

Aaron David

Viața secretă a lui Dumnezeu

MISTICA

spiritualitate

Serie coordonată de Risvan Vlad Rusu

Aaron David, fiu al unui supraviețuitor al Holocaustului, a studiat *Tora* și mistică iudaică în Israel, sub îndrumarea unor maeștri. În 1979 a devenit rabin. Conferențiază adesea în SUA și participă la emisiuni de radio și televiziune. A întemeiat *Israelight*, organizație internațională care are reprezentanțe și derulează proiecte în America și Israel. A publicat volumele *Endless Light: The Ancient Path of the Kabbalah to Love, Spiritual Growth and Personal Power* (1997) și *Seeing God: Ten Life-Changing Lessons of the Kabbalah* (2001, 2002). Locuiește la Ierusalim împreună cu soția și cei șapte copii.

Aaron David

Viața secretă a lui Dumnezeu

Traducere din limba engleză

CARMEN ILIE-DUMITRESCU

M I S T I C A

Coperta: Cristian FLORESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

AARON, DAVID

Viașasecretă a lui Dumnezeu / David Aaron ; trad. :

Carmen Ilie-Dumitrescu. - București : Nemira Publishing House, 2013

ISBN 978-606-579-664-5

1. Ilie-Dumitrescu, Carmen (trad.)

821.315:97=335.1

David Aaron

THE SECRET LIFE OF GOD

© 2004 by David Aaron

© Nemira, 2013

Redactor: Oana IONAȘCU

Tehnoredactor: Irina POPESCU

Tiparul executat de FED PRINT S.A.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-579-664-5

MULȚUMIRI

Mii de mulțumiri soției mele, Chana. Dragostea ei necondiționată și încurajările blânde m-au ajutat să fac față provocărilor, să aleg ce trebuie și să evoluez.

Multe mulțumiri editorului meu, Sarah Rigler, care mi-a acordat tot sprijinul să aștern pe hârtie aceste taine. Vreau să-i mulțumesc și Urielei Sagiv pentru ajutorul ei profesional, redând ideilor mele o mai mare claritate.

Toată recunoștința mea Kendrei Crossen Burroughs de la Shambhala Publications pentru expertiza și sfaturile sale.

Le mulțumesc prietenilor și supporterilor de la Isralight a căror generozitate mi-a oferit prilejul să expun ideile acestei cărți, dar în special următorilor: Dr Herb Caskey, Robby și Helene Rothenberg, Dr Michael și Jackie Abels, George și Pam Rohr, Steven Alevy, Mitch și Karen Kuflik, Mayer Offman, David și Dena Reiss, Dr Bob și Sarah Friedman, Moshe și Sarah Hermelin, Aba și Pamela Claman, Robin Barsky și Tzvi Fishman, pentru dragostea și sprijinul lor.

Le sunt recunoscător studenților care au asistat la conferințele și seminariile mele de la Isralight. Întrebările, provocările și

receptivitatea de care ați dat dovadă mi-au dat puterea să scriu și să împărtășesc aceste învățături tainice.

Le rămân profund îndatorat profesorilor mei, în special rabinului Shlomo Fischer *shlita*, pentru căldura și mintea lor sclipitoare.

Îți mulțumesc, Hashem. Tu ești unicul Autor. Întreaga mea ființă s-a umplut de bucurie și recunoștință că Te slujește pe Tine.

DAVID AARON

Ierusalim, orașul vechi

INTRODUCERE

În copilărie aveam o foarte puternică legătură cu Dumnezeu, sau cel puțin așa îmi închipuiam. Îmi amintesc multe momente în care făceam o înțelegere cu El. Știam că era implicat în toate și că putea face tot ce voia. Ceea ce însemna că trebuia să-l atrag de partea mea.

Amuzant este că mi-am clădit relația cu Dumnezeu în timpul petrecut în baie. Acordați-mi, vă rog, o clipă să vă explic.

De câte ori părinții mei plecau de acasă, începeam să mă îngrijorez. În primele două ore simțeam o mică încordare, dar, după o vreme, când mă gândeam că trebuia să se fi întors deja, deveneam foarte agitat. Mi se strângea stomacul și simțeam nevoia urgentă de a merge la baie. Atunci și acolo mi-am vărsat măruntaiele în fața lui Dumnezeu. Mă rugam să-mi aducă părinții acasă în siguranță. La schimb, promiteam că voi fi cel mai bun băiețel din lume. De fiecare dată încheiam un legământ că aveam să fac fapte bune.

Uluitor era că se întâmpla ca părinții mei să se întoarcă la scurtă vreme după ce promiteam. Ceea ce îmi confirma că baia era un loc special de întâlnire cu Dumnezeu. Credeam că pentru

mine baia era sanctuarul unde Dumnezeu îmi asculta rugăciunile. Alții mergeau la sinagogă sau la biserică, dar Dumnezeu și cu mine aveam un loc special de întâlnire – în baie.

Câteodată, când la doar câteva secunde după rostirea rugăciunilor părinții mei soseau acasă, simțeam că Dumnezeu mă manipula. Îmi spuneam (deși știam că îmi citește gândurile): „Ai știut tot timpul că ei sunt pe drum și i-ai făcut să întârzie. Mi-ai întins o cursă ca să obții cea mai bună tocmeală.“

Tocmeala părea să ocupe cea mai mare parte din dialogul meu cu Dumnezeu, din copilărie până la adolescență. În cele din urmă n-am mai suportat să trăiesc în teamă și cu permanentul sentiment că, pentru a obține ceva de la Dumnezeu, trebuie să existe întotdeauna un sacrificiu de sine.

Și într-o bună zi mi-am făcut în sfârșit curaj să-l neg pe Dumnezeu. Dar chiar și după ce am încetat să mai cred în El, am continuat totuși să mă tem de El.

Deseori fericirea, încrederea și dezvoltarea spirituală sunt limitate de modul în care îl percepem. Mulți oameni trăiesc încă sub semnul Dumnezeului copilăriei lor și simt nevoia să se elibereze de umbra Lui copleșitoare. Soluția la această problemă este să ne confruntăm în mod matur cu adevărata identitate a lui Dumnezeu, dar și a noastră. Oare simpla lectură a Bibliei ne oferă întreaga perspectivă?

Iată ce tratează această carte. Probabil că vă întrebați cine sunt eu să vorbesc despre viața secretă a lui Dumnezeu și cum pot ști care este ea.

Timp de douăzeci și cinci de ani am aprofundat această problemă. Nu am făcut-o ca să scriu lucrarea de față, ci ca să mă vindec de teofobie – să-mi eliberez sufletul de o teamă copleșitoare de Dumnezeu și să găsesc propria iluminare și fericire. În inima mea știam că aveam de-a face cu o zeitate creată de propria imaginație, născută din temerile și îndoielile mele.

Am hotărât că trebuia să găsesc sursa care să-mi răspundă cine este Dumnezeu și de ce exist eu. Aveam nevoie de o carte intitulată *Totul despre ce ți-ai dorit întotdeauna să afli despre Dumnezeu și despre tine, dar ți-a fost teamă să întrebi*.

În căutările mele n-am dat peste o asemenea carte, în schimb am descoperit ceva mai bun: o întreagă tradiție care abordează exact această problemă. Se numește Cabala.

Cabala este interpretarea mistică a Torei, care cuprinde învățăturile profetului Moise. Este o tradiție care constă în înțelepciunea străveche ce dezvăluie povestea lăuntrică a lui Dumnezeu și a umanității create după chipul și asemănarea Lui. Ne înfățișează viața secretă a lui Dumnezeu și menirea noastră pe Pământ.

Oferă răspunsuri înțelepte la întrebări precum:

- De ce un Dumnezeu perfectă creat un eu atât de imperfect?
- Dacă Dumnezeu este atât de bun, de ce lumea este atât de rea?
- Dacă Dumnezeu este atât de milostiv, de ce există atât de multă suferință în lume?
- De ce li se întâmplă oamenilor buni lucruri rele?
- În definitiv, de ce exist eu?
- Ce vrea Dumnezeu de la mine?
- Pot fi vreodată suficient de bun?
- Are Dumnezeu nevoie de mine?
- Cât de mult contează alegerile mele?
- Sunt liber sau viața este predeterminată?
- Dacă Dumnezeu este atotputernic, de ce vrea ca să-l slujesc?
- De ce Dumnezeu este un El? De ce nu poate fi o femeie?
- Ce se întâmplă cu toate minunile?

Răspunsul la unele dintre aceste întrebări încapă într-un capitol, altele necesită o viață întreagă.

Răspunsurile din prezenta lucrare nu sunt ale mele. Eu doar traduc tainele aflate în Cabala într-o limbă accesibilă tuturor.

Tot ce vreau este să împărtășesc incredibila ușurare pe care am resimțit-o când am descoperit că Dumnezeu nu este cel pe care mi-l închipuisem. Totodată vreau să împărtășesc puterea ce mi s-a dat în dar și minunata bucurie prilejuită de cunoașterea adevăratului „eu“ și a adevăratului „voi“.

Îmi exprim speranța că la sfârșitul lecturării acestei cărți nu numai că veți afla răspunsuri, ci și că vă veți fi făcut o scurtă idee despre bogata comoară regăsită a înțelepciunii care să vă conducă direct la izvorul vieții, al iubirii și al fericirii.

În tradiția iudaică, numele perfect al lui Dumnezeu este cunoscut sub forma Tetragrammaton (din limba greacă, „patru litere“), transliterat din ebraică YHWH (*yod heh vav heh*). Ca semn de aducere aminte că Dumnezeu nu poate fi cuprins cu mintea, acest nume nu este niciodată rostit, nici măcar în rugăciuni. În mod curent, când se vorbește despre el, se folosește cuvântul ebraic *Hashem*, care literal înseamnă „numele“. Așa fac și eu în viața personală și aceasta este abordarea avută în lucrările mele precedente, *Endless Light* („Lumina fără sfârșit“) și *Seeing God* („Văzându-l pe Dumnezeu“). Dar pentru a servi scopului prezentului volum, deoarece ne referim la înțelegerea greșită cu privire la Dumnezeu, am considerat necesar să folosesc cuvântul „Dumnezeu“ pentru a reuși să-l redefinesc și să-l dezbrac de bagajul pe care i-l atribuie oamenii.

Și pentru a evita căile întortocheate ale limbii, m-am încăpățânat să folosesc pronumele *El*, deși (după cum vom vedea în capitolul 5) poate fi foarte înșelător și nu ne dezvăluie pe deplin adevărul despre Dumnezeu.

Subtitlul cărții sugerează că toți suntem agenții secreți ai lui Dumnezeu în viața lui secretă. Într-adevăr, viața secretă a lui Dumnezeu este atât de secretă încât este secretă pentru majoritatea dintre noi, care, de fapt, o trăim.

Însă nu trebuie să fie așa...

1

TRĂIND VIAȚA SECRETĂ A LUI DUMNEZEU

A cuprinde cu mintea adevărul despre viață e ca și cum ai privi o fotografie în plin proces de dezvoltare – mai întâi apare o pată gri într-un colț, apoi în centru se ivește o altă pată ceva mai închisă la culoare; încetul cu încetul, se conturează umbrele, se definesc formele și în cele din urmă adevăratele imagini devin vizibile. Însă numai când întreaga imagine prinde contur îți poți da seama ce reprezintă.

Fotografiile nu se dezvoltă niciodată liniar sau pe orizontală – întotdeauna petele apar ici și colo. Tot așa este și cu adevărul – dacă vrei să-l cuprinzi, trebuie înainte de toate să vezi întreaga imagine. Deci vă rog să dați dovadă de puțină răbdare citind această carte. Începutul va căpăta mai mult înțeles pe măsură ce vă veți apropia de final. Totuși, chiar și după ce obțineți întreaga imagine, nu uitați că este doar o „imagine” a adevărului. Nu este adevărul însuși. Ea nu este adevăr așa cum niciun meniu nu este mâncare. Oricât de delicioase par felurile de mâncare menționate în meniu, trebuie să le gustați pentru a afla ce sunt.

Am văzut odată o pisică furioasă care ataca fotografia unui hamburger, atârnată în colțul de jos al ferestrei unui restaurant. Orbită de foame, a confundat imaginea cu mâncarea în sine. Important este să nu faceți aceeași greșeală și să confundați imaginea cu adevărul.

Imaginea este doar o aproximare a adevărului în cuvinte și concepte. Pentru a cunoaște adevărul, trebuie să-l trăiești. Ceea ce este adevărat, mai ales când vine vorba despre Cabala. Scrierile Cabalei seamănă cu partiturile muzicale. Cineva care nu le poate citi nu va crede niciodată că acele linii, puncte, bucle și numere exprimă, de fapt, pasiune, armonie și mișcare. O partitură muzicală pare foarte tehnică, rigidă și matematică. Dar, chiar dacă la prima vedere nu lasă impresia că ar fi muzică, ea este, și numai un muzician o poate transpune în cântec.

Pentru a aprecia adevărata valoare a Cabalei, trebuie să învățați să îi transpuneți partitura în cântec.

Există pe piață nenumărate cărți despre Cabala și misticismul iudaic, iar când terminați de citit vreuna (în special cele sofisticate), vă simțiți de-a dreptul năucii, nefiind în stare să vă dați seama despre ce vorbea autorul. Însă asta este o impresie falsă. Cabala are un sens. Ea poate fi înțeleasă dacă sunteți atenți și discernați între partitură și cântec, între meniu și mâncare, între imaginea adevărului și adevăr.

Cabala are un sens, însă în mintea noastră uneori nu are logică, așa cum are ecuația $1 + 1 = 2$. Cabala are un sens *spiritual* pentru sufletul nostru, ca ecuația $1 + 1 = 1$, care este ecuația iubirii. Iubirea are sens, darn-o puteți înțelege doar gândindu-vă la ea; trebuie s-o trăiți.

Deci, pentru început, trebuie să studiem un pic partiturile Cabalei. Totuși, țineți cont de faptul că partiturile pe care vi le înfățișez nu constituie o operă complexă – ar fi imposibil să trtez într-o singură carte despre toate melodiile divine scrise pentru

simfonia vieții. Prin urmare este o versiune abreviată – o „schiță” a adevărului. Dar chiar și așa, este suficient pentru a răspunde la întrebările profunde care vor fi puse.

În acest prim capitol veți descoperi răspunsuri la câteva dintre cele mai serioase și provocatoare întrebări care s-au pus vreodată despre Dumnezeu. Dar, ca să înțelegeți pe deplin răspunsurile, trebuie să le trăiți în propria viață.

ÎNTREBĂRILE:

- Este Dumnezeu perfect?
- Dacă Dumnezeu este perfect, atunci de ce a creat o lume și un eu atât de imperfecte?
- Poate da greș Dumnezeu, se poate confrunta cu eșecul și poate resimți extazul triumfului?
- Poate Dumnezeu simți suferință? Poate să se ridice la provocarea suferinței, să o transceadă și să simtă plăcere?
- Poate Dumnezeu simți tristețe? Se poate lupta cu tristețea, o poate depăși pentru a atinge bucuria?
- Poate Dumnezeu să facă greșeli, să regrete, să se căiască și să învețe din greșeli?
- Este Dumnezeu bun în mod absolut?
- Dacă Dumnezeu este bun în mod absolut, poate El să se lupte cu răul și să aleagă triumfător binele?
- De ce a creat Dumnezeu o lume în care există într-o măsură atât de mare înclinația spre a face rău?
- De ce Dumnezeu permite existența oamenilor răi?

Pentru a răspunde la aceste întrebări, vom examina câteva idei incredibil de importante care ne vor dezvălui cine este Dumnezeu, cine suntem noi, de ce existăm și cine am putea deveni.

O NOUĂ IMAGINE

Într-o bună zi, în timpul unei plimbări prin Manhattan, am devenit brusc conștient de existența zgârie-norilor și de forfota a mii de oameni din jurul meu. A fost un sentiment frustrant. Când am ajuns la colțul străzii, semaforul arăta culoarea roșie și, așteptând la traversare, o mulțime de indivizi au început să mă împresoare, făcându-mă să mă simt stors și copleșit. Și atunci m-a lovit ideea: Nu sunt decât o fibră în această imensă masă de carne, în acest talmeș-balmeș care este New Yorkul. Când a apărut culoarea verde, m-am trezit luat pe sus de o hoarda a Manhattanului, simțind că mă înec în curentul umanității topite. Imediat ce am ajuns pe trotuarul de vizavi, am văzut un anunț lipit pe o cabină telefonică. Aproape ilizibil, pe bilețul scria:

Vino la Cocoa Café

și ascultă CEL MAI MARE chitarist
din LUME.

Fii acolo, sau rămâi un demodat!

Ei bine, asta era prea mult pentru mine. Și așa era greu să fiu un nimic, dar să fiu un „nimic demodat“ era ceva ce nu puteam suporta. Ba, mai mult decât atât, am rămas de-a dreptul siderat că, în mijlocul acestei lumi uriașe, era cineva care avea nerușinarea și tupeul să-și închipuie nu doar că este *ceva*, ci *cel mai mare ceva din lume*.

Și deodată mi-am dat seama că, într-un fel, ar fi putut avea dreptate.

Sir Arthur Eddington, celebrul astrofizician, ne spunea că, dacă ar fi să facem o paralelă între Univers și Grand Central Station umplută până la refuz cu praf, atunci un grăunte de praf ar fi echivalent cu planeta Pământ. Acum, luați în considerație

următoarele: Dacă pe grăuntele nostru planetar de praf trăiesc aproximativ 6 miliarde de oameni, asta înseamnă că tu și cu mine suntem a șasea miliardime dintr-un grăunte de praf, fără să socotim aici și toate animalele, toți copacii și toate creaturile microscopice care viețuiesc pe Pământ.

Cântecul „Dust in the Wind“ („Praf în vânt“) este de fapt foarte optimist, deoarece suntem chiar mai puțin decât praful în bătaia vântului. Și totuși, deși din punct de vedere științific sunt un „nimic“ – căci cum altfel aş putea spune? –, adânc în sufletul meu știu că sunt ceva. Simt că reprezint ceva. Îndrăznesc să cred că sunt diferit în această lume.

Prin urmare, cine suntem? De ce suntem? De ce ne-a creat Dumnezeu? Are vreo importanță existența noastră?

Ca răspuns, permiteți-mi să vă spun o poveste din Cabala. Când citiți, țineți cont că în Cabala Dumnezeu nu este numit „Dumnezeu“. Descriind creatorul Universului, Cabala îl numește Ein Sof, „Cel-fără-sfârșit“. Mai departe, atât Cabala, cât și alte surse de înțelepciune evreiască presupun că Dumnezeu nu poate fi cunoscut, că noi nu putem cunoaște decât anumite *aspecte* ale Lui care ne sunt revelate. Astfel, înțelepții ne vorbesc despre *lumina* lui Dumnezeu – „lumina-fără-sfârșit“, care este o metaforă pentru revelație. Despre Dumnezeu putem cunoaște doar ceea ce ne este revelat.

Și acum povestea:

Când Cel-fără-sfârșit a vrut să creeze lumea, și-a retras lumina-fără-sfârșit din centru, formând o sferă de vid. Aici El a creat recipientele, apoi a proiectat asupra lor o rază din lumina-fără-sfârșit. Însă, întrucât nu puteau reține în interiorul lor lumina, vasele s-au spart, iar cosmosul a fost cuprins de o stare de haos. Cabala explică aici că viața e menită a fi un proces de *tikkum*, adică de „reparare“, „peticire“ sau „reconstrucție“.

Vasele trebuie reconstruite astfel încât într-o bună zi să poată păstra lumina în ele. Viața nu înseamnă decât repararea vaselor sparte astfel încât să fie capabile să primească lumina.

Povestea se încheie cu un paradox. Se afirmă că, deși lumina *înconjoară* vidul, totuși ea *umple* acel vid. Asta înseamnă că, deși lumina a fost retrasă, în mod misterios ea continuă să rămână în acel loc.

Pentru Cabala, paradoxul nu reprezintă o problemă, deoarece viața nu trebuie să se conformeze condițiilor a priori ale logicii, așa cum au fost ele formulate de vechii greci. În tradiția iudaică nu se crede că Dumnezeu gândește așa cum o facem noi, și nici că El a creat lumea conform modului nostru de a gândi. Într-adevăr, Dumnezeu spune: „Căci sfaturile Mele nu sunt ca sfaturile voastre” (*Isaia*, 55:8).¹ Universul funcționează după o logică divină, celestă.

Una dintre cele mai mari provocări destinate științei moderne a fost lansată de paradoxurile lumii. De pildă, când s-a descoperit că lumina este atât undă, cât și particulă, știința a trebuit să pună la îndoială logica logicii. Căci a fi simultan atât undă, cât și particulă este o contradicție. Astfel, știința s-a văzut nevoită să accepte faptul că realitatea nu funcționează întotdeauna conform principiului logicii clasice „sau/sau”. Poate că există un alt fel de logică dincolo de limitările lui „sau/sau”.

Într-adevăr, știința a dezvoltat un nou tip de logică, și anume logica cuantică. Dar cabaliștii cunoșteau logica cuantică cu mult înaintea oamenilor de știință; ei cunoșteau Teoria relativității cu mult înaintea lui Einstein. Iată de ce cabaliștii nu ar încerca niciodată să descrie lumea din perspectiva lui Dumnezeu. N-am putea privi din perspectiva Lui decât dacă am fi *noi înșine* Dumnezeu. După cum am menționat mai sus,

¹ Cf. Biblia Ortodoxă, trad. Bartolomeu Valeriu Anania.

despre Dumnezeu putem ști doar cele ce ne sunt revelate, în funcție de percepția noastră.

În mod accidental, oamenii de știință fac aceeași afirmație: „Nu descriem particula așa cum este ea în sine, ci doar așa cum ne apare ea nouă. Prin urmare, lumina poate fi atât o undă, cât și o particulă. Lumina ne apare diferit în funcție de experimentul pe care îl facem. *Totul* este relativ la perspectivă noastră umană.”

Cabala este sută la sută de acord cu această declarație, la care adaugă: „Aici este inclusă și viziunea noastră asupra lui Dumnezeu.”

Când încercăm să formulăm logic adevărul despre divinitate, sfârșim prin a face afirmații paradoxale. Fiți, vă rog, atenți să nu confundați meniul cu mâncarea. Deși meniul este un paradox, mâncarea este un paradis.

ESTE DUMNEZEU PERFECT?

Pentru a înțelege această poveste cabalistică și argumentația ei paradoxală, trebuie să punem întrebări care inițial pot părea ridicole: Este Dumnezeu perfect? Dacă da, poate un Dumnezeu perfect să devină perfect?

Majoritatea dintre noi ar răspunde pe dată: Dacă Dumnezeu poate să devină perfect, asta înseamnă că la început el nu a fost perfect. Așadar, dacă el *este* perfect, el nu poate *deveni* perfect.

Dar dacă ne-am gândi mai bine, am răspunde: Dacă „Cel Perfect” nu poate deveni perfect, nu ar fi asta o imperfecțiune? N-ar fi asta o limitare? Ar însemna că Dumnezeul perfect n-ar putea participa la un proces dinamic de dezvoltare și transformare graduală de la imperfecțiune la perfecțiune? Adică Dumnezeu ar trăi o viață plictisitoare, statică și lipsită de

aventură? Îi lipsește lui Dumnezeu bucuria de a trăi care ne este proprie - bucuria de a accepta provocări și de a atinge scopul dorit?

„Poate un Dumnezeu perfect să devină perfect?” este similară întrebării cu care oamenii îi înnebunesc pe teologi: Poate crea Dumnezeu o piatră atât de mare încât el însuși să nu fie în stare să o ridice?

Bineînțeles că, dacă răspundeți negativ, ei vor zice că Dumnezeu nu este Atotputernic. „Ce? Nu este în stare să creeze o piatră pe care să nu o poată ridica?” Și atunci spuneți: Da, OK, Dumnezeu poate crea o astfel de piatră. Dar atunci ei ar replica în bătaie de joc: „Adică, nu este El Atotputernic? Nu e în stare să o ridice?”

Întrebarea vă pune într-o dificultate logică. Cabala are însă un răspuns: Și da, și nu.

Ați putea comenta: Trebuie să fie ori da, ori ba. Totuși asta ar însemna să-i cerem lui Dumnezeu (care este Realitatea supremă și sursa logicii) să se încadreze între granițele rigide ale logicii umane. Cine pretinde că Realitatea supremă funcționează după logica umană? Cine zice că mintea umană este construită astfel încât să descrie exhaustiv Realitatea supremă?

Cabala spune că răspunsul este și da, și nu, deoarece Dumnezeu este dincolo de „sau/sau”. Prin urmare, la întrebarea „Poate perfectul deveni perfect?” răspunsul este și da, și nu.

Cu alte cuvinte, când descriem perfecțiunea absolută a lui Dumnezeu, trebuie să o facem într-o manieră paradoxală. Perfecțiunea absolută conține în ea posibilitatea existenței a două tipuri de perfecțiune, care pot coexista - a fi perfect și a deveni perfect. Adică, perfecțiunea absolută include posibilitatea atât a unei perfecțiuni statice care nu se schimbă niciodată, cât și a uneia dinamice care este într-o continuă transformare, evoluție și dezvoltare de la „imperfecțiune” la „perfecțiune”.

PERFECȚIUNEA ABSOLUTĂ

a fi perfect	a deveni perfect
perfectiune statică	perfectiune dinamică
fără transformare	transformare continuă

Totuși, luați aminte că descrierea aceasta este relativă la punctul nostru de vedere mărginit. Din perspectiva lui Dumnezeu există doar simpla unitate. Din cauza limitelor gândirii noastre logice, noi îl descriem pe unicul Dumnezeu ca având două tipuri de perfecțiune: una statică și alta dinamică; faptul de a fi perfect și cel de a deveni perfect.

Așadar, când îl descriem pe Dumnezeu – Realitatea supremă, Unul absolut perfect –, trebuie să menționăm că din definiția completă a perfecțiunii sale absolute face parte și posibilitatea de a deveni gradual perfect (de la imperfecțiune la perfecțiune), simultan cu perfecțiunea lui intrinsecă.

Observați, vă rog, că sunt foarte atent la cuvinte: vorbesc despre o *posibilitate*. Nu spun că Dumnezeu trebuie neapărat să devină perfect, căci asta ar însemna o limitare. Dumnezeu nu trebuie să facă nimic. El acționează liber. Totuși, pentru a deveni perfect, ceva are nevoie să se perfecționeze, fiind imperfect. Prin urmare, perfecțiunea absolută cuprinde posibilitatea imperfecțiunii, ca fundament al procesului prin care Dumnezeu devine perfect.

Iată cum poate fi totulexprimat în limbajul Cabalei. La început era Lumina-fără-sfârșit – Perfecțiunea absolută. Când Dumnezeu Cel-fără-sfârșit a vrut să creeze posibilitatea procesului prin care să devină perfect, el a îndepărtat perfecțiunea absolută și a făcut un vid, o lipsă, un gol. În acest vid el a plăsmuit vase mărginite și le-a dat Lumina-fără-sfârșit, chiar dacă știa că ele n-o vor putea cuprinde în întregime și se vor sparge. Cu alte cuvinte, el a provocat cu bună știință colaps, haos și imperfecțiune. Dumnezeu a vrut ca vasele să guste din lumina perfectă în ciuda spargerii lor

imminente, tocmai pentru ca ele să tânjească, să lucreze și să evolueze urmărind perfecțiunea. Astfel a creat imperfecțiunea și a dat naștere unui proces dinamic de dezvoltare și devenire îndreptat către perfecțiune. Însă, deși Lumina-fără-sfârșit împresoară acest vid, ea continuă să-l umple, rămânând o perfecțiune statică. Prin urmare, în mod miraculos, există simultan atât faptul de a fi perfect, cât și cel de a deveni perfect.

Pe scurt, divinului îi este intrinsec un proces dinamic în plină desfășurare. În divin există posibilitatea imperfecțiunii care evoluează către perfecțiune.

Acum putem înțelege de ce tu și cu mine existăm. Noi suntem vasele imperfecte. Dumnezeu a creat ființele umane imperfecte pentru ca ele să se străduiască să devină mai bune și să aspire la perfecțiune. Noi suntem vasele sparte și prin noi Dumnezeu își împlinește dorința de a se manifesta și a participa la un proces de evoluție către perfecțiune.

Tu și cu mine, care suntem imperfecti, răzbătând într-o lume imperfectă, zbătându-ne să obținem perfecțiunea, suntem de fapt mijloacele necesare manifestării aspectului dinamic al perfecțiunii divine. Suntem acele vase sparte trăind într-o lume a haosului. Păstrăm însă amintirea luminii perfecte, către care tânjim și ne îndreptăm toată strădania. Am venit pe lume nerăbdători să ajungem undeva. Ne-am născut cu setea de a dobândi puterea nelimitată a perfecțiunii, deoarece, deși numai pentru o clipă, i-am simțit gustul.

Perfecțiunea absolută cuprinde posibilitatea unei perfecțiuni dinamice. Când Dumnezeu a decis să pună în act această posibilitate, ne-a creat pe tine și pe mine drept mijloace de manifestare a acestui tip de perfecțiune, a acestui aspect al divinității. Iată divinul din umanitatea noastră. Iată ce este perfect în imperfecțiunea noastră. Iată ce este perfect în permanenta dorință și în lupta de a construi și îmbunătăți lumea și pe noi înșine.

ARE DUMNEZEU NEVOIE DE NOI?

În copilărie credeam că Dumnezeu se plictisea și își dorea un animăluț cu care să se joace, din moment ce eu, când mă dădora plictiseala, mă distrăm cu hamsterul meu, supunându-l unor provocări interesante ce implicau labirinturi și tot felul de obstacole construite din cărți de joc. Îmi închipuiam că și Dumnezeu făcea același lucru, numai că eu eram hamsterul.

Mulți adulți au și azi o idee similară despre divinitate și creație. Cred că Dumnezeu plutea pe undeva prin văzduh și, din cine știe ce motiv bizar și ridicol, s-a decis să creeze oamenii. Ei spun că Dumnezeu nu avea nevoie de prezența noastră, că nu constituia un interes deosebit, ci că doar „i-a venit” să ne creeze.

Această perspectivă ne privează de orice valoare divină ce ne-ar fi intrinsecă. Ne învață că prin esența noastră nu putem face nimic pentru El, poate doar să-l amuzăm în momentele lui de plictiseală. Nu contribuim cu nimic decisiv. Existența noastră nu contează cu adevărat și îi este indiferentă lui Dumnezeu.

Dar nu este deloc așa. Și odată ce începeți să înțelegeți profunzimile învățăturii Cabalei, începeți să vă conștientizați importanța. Dumnezeu are nevoie de noi sau, pentru a îndepărta orice confuzie, El alege să aibă nevoie de noi. Nu este necesar ca El să-și manifeste perfecțiunea dinamică, deși este liber să o facă. Totuși, odată ce El alege să-și manifeste această posibilitate, atunci noi, care suntem imperfecti, zbatându-ne într-o lume imperfectă aflată într-un proces de devenire și aspirație către perfecțiune, îi suntem necesari. Iată ce are în vedere tradiția iudaică atunci când ne învață că lucrarea omenirii îi este de mare trebuință lui Dumnezeu.

S-a spus că fericirea este certitudinea de a fi necesari cuiva. Dacă simți că ești complet inutil și de înlocuit, dacă îți închipui că nimeni nu are nevoie de tine, atunci nu vei fi

fericit. Oamenii simt nevoia de a fi necesari cuiva. Și asta pentru că existăm.

Cabala ne învață că Dumnezeu alege să aibă nevoie de noi. Umanitatea, imperfecțiunea și strădania noastră de a ne îndrepta către perfecțiune îi sunt necesare și folositoare lui Dumnezeu ca parte a dorinței lui de a se manifesta și a participa la acest tip de perfecțiune – „posibilitatea de a deveni perfect“.

DE CE A CREAT DUMNEZEU ACEASTĂ LUME IMPERFECTĂ?

Dacă Dumnezeu este perfect, de ce a creat el o astfel de lume imperfectă populată de oameni imperfecti?

Chiar primul verset al Cărții Facerii spune: „La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul. Și pământul era netocmit și gol.“ De aici reiese că Dumnezeu ar fi făcut o treabă de mântuială. Încă din momentul creării ei, lumea se află într-o stare de haos.

Adevărul este însă că Dumnezeu a făcut o treabă perfectă. Tocmai în acest haos rezidă perfecțiunea ei. Este locul perfect pentru dezvoltare. Este locul perfect pentru provocări. Este calea perfectă către triumf. Este locul perfect pentru palpitanta punere în scenă a aspirației către perfecțiune.

Dacă te lupți cu haosul din tine și din preajma ta și îi imprimi o ordine, atunci aduci un mare serviciu divinității. Dacă îți conștientizezi imperfecțiunile, dar și pe cele ale lumii acesteia, dacă muncești din greu și accepți provocarea de a le îndrepta, atunci devii mijlocul prin care Dumnezeu își manifestă perfecțiunea dinamică.

Iată în ce constă măreția umanității. Iată misiunea noastră pe pământ și serviciul pe care i-l facem lui Dumnezeu. Noi suntem personajele umane într-o piesă divină.

Expresia „Nimeni nu-i perfect“ reflectă tocmai ceea ce este perfect în fiecare. Totuși acest lucru este valabil doar în cazul în

care imperfecțiunea este punctul de plecare pe calea dezvoltării tale. Dacă n-o faci, atunci nuiei partela procesuldivin, iar Dumnezeu nu participă la viața ta. Și astfel pierzi sensul și valoarea existenței tale.

Lumea este prin definiție plină de dificultăți, iar menirea vieții tale pe pământ este o continuă luptă, presărată cu aventuri, provocări și victorii. Aceasta este misiunea ta divină, dacă ești dispus să o primești. Iar dacă o accepți, vei avea puterea de a reuși.

De ce a creat Dumnezeu o lume imperfectă populată de oameni imperfecti? Deoarece perfecțiunea absolută a divinității cuprinde posibilitatea perfecțiunii dinamice – „faptul de a deveni perfect“. Acest tip de perfecțiune este manifestat prin noi, cei imperfecti, care ne zbatem în lumea noastră imperfectă pentru a deveni mai buni și a face lumea mai bună, tânjind și muncind din greu pentru a atinge perfecțiunea.

POATE DA GREȘ DUMNEZEU?

Dacă Dumnezeu este perfect, îi lipsește cumva capacitatea de a da greș, de a lupta și de a ieși triumfător?

Ți-ai dori o viață în care să nu existe posibilitatea eșecului? Cum e posibil să câștigi vreodată dacă nu poți niciodată să dai greș? Ți-ai dori să joci fotbal cu o echipă formată din copii de cinci ani, când știi că vei câștiga cu siguranță? Unde mai e distracția?

Îți dorești să joci ceva care să te provoace. Vrei să intri într-un joc în care știi că poți să pierzi, dar în care să lupți până la victorie. Dacă nu există posibilitatea de a pierde, nu există nici cea de a câștiga. Într-adevăr, n-armai fi vorba nici de aventură, nici de amuzament în acest joc. De fapt, n-ar mai fi vorba de niciun joc. Participanții se întorc adesea dintr-o întrecere dificilă plină de vânătași, șchiopătând și totuși exclamând: „Ce joc minunat!“

Tuturor le plac provocarea, posibilitatea eșecului, șansa de a se lupta și euforia victoriei.

Oare lui Dumnezeu îi lipsește așa ceva? Nu. El participă la toate astea prin intermediul tău și al meu. Dumnezeu a creat ființa umană imperfectă, în care a introdus un aspect al divinității sale – sufletul. În tradiția iudaică, descrierea metaforică a sufletului, adică a adevăratului sine, este scânteia lui Dumnezeu.

M-am întrebat deseori ce caută scânteia Dumnezeului perfect într-un personaj imperfect, așa cum sunt eu, și într-o lume imperfectă precum cea în care trăiesc.

Cabala mi-a oferit răspunsul: „Iată în ce constă măreția ta – în faptul că nu ești atât de măreț! Și iată în ce constă perfecțiunea ta – în faptul că nu ești perfect!”

Spiritul de inițiativă uman este mijlocul esențial pentru manifestarea perfecțiunii dinamice divine. Perfecțiunea absolută a lui Dumnezeu include posibilitatea existenței simultane a faptului de a fi perfect și a celui de a deveni perfect. Lumina împresoară vidul. Există un vid. Există gol și există lipsă. Există insuficiență și eșec. Există probleme și dezordine. Prin urmare există șansa schimbării, a luptei, a aventurii, a provocării, a creativității și a înflăcăării. Există jocul interesant al vieții.

Dumnezeu este prezent, participând la eșec, luptă și triumf, căci el a înzestrat cu o scânteie din divinitatea sa ființa umană – un personaj imperfect în această lume dificilă și incitantă. Dumnezeu trăiește în lume și ia parte la provocarea și aventura de a deveni perfect prin intermediul tău și al meu. Dar asta nu înseamnă că noi suntem Dumnezeu, ci doar că suntem un aspect al divinității – tu și cu mine suntem scânteii din Dumnezeu. Iată ce trebuie să ne amintim permanent: deși Dumnezeu este prezent în noi, el continuă să fie dincolo de noi.

SUFERĂ DUMNEZEU?

Cum ar fi viața fără suferință? Ar mai exista plăcere? Imagi-nează-ți că ești bogat, prietenii sunt bogați și locuiești într-un cartier de oameni bogați. Să spunem că trăiești o viață confortabilă și că nu ai văzut niciodată o revistă, un ziar sau un film care să aibă ca subiect sărăcia. Ai mai fi bogat dacă n-ai fi intrat niciodată în contact cu sărăcia?

Legendarul Kirk Douglas mi-a spus cândva: „Le-am oferit co-piilor mei totul, cu excepția unui singur dar, cel al sărăciei.” Kirk a crescut într-o familie nevoiașă, cu nouă membri, de multe ori neavând pe masă decât un singur ou.

În urmă cu câțiva ani, o femeie s-a înscris la un seminar pe care l-am ținut la Isralight, un loc de refugiu spiritual al cărui fondator sunt. Era unul dintre cei mai uimitori oameni pe care i-am cunoscut. Radia de bucuria vieții.

- Ești o persoană remarcabilă, i-am zis. Strălucești de-a dreptul.

- O, rabinule, să-ți spun și de ce.

Și-a suflecat mânăca și mi-a arătat brațul brăzdat de cicatrice. Apoi și-a dezvelit și celălalt braț, de asemenea plin de răni vindecate.

- Rabinule, am cicatrice pe tot corpul. Acum cinci ani am avut un accident. Prietena mea a pierdut controlul volanului și mașina a căzut de pe stânci. S-a rostogolit de câteva ori până să se oprească. În acea clipă mi-am dat seama că sunt conștientă, că sunt încă în viață. M-am târât afară din mașină, apoi am vă-zut că prietena mea rămăsese blocată între fiarele contorsionate. M-am grăbit s-o scot de acolo. În acel moment automobilul a explodat. Și eu odată cu el. A venit ambulanța și m-a transportat la spital. Am stat la recuperare un an și jumătate, pentru a reîn-văța ABC-ul motricității. Trebuie să-ți spun, rabinule, că ăsta

a fost cel mai mare dar al vieții mele. Strălucirea și fericirea mi le-am câpătat cu multă suferință și trudă.

Mulți dintre marii lideri care au exercitat o puternică influență asupra civilizației au avut o viață foarte grea. Tăria de caracter, spiritul de conducător și determinarea rareori apar fără prețul provocării, al durerii și al luptei. Viețile lor au fost ca un *montagne-russe*, nu ca un carusel. Cei mai mulți dintre ei admit că pofta de viață, profunzimea intelectuală, viziunea idealistă și angajamentul provin din zbucium și conflict interior.

Odată m-am adresat unui grup de persoane din Miami care au avut de suferit în urma uraganului Andrew. Prelegerea se intitula „Serenitate și suferință” și avea loc într-una din clădirile puternic afectate de urgia din 1992. Bineînțeles că participanții se aflau încă sub influența experienței terifiante prin care tocmai trecuseră. I-am întrebat cum se simt și am rămas surprins de răspunsul lor: „A fost nemaipomenit. Am nutrit atâta iubire unul față de altul, simțământ pe care nu l-am mai trăit atât de intens niciodată. Vom păstra mereu în inima noastră minunatul sentiment al unității și compasiunii și sensibilitatea care a ieșit la iveală în acele clipe îngrozitoare. Deși am trecut prin momente dureroase, am avut parte de trăiri neprețuite și de realizări nesperate tocmai datorate acelor momente.”

Oare Dumnezeu simte aceste nemăsurate plăceri ale vieții care se nasc doar din provocările și dificultățile traiului pe Pământ? Oare Dumnezeu suferă, se zbate în suferință, o transcende și trăiește plăcerea triumfului?

Da, prin tine și prin mine.

Dacă citești relatările supraviețuitorilor Holocaustului, vei descoperi că fiecare în parte este o capodoperă. Îl înțeleg pe deplin pe Steven Spielberg, care a investit milioane de dolari în construirea unei arhive a Holocaustului care să cuprindă orice mărturie posibilă. În calitate de regizor, el înțelege că fiecare

din ele poate câștiga Oscarul (deși sunt convins că n-o face ca să obțină vreun premiu). Aceste mărturii sunt poveștile dramatice ale inimilor și sufletelor oamenilor care, în lupta lor, au atins virtuți minunate precum iubirea, grija, integritatea, încrederea, speranța, curajul – lista este nesfârșită.

Da, au fost și eșecuri. Nu întotdeauna aceste scene terifiante scot la iveală tot ce-i mai bun în om. Da, vorbim despre morți tragice. Dar asta este prețul pe care trebuie să-l plătim. Prețul binelui este posibilitatea răului, prețul dragostei este posibilitatea urii, prețul fericirii este posibilitatea tristeții și prețul victoriei este posibilitatea eșecului.

Poate Dumnezeu să plătească prețul, să facă față acestor provocări pe care numai viața pe Pământ le oferă și să dobândească bunătate, dragoste, fericire, victorie?

Da. Prin tine și prin mine.

Și putem experimenta acest adevăr extatic atunci când îl invocăm pe Dumnezeu în zbuciumul nostru zilnic, rugându-ne și rezistând în fața provocărilor în încercarea de a face o lume mai bună, și pe noi odată cu ea. Iată adevăratul înțeles al slujirii Domnului. Iată ce putem face pentru El.

Viața este o piesă de teatru divină. Tema dramei vieții o constituie provocarea, alegerea, dezvoltarea personală și dragostea. Totul se rezumă la drumul pe care-l parcurgem în existența noastră pe Pământ. Noi – cu problemele și complexitățile noastre – suntem vedetele spectacolului. Scena ideală este lumea întoarsă pe dos. Adevăratul nostru sine, totuși, nu este altul decât sufletul – o scânteie din Dumnezeu.

Misiunea ce ne revine este să acceptăm provocarea și să o transformăm într-un serviciu adus Domnului. Împlinirea și adevăratul sens al vieții noastre provin din cunoașterea faptului că Dumnezeu are nevoie de noi și ni se alătură pentru a fi parte

constitutivă a unui proces dinamic și plin de provocări al devenirii perfecte.

Dumnezeu își trăiește viața secretă prin tine și prin mine, dacă-L lăsăm.

SIMTE DUMNEZEU TRISTEȚE?

Cu mulți ani în urmă, întorcându-mă dintr-o călătorie în Israel, părinții m-au întâmpinat la aeroport și mi-au spus cu întristare că urma să mergem la funeraliile vărului meu, care murise într-un accident de mașină. La înmormântare, rabinul a rostit ceva ce m-a înfuriat atât de tare încât mi-a pus la încercare credința în Dumnezeu. În necrologul său, el a citat o zicală idiș: „Ce știm noi? Oamenii încearcă să afle, iar Dumnezeu râde.”

Intenția lui era să sublinieze că numai din perspectiva noastră accidentele teribile par teribile. Privind urzeala covorului vieții, noi nu vedem decât niște fire de lână înnodate la întâmplare. Pe când Dumnezeu vede întreaga imagine minunată, admirând adevărata față a covorului, și râde pentru că toate sunt la locul lor, toate au un înțeles.

Însă cuvintele rabinului mă supăraseră la culme. Bravo lui Dumnezeu că e atotștiutor! Dar cum rămâne cu noi? Era ca și cum am fi fost niște bieți șoricei alergând de colo-colo, cuprinși de durere și teamă, încercând să găsim drumul cel bun prin labirint, în vreme ce Dumnezeu râde. Nu mi-a plăcut deloc această imagine. Doar mi-a întărit ideile copilăriei, de care mă străduisem atât de mult să scap.

Numai că înțelesesem totul pe dos. Crezusem că rabinul spusese că Dumnezeu este transcendent și complet în afara durerii și tristeții din lumea asta. Însă nimic din toate acestea nu este adevărat. Da, Tora și Cabala ne învață că Dumnezeu este

transcendent, „în afara“ lumii, o ființă perfectă. De asemenea aflăm de aici că El este imanent, „în“ lume, și se manifestă ca o perfecțiune în devenire – însuși sufletul omenirii, pe deplin implicat în suferințele și coborâșurile din viața noastră, în perioadele de fericire sau de tristețe.

Există o poveste despre un om de afaceri a cărui companie a cumpărat o mină de cărbune. Totuși, la scurtă vreme după achiziție, prețul cărbunelui a început să scadă ca efect al fluctuației prețului combustibililor fosili. Tulburat de pierderea financiară, omul s-a dus să ceară sfatul unui cabalist. Înțeleptul i-a spus: „Talmudul zice că atunci când o persoană simte tulburare, asta face ca *Shekhinah*, adică prezența lui Dumnezeu în lume, să simtă la rândul ei neliniște. Dacă suferi în urma pierderii tale financiare, asta face ca Domnul să sufere odată cu tine. Și ce-ți închipui tu? Crezi că merită ca Dumnezeu să se întristeze din cauza câtorva bucăți de cărbune?“

Viața e grea, dar, din nou, depinde cum o privești. Cândva mi-am urmărit copiii cum s-au chinuit ore în șir să potrivească sutele de piese ale unui puzzle. Plănuisem să înrămez imaginea rezultată, însă ei au fost de altă părere. Au sărbătorit rezolvarea jocului, distrugându-l. De ce? Deoarece nu-i interesa ducerea jocului la bun sfârșit, ci sentimentul care-i cuprinsese în momentele asamblării pieselor, provocarea și aventura realizării lui. Asta savurau ei.

Copiii mei au înțeles ceva ce ar trebui să înțelegem cu toții. Totul este atât de viu și de valoros în desfășurarea vieții, iar noi evoluăm și devenim pe zi ce trece mai conștienți pe parcursul călătoriei, oricât de grea ar părea uneori.

Cabala ne învață că Dumnezeu călătorește alături de noi. El se implică adânc în provocările și străduințele noastre zilnice, în momentele noastre de vârf sau de declin. Dumnezeu împărtășește alături de noi durerea și necazurile, dar și plăcerile și

realizările. Dacă putem pricepe asta, experiențele dificile sunt mai ușor de rezolvat și mai pline de înțeles. De asemenea, momentele bune parcă devin și mai bune. Am aflat că atunci când îți împărtășești bucuria, ea se dublează. Cu atât mai mult se întâmplă astfel atunci când îți dai seama că îți împărtășește atât tristețile, cât și bucuriile.

Toți ne aflăm aici, pregătiți pentru călătorie. Totuși ea capătă o și mai mare importanță dacă o transformăm într-o călătorie sfântă, realizând faptul că Dumnezeu este alături de noi.

POATE DUMNEZEU SĂ GREȘEASCĂ?

Poate Dumnezeu să greșească, să regrete, să se căiască și să trăiască bucuria de a învăța din greșeli?

Da. Prin tine și prin mine.

Este esențial să înțelegem că laitmotivul vieții îl constituie *teshuvah*. Tradusă de cele mai multe ori prin „căință“, *teshuvah* nu are legătură cu îndurarea penitenței (de pildă, veșmintele din pânză aspră de sac sau cenușa); literal înseamnă „a se întoarce“ și descrie procesul complex de întoarcere către Dumnezeu, către o viață dedicată dezvoltării personale și perfecțiunii dinamice, acceptând încă o dată șansa de a-L sluji pe Dumnezeu.

Procesul complex începe prin repararea greșelilor și nerepetarea lor, dar înseamnă mult mai mult.

Cabala ne învață că *teshuvah* este laitmotivul cosmosului. Dumnezeu a pus la cale în mod expres spargerea vaselor. A creat intenționat o lume dominată de haos, astfel încât să existe șansa provocării, care dă naștere posibilității erorii. Făcând greșeli, putem trăi experiența remușcării și a luptei interioare pentru a găsi curajul de a ne schimba în bine. Ne putem dovedi smerenia cerând iertare și ne putem supune unei continue dezvoltări.

Prin urmare, *teshuvah* nu are relevanță numai pentru indivizi și greșelile lor. Oricare ar fi acțiunile cuiva, ele afectează întregul cosmos, deoarece tot ce se întâmplă este în vederea creării ordinii din haos și contribuie la procesul devenirii perfecte.

Teshuvah este de fapt laitmotivul vieții. Noi ne aflăm în permanență în mijlocul ei. Viața este o nesfârșită călătorie – o aventură în plină desfășurare. Este vorba despre îmbunătățire, construire și îndeplinire – iată ce ne place să facem.

Dar asta nu pare întotdeauna atât de minunat. Căci dacă ar fi așa, n-ar mai exista dezvoltare. Am pierde ocazia de a face greșeli, de a învăța din ele, de a sărbători triumful și de a simți dulcele gust al iertării.

Dumnezeu ne-a destinat un loc în această lume (care este o importantă cursă cu obstacole), însă ne stă alături pe tot parcursul competiției.

Dumnezeu este ca un antrenor valoros care ne pregătește pentru Olimpiadă. El amenajează un teren plin cu obstacole. Iată darul Lui. De fapt, el îți oferă șansa unui salt cât mai înalt. El știe că, pe cât de mare este dorința noastră de a sări mai sus, pe atât de mare poate fi căderea. Dar asta e prețul care trebuie plătit pentru a intra în competiție. Uneori ne este dat să greșim sau să eșuăm. Dar când o facem, nu trebuie să disperăm. Este doar o etapă a acestui proces. Trebuie să mai încercăm o dată și să mergem înainte. Nu trebuie să ne pierdem timpul prețios văicărindu-ne în privința trecutului, tânguindu-ne că am făcut multe greșeli. Tradiția iudaică ne atrage atenția că oamenii importanți fac greșeli importante.

Bineînțeles că trebuie să ne recunoaștem greșeala, să regretăm că am făcut-o și să avem grijă să nu o mai repetăm. Dar să nu ne închipuim că nu vom mai face niciodată vreo greșală. De fapt, trebuie să ne așteptăm oricând la așa ceva și niciun om nu face excepție de la această regulă.

Aspectul perfecțiunii divine absolute pe care noi îl manifestăm este parte din serviciul pe care noi îl aducem lui Dumnezeu. Totuși, nu trebuie neglijat misterul faptului că Dumnezeu nu este doar antrenorul care ne îndrumă pașii către realizări mai mari, ci este și obârșia alergătorului din noi, adică sufletul. Iar El este interesat în mod special de rezultatul cursei.

Am citit mai demult o carte care se intitula *I'm OK, You're OK* („Eu sunt OK, tu ești OK“). După lecturarea ei, m-am simțit OK, dar nu minunat. Poate i-am înțeles eu greșit mesajul, pe care l-am interpretat drept „Nimeni nu-i perfect“. Oricine greșește, așa că trebuie să accepți doar că ei sunt OK, ceea ce e OK, prin urmare și tu ești OK.

Intenția Torei și a Cabalei nu este de a ne face să credem că suntem OK, ci să ne simțim minunat. Mesajul lor este: „Eu mă simt minunat, tu te simți minunat.“ Cu toții suntem manifestări ale măreției lui Dumnezeu în această lume. Suntem vehiculele manifestării unui tip de perfecțiune divină – perfecțiunea dinamică. Prin intermediul nostru, Dumnezeu își împlinește dorința de a participa la procesul *teshuvah*, făcând greșeli și învățând din ele.

Ne simțim nu OK, ci minunat. Și parte a acestui dar neprețuit este posibilitatea de a greși, de a ne împiedica și de a cădea uneori. Nu că *am vrea* sau *am încerca* să cădem. Câteodată, totuși, mai facem și greșeli. Oricât de jos am cădea – chiar și atunci când în mod intenționat comitem fărâdelegi dezgustătoare – putem oricând să ne reciclăm faptele murdare, transformându-le în aurul dezvoltării și în perfecțiunea dinamică.

Dacă vom realiza acest lucru, vom fi capabili să iertăm și să conștientizăm cât de multe ne iartă Dumnezeu. Când a creat această lume a haosului, El a știut că miza este mare. A făurit o lume care oferă șansa celei mai mari aventuri pe calea devenirii perfecte. Există cea mai mare ocazie de a greși, dar și cea

mai mare ocazie de a schimba ceva și de a ierta. Există cea mai mare ocazie de a urî, dar și cea mai mare ocazie de a iubi. Există cea mai mare ocazie de a manifesta cruzime, dar și cea mai mare ocazie de a ne dovedi bunătatea.

Dumnezeu a știut că miza este foarte mare. Prin urmare, El ne iartă atunci când săvârșim greșeli, dacă le recunoaștem sincer și muncim din greu să le îndreptăm.

Talmudul, această culegere de învățături orale ale evreilor, spune că Dumnezeu vrea la rândul Lui să-L iertăm. Cum este posibil acest lucru?

Am un stomatolog foarte grijuliu și, de câte ori folosește freza dentară, îmi cere întruna iertare pentru durerea pe care mi-o provoacă. Și, deși tot ce face este numai spre binele meu, este posibil să uit asta din când în când și să mă supăr pe el. Tot astfel, în viața aceasta uneori plină de durere și de provocări a devenirii perfecte, este important ca să-L iertăm pe Dumnezeu a rândul nostru, deși în adâncul sufletului nostru intuim că tot ce se întâmplă este manifestarea binelui suprem. Șansa de a-L sluji pe Dumnezeu și de a fi mijlocul de manifestare în procesul devenirii perfecte este însuși darul vieții.

ESTE DUMNEZEU BUN ÎN MOD ABSOLUT?

Este Dumnezeu bun? Poate El să aleagă binele?

Binele care nu rezultă în urma unei alegeri nu este un bine desăvârșit. Dacă nu am ales binele – dacă suntem buni de la natură sau dacă binele a fost singura opțiune disponibilă –, cum poate fi aceasta cea mai înaltă expresie a bunătății?

Cunosc un tip care în fiecare weekend găzduiește o mulțime de oaspeți. Când l-am lăudat pentru ospitalitatea lui, mi-a

replicat: „Ce tot vorbești? Pentru mine este ceva firesc. Nu este o corvoadă. Ador să fac asta!”

Alege el într-adevăr binele? Dacă vine de la sine, este vorba oare de un bine desăvârșit? Binele care nu provine în urma unei alegeri nu poate fi considerat binele suprem. Numai atunci când te lupți cu forțele răului și alegi binele vei atinge binele adevărat și desăvârșit.

Se luptă oare Dumnezeu cu forțele răului? Poate El trăi experiența binelui desăvârșit rezultată din învingerea răului și alegerea binelui?

Da. Prin tine și prin mine. Dumnezeu participă la binele desăvârșit prin intermediul alegerilor noastre.

Serviciul pe care noi îl aducem lui Dumnezeu este alegerea binelui. Iată de ce trăim într-o lume în care există la tot pasul tentația comiterii faptelor rele – ca să facem față provocării și să alegem binele. Iată în ce fel îl slujim pe Dumnezeu. El are nevoie ca noi să alegem binele. Ca să existe alegere, răul trebuie să fie foarte atractiv. Dacă nu suntem interesați de una dintre variante, atunci nu poate fi vorba de alegere. Cu alte cuvinte, dacă cineva pune în fața mea un platou cu mâncare delicioasă, apetisantă, și alături de ea o tavă cu (iertăți-mă!) vomă, ar fi oare nemaipomenit de greu să aleg mâncarea și nu voma?

Prin urmare, ca să existe ocazia optimă de a alege binele, răul trebuie să fie extrem de seducător. Oamenii își închipuie că Diavolul este un personaj bine definit, cu chipul roșu și urât, cu coarne pe cap și cu o furcă în mână. Cabala ne învață că forțele răului au fost create de Dumnezeu, iar cele mai puternice dintre ele sunt un bine contrafăcut. Ele arată exact ca binele, de aceea reprezintă o provocare atât de mare. Binele și răul nu sunt întotdeauna ca albul și negrul. Răul aparent stilat nu se poate deosebi de bine. Cu toate acestea el este contrafăcut. Un lucru contrafăcut este acela care arată ca unul autentic, dar nu este.

Intru într-un magazin. Îi înmânez casierului o bancnotă. Acesta spune: „Mulțumesc, domnule. Ah, stați o clipă!... Domnule, îmi pare rău, dar bancnota de o sută de dolari este fără valoare. Este contrafăcută.”

Și atunci încep să mă cert: „Ce tot vorbești acolo? Este o bancnotă de o sută! Vezi cifra inscripționată în colț?”

Casierul dă din umeri: „Nu, îmi pare rău, domnule, dar bucatăica asta de hârtie nu are nicio valoare. Ochiul drept al președintelui nu este la locul lui.”

„Nu, nu, ăștia sunt o sută de dolari! Ce are-a face ochiul cu banii?”

„Domnule, doar fiindcă arată, miroase și seamănă la pipăit cu o bancnotă de o sută, asta nu o face să fie o bancnotă de o sută! Dacă nu este tipărită la Monetăria statului, este lipsită de valoare.”

La fel, alegerea binelui în viața reală este de multe ori mai subtilă decât admit unii dintre noi. Există o diferență nuanțată, dar reală între „a arăta bun” și „a fi bun”.

Tora și Cabala ne învață că Dumnezeu a creat lumea în vederea înlesnirii posibilității manifestării binelui suprem, adică binelui care a fost ales. Serviciul pe care noi îl aducem Domnului este alegerea binelui.

Totul în viața noastră este determinat de alegeri. Întotdeauna există alegeri de făcut. În fiecare zi ne confruntăm cu ele. Zilnic facem față diferitelor provocări. Nimeni nu se așteaptă ca viața să fie floare la ureche într-o lume a provocărilor.

Dar nu vă faceți griji! Dați-vă toată silința și, dacă faceți vreo greșeală, puteți apela la *teshuvah*. Puteți fi iertați. Dar nu uitați, Dumnezeu știe că miza e mare și este alături de voi în suferință și străduință.

De fapt, Talmudul ne spune că înainte de a crea lumea, Dumnezeu a creat puterea acestei *teshuvah*, întrucât probabilitatea

ca omul să cadă în greșeală era atât de mare încât n-am fi putut dăinui nicio clipă fără posibilitatea ca *teshuvah* să ne fie la îndemână.

Teshuvah este nemaipomenită. Talmudul zice că dacă greșim, iar mai târziu ne schimbăm deoarece ne temem de pedeapsă, atunci greșeala noastră este considerată nulă și neavenită. Însă dacă am făcut o greșeală, iar mai târziu încercăm să o reparăm în numele iubirii de Dumnezeu, atunci ea este socotită drept merit în lumea spirituală.

Imaginați-vă o persoană care și-a petrecut întreaga viață alegând răul și întunericul. Dar cu câteva clipe înaintea morții, ea ajunge la *teshuvah* în numele iubirii de Dumnezeu. Atunci are posibilitatea ca toate greșelile să îi fie transformate în merite și lumină. Cum de este cu putință acest lucru?

Când ajungem la *teshuvah* mânați de frică, înseamnă că ne e teamă de durerea la care ne așteptăm ca urmare a alegerilor noastre. Când frica este motivul transformării noastre, o facem din dorința de a ne pune la adăpost. Iar asta este o mișcare excelentă.

Totuși, atunci când apelăm la *teshuvah* din iubire față de Dumnezeu, motivația este faptul că ne dăm seama că i-am provocat suferință și l-am dezamăgit pe Dumnezeu. Domnul se bazează pe noi că vom lupta împotriva răului și vom alege binele, iar noi i-am înșelat așteptările. Și acum ne pare rău că am pierdut prilejul de a dezvălui acest imens bine născut din alegerea noastră.

Teshuvah în numele iubirii apare atunci când realizăm că ne aflăm pe pământ pentru a îndeplini o sarcină divină – să alegem binele de dragul lui Dumnezeu. Domnul vrea să participe cu o bunătate absolută la lupta noastră împotriva răului și la alegerea noastră a binelui, numai că noi l-am greșit. Am ajuns la *teshuvah* nu pentru că ne temem de pedeapsă, ci datorită iubirii de Dumnezeu, știind că, într-un fel, l-am dezamăgit. Însăși conștientizarea acestui fapt ne aduce mai aproape de Dumnezeu,

ba chiar mai aproape decât eram înainte de a face acele greșeli. Prin urmare, toate păcatele se transformă în merite. Întunericul devine lumină.

Dacă Dumnezeu este atât de bun, de ce a creat o lume în care există atât de multă răutate?

Binele suprem, adică Binele obținut în urma alegerii, implică posibilitatea existenței răului. Odată ce înțelegeți asta, veți realiza ce rol important joacă răul în această lume. Ceea ce este bun în această lume este tocmai răul din ea. Lumea noastră ne oferă șansa de a învinge răul și de a alege binele.

Cu alte cuvinte, Cabala ne învață că principala trăsătură și avantajul lumii acesteia îl reprezintă răul din ea. Lumea nu a fost creată pentru ceva ce este deja bun în ea. Menirea ei este de a fi un mediu pentru un nou tip, mai înalt, de Bine - Binele izvorât din învingerea răului și alegerea de a face bine.

Închipuiți-vă că intrați într-o fabrică și observați că sunt aduse tone de gunoi încărcate în camioane. Apoi descoperiți că de fapt ei cumpără gunoiul, care constituie materia lor primă cea mai valoroasă. Totul vi se poate părea o aiureală până în momentul în care aflați că fabrica are ca domeniu de activitate reciclarea. Cumpără gunoi și îl transformă în deșeuri utilizabile. Bine ați venit la LUMEA S.A.!

Da, lumea asta este o uzină de reciclare. De aceea este atât de plină de gunoaie. Tot gunoiul din noi și din jurul nostru există tocmai pentru ca noi să-l reciclăm pentru a deveni deșeuri utilizabile - lecții de viață și realizări, dezvoltări și împliniri. Înainte de a învăța acest lucru din Cabala, mă întrebam întruna de ce există atât de mult rău în lume. Totuși, după ce am pătruns această taină, m-am întrebat: De ce nu mai este atât de mult rău în lume? Răspunsul este, bineînțeles, acela că ne străduim din răputeri și chiar reușim să ne îndeplinim misiunea pe pământ, și anume să alegem binele.

NU SUNTEM SINGURI

În toată istoria umanității, nu s-a vărsat nicio lacrimă fără ca Dumnezeu să participe la suferința noastră. Nu suntem nicio dată singuri, deși putem alege să dăm uitării adevărul și să-l izgonim pe Dumnezeu din conștiința noastră, din lupta și provocările vieții.

Când ne rugăm la Dumnezeu, nu spunem: „Doamne, îndepartează toate problemele și fă ca totul să fie mai ușor. Pocnește din degetele Tale cosmice și fă totul mai bun.“ Când ne rugăm, de fapt noi îl invităm pe Dumnezeu să participe la lupta noastră. Astfel căpătăm putere pentru a ne îndeplini misiunea lumescă. În Cabala, forțele răului sunt numite *sitra acher*, „partea cealaltă“. Unul din trucerile la care apelează răul este încercarea de a ne convinge că Dumnezeu se află de partea cealaltă. Noi suntem de o parte, iar El este de cealaltă. Nu este de partea noastră. Este împotriva noastră.

Asta este o minciună. Dumnezeu este întotdeauna de partea noastră. Nu contează cât de rău ne simțim sau cât de tare am căzut, Domnul este întotdeauna de partea noastră. Și ca să vedem asta trebuie doar să-L invităm înăuntru.

Un copil și-a întrebat părintele unde se află Dumnezeu. Tatăl său i-a răspuns: „Oriunde îl lași să intre.“

Tora și Cabala ne învață cum să-l primim pe Dumnezeu în viața noastră, să-l invităm să participe la provocările cu care ne confruntăm și cum să recunoaștem cât de mult vrea să se implice și cât este de implicat, deoarece adevăratul nostru sine este sufletul, o scânteie din Dumnezeu.

Prin urmare suntem incredibil de importanți pentru El. Iar El este mereu alături de noi. Și dacă alegem să nu credem asta, atunci, deși suntem la fel de importanți pentru Domnul și El este întotdeauna alături de noi, nu vom trăi bucuria acestui adevăr.

Dumnezeu nu stă la pândă să te prindă la cotitură. El nu este de partea cealaltă. Dumnezeu este întotdeauna de partea noastră. El se implică necondiționat în viața noastră – pentru că noi suntem un suflet, o scânteie din El Însuși. Deși Dumnezeu este transcendent, un aspect al divinității devine manifest în noi. În orice situație ne-am afla, Domnul face în așa fel încât să maximizeze posibilitatea ca noi să alegem binele, maturizarea și îndeplinirea misiunii.

Dumnezeu nu este un magician care uneori pocnește din degete și ne creează, fără să se implice în vreun fel în ceea ce urmează să ni se întâmple. El nu este o forță oarecare înlăturată din procesul vieții noastre, din suferința și din lupta noastră, privindu-ne de sus, stoic, în timp ce ne zbatem să supraviețuim în această lume.

Potrivit Torei și Cabalei, Dumnezeu, care este iubitor și grijuliu, ne-a plăsmuit ca să servim drept mijloc de expresie a propriei Lui posibilități depline – perfecțiunea Sa absolută.

Perfecțiunea absolută a lui Dumnezeu, așa cum poate fi ea explicată din perspectiva limitată a omului, are două aspecte: perfecțiunea statică (faptul de a fi perfect) și perfecțiunea dinamică (faptul de a deveni perfect). Prin noi, Dumnezeu își îndeplinește dorința de a se manifesta și de a participa la procesul incitant și aventuros al perfecțiunii în devenire.

Când realizăm că participăm la viața lui Dumnezeu și că El participă la viața noastră, vom descoperi sfințenia din noi, importanța și însemnătatea noastră. Când ne dăm seama că sălășluim în Lumina-fără-sfârșit a lui Dumnezeu, vom descoperi că de fapt și această lumină sălășluiește în noi. Vom înțelege că un aspect al perfecțiunii divine absolute – perfecțiunea dinamică – se manifestă prin intermediul nostru. Privilegiul

nostru divin este de a fi ființe umane care servesc drept mijloc de manifestare pentru Domnul. Când te afli în slujba supremului, ești o părticică din suprem. Când conștientizezi că ești o părticică din suprem, atunci trăiești perfecțiunea fiecărui moment.

Iată meniul în cele mai simple cuvinte: Dumnezeu își trăiește viața secretă prin intermediul nostru.

Oprește-te o clipă pentru a contempla, a simți și a gusta acest delicios adevăr. Dedică-ți întreaga viață pentru a-l trăi și a-l sărbători.

2

MISIUNEA NOASTRĂ DIVINĂ

Pentru a înțelege mai bine cele discutate, aș vrea să supun atenției o întâmplare ciudată povestită în Talmud. Înțelepții au încriptat idei deosebit de profunde în astfel de povești alegorice, care nu trebuie luate ad litteram.

Tâlcul poveștii, după cum se va vedea în curând, este de a explica cine suntem și ce vrea Dumnezeu de la noi pe acest pământ.

Aici voi reda ideile principale, folosind un stil mai apropiat de zilele noastre, depășind terminologia talmudică și simplificând limbajul. Și voi strecura în povestire mesajul filosofic menit a fi comunicat.

Povestea începe cu bucuria îngerilor la vederea neprețuitei comori pe care Dumnezeu a adus-o din magazia sa: Cele Zece Porunci. Îngerii știu că ele presupun o misiune specială pe care Dumnezeu trebuie s-o încredințeze cuiva. Și cum ei sunt agenții tuturor misiunilor lui Dumnezeu, abia așteaptă să afle care dintre ei este delegat de această dată.

Și atunci, spre marea lor mirare, șuierând și găfăind împletit, urcă muntele un bărbat care, înfățișându-se la porțile raiului, se bâlbâie de emoție. Îngerii sunt oripilați.

- Făcător al Universului, ce caută această creatură pământească imperfectă printre noi, ființe cerești perfecte?

- Nu vă faceți griji! Îi liniștește Domnul. Nu rămâne aici. A venit doar să ia Cele Zece Porunci.

Îngerii nu au găsit nimic liniștitor în asta.

- Poftim? De 974 de generații amâni să încredințezi cuiva prețioasa misiune și acum o vei da acestui muritor? Ce calități are el ca să o primească? El doar le va duce pe pământ pentru a fi despuiate de sfințenie! Nu le da lui - dă-ni-le nouă!

Dar Dumnezeu se întoarce către Moise, zicându-i:

- Trebuie să le răspunzi. Trebuie să le respingi obiecțiile.

De ce respinge Domnul obiecția îngerilor?

- Nu poți dobândi această prețioasă misiune decât dacă știi motivul pentru care o primești, îi zice El lui Moise. Nimeni nu poate răspunde la aceste întrebări în locul tău. Trebuie să găsești în tine încrederea și curajul de a-ți rosti cu glas tare meritele. Trebuie să-ți conștientizezi calitățile de ființă umană necesare pentru a dobândi această onoare. Căci, atunci când accepți poruncile lui Dumnezeu, înseamnă că accepți o misiune divină: devii agentul Domnului.

AGENTUL SECRET

A fi agentul lui Dumnezeu presupune o responsabilitate extraordinară. Dacă numești pe cineva agent al tău, el sau ea îți devin egali. Ai împuternicit această persoană să acționeze în numele tău.

Iată ce sunt poruncile: o declarație a misiunii care urmează să fie îndeplinită, în numele lui Dumnezeu, de ființele umane. Când accepți misiunea poruncilor, devii agentul lui Dumnezeu pe pământ, așa cum îngerii sunt agenții Lui în ceruri. De aceea

Moise a trebuit să se ducă pe tărâmul îngerilor pentru a lua comoara și a o aduce pe pământ.

Îngerii nu cunosc detaliile misiunii; tot ce știu ei este că trebuie să fie cu adevărat important pentru Dumnezeu, din moment ce a amânat însărcinarea timp de generații întregi și încă n-a desemnat pe nimeni să o ducă la îndeplinire. Dar o ființă umană?! Asta este total absurd!

Din perspectiva îngerilor, oamenii sunt ființe josnice, cu înclinații gregare. Cum le poate fi încredințat ceva atât de sfânt? Cum este posibil ca această ființă imperfectă să întrecă puterea îngerilor și să îndeplinească prețioasa misiune dumnezeiască într-un loc plin de haos cum este pământul?

Dumnezeu îi zice lui Moise: „Trebuie să răspunzi pângерilor îngerilor. Trebuie să înțelegi de ce meriți această misiune. Explică-le calificările tale.”

Mulți oameni cred că Poruncile presupun doar credință în Dumnezeu. Dar asta nu este decât o variantă a poveștii. Mesajul încifrat în ele este despre credința în noi înșine. Pentru a accepta poruncile, trebuie să credem că avem puterea de a-L sluji pe Dumnezeu. Suntem vrednici de a fi agenții Lui pe pământ și de a îndeplini o misiune sfântă. Asta cere o enormă cantitate de încredere în forțele proprii și de respect de sine. Puteți face ceva pentru Dumnezeu. Puteți fi reprezentantul Lui din moment ce v-a împuternicit pentru asta.

Această viziune este total opusă aceleia care a dominat cultura occidentală sub influența gândirii elene. Grecii credeau că zeii sunt atât de măreți, încât este dincolo de demnitatea lor divină să le pese de ființele umane. „În adevăr, trebile omenești nu sunt vrednice să ne frământăm așa de mult pentru ele; totuși suntem siliți să facem lucrul acesta, ceea ce nu e o soartă fericită”¹, spune

¹ Platon, *Legile*, trad. E. Bezdechi, Ed. Iri, București, 1995, p. 215 (n. tr.).

Platon în *Legile*, Cartea a VII-a. Potrivit lui Aristotel, zeilor nu le pasă de distribuirea norocului sau a ghinionului ori de lucrurile exterioare (*Magna Moralia*, II, 8, 1207-1209). Cicero zicea că „zeii se preocupă de lucruri mărețe, dar le neglijează pe cele mărunte“ (*De natura deorum*, II, 167).

Însă din Porunci înțelegem că Dumnezeu este atât de mare, încât îi pasă până și de ființele mărunte ca tine și ca mine sau de neînsemnatele noastre fapte. Iată măreția Lui. Mesajul Torei este că noi suntem cu adevărat importanți, însemnați și puternici. Am primit în dar puterea de a-L reprezenta pe Atotputernic. Am fost înzestrați cu puterea judecății pentru a evolua, a învinge răul, a alege binele și a clădi o lume mai bună în numele Său.

CUNOAȘTE-ȚI MĂREȚIA

Povestea continuă. Dumnezeu îi spune lui Moise:

- Eu nu am cum să răspund în locul tău și, dacă nu-ți dai seama singur care sunt calitățile tale, nu poți dobândi prețioasa misiune.

Moise începe să tremure:

- Stăpân al Universului, mă tem că nu sunt în stare să mă întrec cu îngerii. Sunt un nimic în comparație cu ei.

Dumnezeu îi dă un indiciu:

- Moise, ai dreptate! De unul singur ești un nimic. Virtutea ta provine din faptul că ești slujitorul și agentul Meu.

Auzind acestea, Moise capătă o uluitoare încredere în sine pentru a-i înfrunta pe îngeri. De față cu ei, îl întreabă pe Dumnezeu:

- Ce conțin Cele Zece Porunci?

Domnul răspunde:

- Acolo se spune: *Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, Care te-a scos din pământul Egiptului și din casa robiei.*

Moise îi provoacă atunci pe îngeri:

- Ați petrecut voi două sute zece ani în Egipt? Știți voi ce înseamnă să suferi ca sclav, făcând o muncă umilitoare și istovitoare, să fiți biciuiți de supraveghetorii cruzi? Vă spun ceva aceste cuvinte?

Îngerii admit că nu au trăit decât o viață perfectă și binecuvântată, sus, în ceruri.

Moise își continuă pledoaria.

- Dumnezeu, ce altceva mai există în Cele Zece Porunci?

- *Să nu aveți alți dumnezei.*

Moise îi confruntă pe îngeri:

- Trăiți cumva printre popoare care se închină la idoli?

Ca să înțelegeți pledoaria lui Moise, trebuie să vă faceți o idee despre ce însemna idolatria. Aceasta presupunea multă distracție. Majoritatea practicilor idolatre gravitau în jurul promiscuității. Idolatrii credeau că orgiile erau servicii religioase închinat zeilor. Idolatria nu era o simplă închinare la pietre sau copaci. Adepții deificau natura, adică spuneau că este măreț tot ce se întâmplă în mod natural. Dacă simți imboldul de a face ceva, este în regulă, deoarece nu faci decât să-ți afirmi sinele natural, iar asta înseamnă sănătate și bunăstare. Acum puteți înțelege puterea de atracție și amenințarea acestei filosofii.

Moise pledează astfel în fața îngerilor:

- Trăiți cumva într-o societate care zilnic vă ademenește cu ceva și încearcă să vă seducă?

Îngerii răspund:

- Nuuu! Noi suntem îngeri!

- Dumnezeu, ce altceva se mai găsește în Cele Zece Porunci? întreabă Moise.

- *Ține Sabatul. Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta. Nu ucide. Nu preacurvi. Nu fura.*

Moise continuă:

- Îngerilor, munciți voi din greu? Aveți nevoie de odihnă? Aveți mamă și tată pe care să-i cinștiți? Celozia trăiește printre voi? Aveți înclinații răutăcioase și distructive?

Îngerii rămân muți.

Iată calitățile pe care Moise le înfățișează pentru a demonstra de ce merită omenirea să obțină misiunea Celor Zece Porunci.

În esență, argumentația lui Moise este: „Noi, oamenii, nu suntem ființe angelice perfecte, ci ființe josnice, imperfecte. Ne luptăm mereu cu impulsul de a face rău. Trăim într-o societate materialistă, plină de tentații zilnice. Prin urmare, trebuie să obținem misiunea de la Dumnezeu! Suntem calificați pentru ea, întrucât suntem supuși greșelii. Suntem bombardați cu probleme și provocări atât din interior, cât și din exterior. Suntem candidații perfecți pentru această muncă tocmai pentru că suntem așa de imperfecti.

Îngerii sunt impresionați de pledoarie și încuviințează. Povestea se încheie prin cuvintele lor de laudă:

- Sfinte Dumnezeule, binecuvântat fie numele Tău! O, Doamne, cât de mareș este numele Tău pe pământ!

Ei s-au lăsat într-atât de convinși, încât hotărăsc să devină prietenii oamenilor și îi dau lui Moise sfaturi prețioase pentru a ajuta omenirea în misiunea ei plină de provocări și de dificultăți.

IMPERFECT ÎN MOD PERFECT

Dumnezeu a creat lumea pentru a-i servi drept mijlocul prin care să-și manifeste perfecțiunea dinamică și să participe la efortul de a deveni perfect. Suntem supercalificați pentru numita misiune, deoarece suntem personaje imperfecte trăind într-o lume imperfectă. Avem o înclinație către rău care constituie o permanentă sursă de provocări. Avem în noi capacitatea de a face un

mare rău, dar, pe de altă parte, suntem în stare și să facem un mare bine. Putem să eșuăm, dar și să reușim; să distrugem, dar și să construim. Viața noastră este presărată cu provocare, aventură și evoluție.

Îngerii sunt ființe perfecte – nu au nicio înclinație malefică, dar nici liber-arbitru, nu duc o luptă de supraviețuire și nu pot da greș. Nu se zbat să învingă răul. Numai oamenii sunt capabili să îndeplinească această misiune divină, deoarece sunt personaje imperfecte care se străduiesc să devină mai bune, să devină perfecte. Numai ființele omenești se pot lupta cu răul, îl pot învinge, pot alege binele și pot evolua. Iată misiunea noastră divină, dacă suntem dispuși s-o acceptăm. Iată serviciul nostru adus Domnului.

Preafericiți, îngerii înalță cântece de slavă către Dumnezeu, într-un tărâm paradiziac perfect. Totuși, imnurile noastre le întrec pe cele ale îngerilor, întrucât avem motive serioase să *nu* cântăm în timp ce ne luptăm cu problemele, cu durerea și cu provocările, aici, pe pământ.

Talmudul spune că nu ai cum să reușești dacă nu dai greș mai întâi. Cu alte cuvinte, misiunea noastră înseamnă și să greșim, să regretăm greșeala, să facem orice ca s-o îndreptăm, să alegem binele și să reușim. De fapt, câteodată Dumnezeu face în așa fel încât să existe o situație în care să eșuăm tocmai pentru a atinge un nivel superior, odată reparată greșeala.

Ecclesiastul spune: „Căci nu este om drept pe pământ care să facă binele și să nu păcătuiască.” A greși este omenește. Observați că versetul specifică „pe pământ”, deoarece, dacă ieși din lumea aceasta, ai putea fi perfect. Dacă ai trăi pe o insulă pustie, izolat total de societate, atunci n-ai răni sentimentele nimănui, n-ai avea cu cine să te cerți, n-ai avea motiv de gelozie și probabil n-ai face nicio greșală.

Însă nu ești acolo și nici nu poți fi, deși unii încearcă acest lucru.

Sunt oameni care se îndreaptă către religie, crezând că găsesc în ea un refugiu în fața agitației cotidiene, a îndoielii, a conflictelor interioare și a tulburării sufletești. Ei așteaptă de la religie să le ofere pe loc pace interioară, mulțumire spirituală și liniște pentru sufletele lor tulburate.

Potrivit Cabalei, nu acesta este scopul vieții pe pământ. De fapt, este tocmai invers. Am fost aruncați chiar în mijlocul mării furtunoase a traiului zilnic. Ne confruntăm cu problemele lumii și ni se poruncește să le rezolvăm ca și cum ar fi ale noastre. Poruncile nu numai că ne arată lucrarea care trebuie îndeplinită, dar ne și pun în fața mai multor dificultăți.

Talmudul ne învață că stă în natura omului ca fiecare poruncă să stârnească în noi dorința de a ne răzvrăti. Imediat ce descoperim că nu ni se permite să facem ceva sau suntem obligați să acționăm cumva, se trezesc în noi impulsul și dorința de a face contrariul. Iată problemele majore ale condiției umane – încăpățânarea, firea dificilă și complexitatea. Prin urmare, Poruncile nu ne ușurează viața, ci ne-o îngreunează.

Totuși, când înțelegem că laitmotivul vieții este tocmai acceptarea provocării, atunci putem aprecia cum provocarea ridică miza jocului. Să nu uităm că regulile fac jocul până la urmă. Să ne imaginăm că fotbalul sau baseballul n-ar avea reguli, îngărdiri sau șmecherii. Deși regulile fac jocul mai competitiv, ele îl fac și mai amuzant, ba chiar ne oferă un sentiment de împlinire atunci când câștigăm.

ACȚIONARIII DIVINI

Când îngerii au înțeles ce înseamnă prețioasa misiune încredințată de Dumnezeu, au vrut și ei să participe într-un fel la ea. Așa că le-au oferit oamenilor daruri – taine folositoare – ca un fel

de investiție în întreprinderea umană. Au dorit să devină acționari la Devenirea Umană S.A. Dacă nu poți lucra pentru companie, atunci măcar investește în ea și bucură-te de dividende în calitate de acționar.

Dumnezeu este cel mai mare acționar în cadrul companiei. El este principalul investitor la Devenirea Umană S.A. Dumnezeu a investit o scânteie din propriul Sine - este vorba despre suflet - în ființele umane cu scopul de a lua parte la această lume. Cabala ne învață că Domnul își dorește să fie în lume. Dumnezeu trăiește în și participă la ea prin tine și prin mine. Noi trăim și ne bucurăm de această onoare doar dacă îl invităm pe Domnul în lumea noastră, acceptând provocările vieții ca fiind misiunea divină pe care El ne-a încredințat-o.

Orice om poate fi reprezentantul și agentul lui Dumnezeu. Orice facem poate fi pentru Dumnezeu. Iată cea mai mare onoare și cea mai mare plăcere pe care le poate simți cineva. A trăi doar pentru tine nu-ți oferă împlinirea și fericirea supremă. Dar când te transformi în instrumentul lui Dumnezeu și iei decizii în numele Lui, atunci chiar trăiești experiența raiului pe pământ.

Uneori le cer cursanților mei de la Isralight să-și imagineze cum ar gândi și ar pune planul în aplicare dacă ar fi să cumpere o mașină pentru Dumnezeu. Ce ar lua în considerație în alegerea modelului? Firesc, înlătură de la bun început criteriul aspectului și al mărcii automobilului - nu le pasă dacă e roșie, dacă e un Ferrari sau dacă are motor turbo. Contează siguranța, factorul poluant, consumul de combustibil și raportul calitate-preț. Cu alte cuvinte, primează grija pentru viața pasagerilor, pentru mediu, pentru conservarea resurselor și pentru luarea unei decizii avantajoase din punct de vedere economic.

Data viitoare când ești pe cale să iei o hotărâre, întreabă-te: „Dacă ar fi să fac asta pentru Dumnezeu, care ar fi alegerea

corectă? Dacă aş fi reprezentantul Său pe pământ, cum aş acţiona?”

Iată adevărata cale către responsabilizare. În orice acţiune pe care o întreprindem ar trebui să simţim o responsabilitate faţă de Dumnezeu. Nu-ţi face griji – responsabilitatea pe care o presupune faptul de a fi agentul lui Dumnezeu nu te transformă într-o fiinţă nevrotică. Îţi oferă inspiraţie, claritate în gândire şi vitalitate.

VIAȚA ESTE O MISIUNE

Viața este o misiune. Dacă nu pricepem asta, atunci viața noastră se rezumă la o colecție de momente și evenimente dispartate, care nu conduc nicăieri.

Sensul tău este misiunea ta.

Dacă tu cunoști definiția fiecărui cuvânt în parte, dar nu știi cum să le aranjezi în propoziții, iar propozițiile în fraze, atunci nu poți avea o poveste cu sens. Dacă n-ai habar cum evenimentele din viața ta sunt legate de un scop superior și servesc unui context mai larg, atunci povestea vieții tale nu are niciun sens.

„Viața este o misiune” nu este doar o propoziție interesantă. Este cheia care deschide comorile Torei și ale Cabalei, înțelesul tuturor Poruncilor, sensul vieții și bucuria de a-L sluji pe Dumnezeu.

Îmi amintesc o caricatură care îl înfățișa pe Moise coborând de pe Muntele Sinai cu Cele Zece Porunci săpate în piatră. „Am o veste bună și una proastă” îi anunță el pe evreii care îl așteptau nerăbdători la poalele muntelui. „Vestea bună este că L-am convins să fie doar zece.” Mulțimea își manifestă bucuria. „Vestea proastă e că adulterul se numără printre ele.”

Este ceva obișnuit ca oamenii să creadă că Poruncile strică partea amuzantă a vieții – că Dumnezeu este de fapt primul care părăsește petrecerea, că există un conflict de interese între noi și El.

Oamenii își închipuie că a-L sluji pe Dumnezeu este ceva umilitor; că servitutea presupune o relație stăpân-sclav. Dar nu este adevărat. Ocazia de a te afla în slujba Lui este cel mai mare dar pe care ni-l putem imagina. Și asta ne dă aripi. A-L sluji pe Domnul înseamnă că putem face ceva în numele Lui. E o onoare de neînchipuit!

Talmudul spune că, dacă stai în preajma focului, te încălzești, iar slujitorul care stă în preajma regelui împărtășește cu acesta viața regală.

Am fost în casele unor oameni foarte bogați. Întotdeauna mi s-a părut interesant că diverși angajați ai casei – grădinari, bucătari, croitori etc. – trăiesc sub același acoperiș cu angajatorul lor, mănâncă aceeași mâncare și în pauze se bucură de aceleași facilități (piscina, sauna, jacuzzi).

În multe privințe slujitorii palatului se bucură de o viață regală. Și au privilegiul de a-l vedea pe rege în momentele sale de intimitate. Îl văd chiar în pijama. Ei îi sunt cel mai aproape și prin urmare se bucură de cele mai intime întâlniri cu acesta.

A lucra pentru Dumnezeu nu este o experiență umilitoare. Din contră, este poziția cea mai înaltă la care putem accede. Dacă pun pe roate o afacere de dragul meu, ca să câștig bani pentru mine, nu înseamnă mare lucru. Dar dacă o fac pentru Dumnezeu, dacă analizez mai bine munca mea și îmi pun problema cum să promovez mai bine scopul divin în această lume – cum să aduc mai multă dragoste, pace, bunătate, dreptate și înțelepciune în lume, cum să fiu o unealtă cu ajutorul căreia să înfățișez oamenilor atributele și idealurile divine –, văd că mi se ivește un prilej nemaipomenit. Iată secretul unei vieți împlinite, pline de înțelesuri profunde.

Bob Dylan a scris un vers uluitor: „Va trebui să slujești pe cineva.” Oricine slujește pe cineva. Nu există nimeni în lumea asta care să nu slujească ceva sau pe cineva. Întrebarea corectă nu este „A sluji sau a nu sluji?”, ci este „Pe cine să slujesc?”.

Dacă mi-am petrecut viața căutând mereu aprobare din partea altora, înseamnă că sunt mai prejos decât ei. Dar dacă mi-am dedicat viața Domnului, atunci doar cerul îmi este hotăr în respectul de sine. Nu mă poate aștepta o misiune mai măreață, mai înaltă.

Misiunea mea pe pământ nu presupune acumularea de averi. Însă, dacă ar fi, atunci sloganul acela imprimat pe tricouri este just: „Câștigă cel ce moare cu cele mai multe jucării asupra lui.” Dar Cabala ne spune că am venit pe lume ca să îndeplinim misiunea supremă – cea care ne înalță spiritual și care conferă sfințenie vieții. O viață fără misiune nu mai este deloc viață. Dacă cineva se trezește dimineața și constată că nu are de făcut nimic urgent, după o vreme se va întreba „Am oare vreo însemnătate? Viața mea contează cu adevărat?”

ÎN CĂUTAREA MISIUNII NOASTRE

Acum putem judeca mai bine afirmația că omul a fost creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, pe care o găsim în *Cartea Facerii*. În calitate de reprezentant al Domnului, noi suntem „re-prezentarea” divinității pe pământ. Astfel, treaba noastră este să avem o contribuție la creație, să facem lumea mai bună, să înfruntăm provocări, să alegem binele și să evoluăm. Iată ce putem face în numele și de dragul lui Dumnezeu.

Tuturor ființelor umane li s-a oferit această misiune. Este o misiune universală de care suntem legați cu toții. Există totuși o misiune unică pentru fiecare națiune – Statele Unite, Anglia,

China, Israel ș.a.m.d. Și în cadrul fiecărei misiuni naționale fiecare cetățean are propria misiune specială.

Este evident că misiunea mea personală este să predau învățăturile Torei și ale Cabalei. Desigur, oricine este obligat să-și învețe copiii care sunt căile Domnului (așa cum scrie în *Deuteronom*, 6:7). Însă întreaga viața eu mi-o dedic misiunii mele; ea se întrepătrunde cu celelalte obligații: să-mi cinstesc părinții, să dau de pomană, să merg la căpătâiul bolnavilor. Cunosc persoane a căror misiune specială presupune actele de caritate – întreaga lor ființă emană caritate. Alte persoane au misiunea de a-i învăța pe alții cât de mult pot dăuna sau vindeca unele cuvinte – cum să vorbească de bine, iar nu de rău, despre alții.

Uneori oamenii își cunosc misiunea, alteori nu. Dar asta nu înseamnă că nu și-o îndeplinesc.

În Talmud este o poveste frumoasă despre Rabinul Tarfon, cunoscut drept un fiu iubitor și grijuliu.

Într-o zi rabinul s-a îmbolnăvit de moarte. Mama lui s-a dus la înțelepți cu rugămintea ca aceștia să se roage pentru fiul ei. „E un băiat minunat. Nu știu dacă mai există pe lume vreun fiu care s-o cinstească mai mult pe mama lui decât mă cinstește el pe mine. Mă cinstește mai mult decât trebuie.”

La care înțelepții i-au răspuns: „Spui că fiul tău te cinstește mai mult decât trebuie? Și dacă te-ar cinsti de o mie de ori mai mult, tot n-ar fi suficient.”

Mama rabinului Tarfon a rămas uluită de cuvintele aspre pe care înțelepții le-au rostit la adresa fiului ei. Ea a încercat să construiască o pledoarie pentru recuperarea lui, lăudându-i faptele, iar aceștia îi zic că nu este suficient.

De ce au făcut asta înțelepții? Ei erau îngrijați că, aducându-i laude, mama pune în pericol însănătoșirea fiului ei. Când zice „Mă cinstește mai mult decât trebuie”, de fapt spune, deși

neintenționat, că misiunea fiului său pe pământ s-a încheiat și că nu mai este nevoie de el pe această lume.

În mod eronat, mama lui a presupus că misiunea copilului ei era de a fi un mare învățător. Totuși, înțelepții știau mai bine. Ei și-au dat seama că misiunea rabinului Tarfon ar fi putut fi aceea de a-și cinsti mama. În acest caz, toate laudele mamei ar împiedica însănătoșirea fiului. Deoarece, dacă a cinstit-o mai mult decât trebuie, atunci misiunea lui pe pământ s-a încheiat și prezența lui în lume nu mai este necesară.

Odată încheiată misiunea, părăsești lumea asta.

Prin urmare, înțelepții au început să se certe cu ea și să insiste că fiul ei este departe de a-și fi îndeplinit misiunea.

Bineînțeles, chiar și cei care cred că-și cunosc misiunea se pot înșela. De pildă, eu spun că a mea este să predau învățăturile Torei și ale Cabalei, dar poate că eu trebuie să fiu un părinte grijuliu, care să reușească să stabilească un echilibru între viața privată și cea publică. Adică, deși am devenit un profesor și un autor de succes, poate că am dat greș în misiunea mea dacă mi-am neglijat familia în tot acest timp. Străduindu-mă atât de tare să devin un profesor de renume mondial, fac eu oare asta ca să-L slujesc pe Dumnezeu, sau totul e doar o spoială egoistă?

Cunosc un om care se dedica întru totul ajutorării oamenilor fără adăpost. A fost lăudat de primar și de multe organizații din orașul său pentru căminele pe care le-a construit și pentru programele pe care le-a inițiat. Însă nu l-a vizitat niciodată pe tatăl său care se afla de luni bune într-un azil de bătrâni, atât de preocupat era să-și îndeplinească misiunea. Nu e nicio coincidență în faptul că îngrijirea bolnavilor îi aducea atâta bucurie și că nu se înțelegea prea bine cu tatăl său. S-a autoconvins că eschivarea de la a-l cinsti pe tatăl său este îndreptățită în numele servirii unui scop mai înalt, divin.

Însă misiunea nu este niciodată atât de simplă sau autotismisfăcătoare. De cele mai multe ori, ceea ce te solicită cel mai mult ca om poate fi tocmai motivul pentru care te-ai născut pe acest pământ și de aceea trebuie să-i faci față.

Deseori misiunea noastră poate avea un scop nemanifest. Dacă ar fi atât de evident, am fi înclinați să ignorăm orice altceva. Totuși există multe obligații pe care trebuie să le îndeplinim, chiar dacă nu au legătură directă cu misiunea noastră personală, deoarece ele privesc misiunea globală, ca ființe umane, ca membri ai comunității și ai națiunii noastre.

Cu alte cuvinte, e important să luăm aminte că deși nu suntem siguri care este misiunea personală – chiar dacă simțim că nu o putem duce la îndeplinire –, este posibil totuși să ne atingem scopul. Iată una dintre cele mai importante lecții pe care ni le oferă Tora și Cabala. Fiecare dintre noi are un scop divin și o misiune de îndeplinit pe acest pământ.

CUM SĂ AFLI CARE ÎȚI ESTE MISIUNEA

Cred că acum vă întrebați cum vă puteți da seama care este menirea și misiunea voastră. Vilna Gaon, unul dintre cei mai mari înțelepți ai secolului al XVIII-lea, ne învață cum. El citează din *Pildele lui Solomon* (3:6) – „Pe toate căile gândește la Dânsul și El îți va netezi toate cărările tale.” – și explică diferența dintre „cale” și „cărare”: „calea” e cunoscută tuturor. Este ca o autostradă. Toată lumea știe unde se află aceasta. Este un drum public. Însă „cărarea” este undeva în afara drumului bătătorit. Cărarea nu este publică. Este calea unică, individuală, a fiecăruia.

Există mai multe căi de a-L sluji pe Dumnezeu, care sunt la îndemână. Ele nu sunt unice. Sunt autostrăzi ale vieții. Nu poți ajunge niciunde dacă nu o iei pe aceste autostrăzi. Totuși, odată

ce ajungi pe una din ele, deodată apare un indicator pe care scrie „David – ieșirea 5 km la stânga“. Pe acolo trebuie să o co-tească David ca să-și poată continua călătoria ce-l ajută la înde-plinirea misiunii. Jan, care se află și ea pe aceeași autostradă, îl vede pe David că virează la stânga și devine ușor invidioasă: „Norocosul! Și-a găsit cărarea!“ Dar, cu un pic de răbdare, Jan merge înainte până când descoperă propria cărare. Și, cu siguranță, există și un indicator pentru ea: „Jan – ieșirea 8 km la stânga“.

Fiecare are propria cărare, unică, ce îl așteaptă în călătoria sa. Ca să o găsim, trebuie să intrăm pe autostradă. Avem o mi-siune colectivă – intrarea pe autostradă. Misiunea colectivă a oamenilor este să devină din ce în ce mai umani.

Fiecare națiune are o misiune. O națiune poate avea rolul de lider în tehnologia avansată. Alta poate deține supremația în cercetarea medicală. Alta probabil contribuie la dezvoltarea artei și muzicii. Iar alta ajută la promovarea progresului moral și etic în lume.

Odată ce ne-am acceptat misiunea ca membri ai rasei umane, precum și cea ca membri ai unei națiuni, abia apoi ni se arată misiunea personală. Până atunci trebuie să depunem eforturi să devenim ființe umane respectabile și cetățeni model ai națiunii noastre. Când suntem pe autostrada publică, Dum-nezeu ne călăuzește către cărarea noastră unică.

A MERGE CU DUMNEZEU

În lumea afacerilor, dacă firma în care lucrați vă trimite într-o misiune, de obicei șeful rămâne la birou în timp ce dum-neavoastră mergeți să vă îndepliniți sarcina. Dar nu același lucru este valabil și dacă Dumnezeu vă trimite într-o misiune. El vă însoțește întotdeauna.

Iată semnificația versetului din Psalmul 126: „De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce o zidesc.”

Acum, v-ați putea întreba, dacă Dumnezeu tot îmi zidește casa, ce rost are să mai muncesc? Psalmul spune că de muncit tot trebuie să muncim, dar dacă nu-L chemăm pe Dumnezeu să ne ajute, efortul nostru este în zadar. Nu avem puterea necesară să ne îndeplinim sarcina. Puteți alege să vă construiți o casă, puteți căra mortarul și cărămizile, însă fără ajutorul lui Dumnezeu, din care izvorăște puterea, casa nu va fi zidită cum trebuie.

Iată ce este neobișnuit la misiunea noastră divină. Cel ce ne trimite ne și însoțește pe parcursul ei. Dar dacă noi nu conștientizăm prezența Lui în lucrarea noastră, atunci suntem neputincioși în privința reușitei.

Zilnic ar trebui să ne îndreptăm chemarea către Domnul ca să ni se alăture în încercarea noastră de a ne îndeplini misiunea.

O poveste celebră ne vorbește despre un om care și-a visat firul vieții ca urme de pași pe nisip. Câteodată apăreau două perechi de urme – ale lui și ale Domnului. Dar în porțiunile unde drumul era mai dificil a zărit doar o pereche. I s-a plâns lui Dumnezeu: „Doamne, mi-ai promis că-mi vei sta întotdeauna alături în călătoria mea. Cum se face că în cele mai grele clipe ale vieții mele te-ai făcut nevăzut?” Dumnezeu i-a răspuns: „Ți-am stat alături tot timpul. Motivul pentru care ai văzut un singur șir de urme este că, în clipele cele mai grele, te-am purtat pe brațe. Acele urme sunt ale Mele.”

Este de mare ajutor să ne reamintim această pildă în momentele dificile.

În clipele de suferință v-ați pus vreodată întrebarea: „De ce-mi face Domnul una ca asta? De ce mă lovește?”

Nu există răspuns, deoarece întrebarea este pusă greșit. Ea se bazează pe accepțiunea noastră a unui Dumnezeu care plutește undeva în văzduh, în vreme ce noi stăm aici, pe pământ,

separați și departe de El. Cabala ne învață că nu există un asemenea Dumnezeu, dar nici un asemenea „eu”. Adevăratul „eu” este sufletul, care nu este nimic altceva decât o scânteie din Dumnezeu.

Prin urmare, întrebarea corectă este: „De ce Domnul face asta unei înanifestări ale sale?”

Recunosc că nici această întrebare nu are răspuns. Totuși, cred că este o mare alinare să știm că nu suntem singuri în suferința noastră, că Dumnezeu nu ne pândește să ne pedepsească, că indiferent prin ce trecem, Domnul ne este părtaș. Luați aminte, la orice vă supune Dumnezeu, se supune pe sine însuși, întrucât suntem suflete, adică o manifestare a Lui însuși.

Dacă îmbrățișați această convingere, atunci căpătați putere divină și un imens curaj. Veți face față provocărilor și veți trăi triumful spiritului.

DEPĂȘIREA GELOZIEI

Odată ce ați înțeles că viața este o misiune divină, vă veți da seama că nimeni nu are o misiune mai importantă decât dumneavoastră. E ridicol să invidiezi grădina altuia. Să nu credeți că președintele Statelor Unite este mai important decât un chelner dintr-un restaurant. Dacă Dumnezeu ne stă alături, nici o misiune nu este mai importantă decât alta, deoarece misiunea fiecăruia este de fapt misiunea lui Dumnezeu.

Adevăratul succes nu depinde de cât de multe am acumulat pe acest pământ. Și nu are nimic de-a face cu atenția pe care o acordă opinia publică. Contează doar intenția și calitatea faptelor noastre. Ați pus suflet în îndeplinirea misiunii, v-ați trăit viața de dragul lui Dumnezeu, căutând să evoluati, să deveniți mai buni, preocupați să faceți lumea mai bună?

Marii înțelepți ai Torei spuneau: sunt o creație, iar prietenul meu (chiar și cel mai needucat) este o creație. Așa cum el nu este expert în ce fac eu, nici eu nu sunt expert în domeniul lui. Să nu credeți că eu fac mai mult, iar el mai puțin. Nu este deloc așa. Nu contează dacă face fapte mărețe sau neînsemnate. Important este dacă intențiile sale vizează un loc în rai.

Respectiva lecție nu pare să aibă vreun înțeles aparte. Totuși acești înțelepți au adus contribuții istorice la dezvoltarea spirituală, etică a omenirii. Numele lor vor rămâne veșnic în amintire. Cum de au putut să se compare cu oameni simpli, needucați, ale căror fapte nu ar căpăta niciodată renume mondial, oameni care vor fi rapid îngropați în analele istoriei? Cum pot spune ei că nu contează decât puritatea intențiilor și puterea angajamentului de a acționa în numele lui Dumnezeu?

Acești învățați au înțeles că fiecare dintre noi are o misiune în viață, o chemare. Important e *cine* ne cheamă. Dumnezeu ne cheamă să fim agenții lui pe pământ, iar misiunea pe care El ne cere s-o îndeplinim nu este doar a noastră, ci și a Lui.

Dacă toți lucrăm pentru Dumnezeu, atunci nu poate fi vorba de o misiune neînsemnată. Cum poate fi o misiune divină mai puțin importantă decât altă misiune divină? Poate fi una mai prejos decât cealaltă?

Dacă ne asumăm acest adevăr, ne vom elibera de obiceiul prostesc de a ne compara cu ceilalți. Ne vom vindeca de o boală istovitoare care ne macină – gelozia.

În Talmud aflăm povestea unui om care a reușit să arunce o privire către lumea cealaltă. A fost uluit să vadă că acolo totul e cu susul în jos. A recunoscut câteva persoane care, pe timpul vieții pe pământ, erau respectate și faimoase, dar pe lumea cealaltă erau neica nimeni. Deși fuseseră considerați membri marcantți ai păturii de sus a societății, acum făceau parte din clasa de jos. De asemenea a văzut oameni care cândva fuseseră

simpli muncitori, iar acum erau persoane de vază, deținând cele mai înalte funcții.

A fost o experiență de-a dreptul șocantă.

Închipuiți-vă că sunteți un actor faimos și că oriunde mergeți lumea vă privește cu mare stimă și admirație. Apoi se coboară cortina vieții și vă treziți într-o altă lume – lumea de dincolo. Spre surprinderea dumneavoastră, aici nimeni nu vă mai bagă în seamă. Deodată zăriți un chip familiar – camerista, care acum e înconjurată de fani angelici. Pe lumea cealaltă ea poate fi o celebritate, iar dumneavoastră un fraier. Cum este posibil așa ceva? Totul depinde de atitudinea și de calitatea faptelor noastre. L-ați chemat pe Dumnezeu să vă ajute? Ați lucrat cu intenția de a fi agentul Lui, sau a fost doar o manevră de a ajunge în atenția publică?

PE SCURT

Poruncile din Tora nu sunt doar o mână de îndemnuri la fapte bune. Nu sunt doar niște lecții de viață. Înseamnă mult mai mult decât atât. Ele exprimă o misiune divină, de mare însemnătate. Este o misiune atât de înaltă, încât și îngerii și-au dorit-o inițial. Ei nu au putut înțelege cum de i-a fost încredințată omului, care este o creatură slabă, supusă greșelii, asaltată de imbolduri negative și distructive. Însă n-au primit-o ei.

De fapt, ea le-a fost dată oamenilor tocmai pentru că nu sunt îngeri perfecți. Suntem potriviți pentru ea tocmai pentru că facem greșeli și ne luptăm să devenim mai buni. Calificarea majoră pentru această misiune măreață este capacitatea de a da greș și de a face rău. Iată în ce constă măreția noastră. Problemele noastre sunt materia primă pentru propria emancipare. Iată de ce misiunii noastre îi este dat să se dezvolte, să dezvăluie

perfecțiunea dinamică a devenirii. Ea înseamnă să depășim eșecurile, să alegem binele și să evoluăm în numele Domnului.

Misiunea vieții noastre este sensul vieții noastre. Nefericit este cel ce crede că nu are o misiune în viață. Nietzsche, filosoful german care a devenit faimos spunând că Dumnezeu a murit, a zis pe un ton ironic că „dacă cineva nu simte că în el lucrează un tot infinit, atunci viața lui nu are niciun sens“.

Acel „tot infinit“ este Dumnezeu și fiecare din poruncile sale reprezintă o șansă să experimentăm acest profund înțeles. Fiecare dintre poruncile sale ne împuternicește să ne corectăm atât pe noi înșine, cât și societatea și lumea în care trăim, în numele lui Dumnezeu.

Misiunea noastră divină este darul suprem de la Ființa Supremă.

3

TU ÎN MOD ABSOLUT

DUMNEZEU ARE NEVOIE DE TINE?

Foarte mult, dar și deloc.

Așa cum am menționat mai devreme, atunci când Dumnezeu a ales (ca să spunem așa) să-și manifeste *posibilitatea* de a deveni perfect, crearea omenirii a devenit la rândul ei un vehicul necesar pentru manifestarea acestui aspect al divinității. Cu toate acestea, motivul pentru care subliniez „posibilitatea“ este de a ne aminti că Dumnezeu *nu trebuie* să-și manifeste perfecțiunea în devenire, dar este *liber* să facă acest lucru. Dumnezeu nu a trebuit să ne creeze, ci El a ales s-o facă.

Și tocmai această idee este fundamentul dilemei noastre umane, a crizei noastre existențiale, a insistenței noastre asupra importanței pe care o avem, dar și a frământării din pricina sentimentului că poți fi oricând înlocuit. În câteva secunde, putem oscila de la senzația de încredere în rolul nostru esențial atât la slujbă, cât și în familie la nesiguranță, la convingerea că suntem dispensabili și ușor de substituit. Ne simțim indispensabili și, totodată, inutili.

Câteodată suntem pe deplin conștienți de acest lucru, în alte momente ne bântuie ideea în mod subconștient. Dar, ori de câte ori vom încerca să discernem sensul și valoarea existenței noastre, întotdeauna ajungem la această angoasă ascunsă. Și permanent ne întrebăm care sunt semnificația și sensul existenței noastre.

Pentru a înțelege mai bine dilema și în cele din urmă pentru a o putea depăși, trebuie să plecăm din punctul de pornire, adică de la Dumnezeu. Este punctul de pornire al tuturor lucrurilor.

Potrivit Cabalei, Dumnezeu este realitatea absolută – Unul care a fost, este și va fi întotdeauna. Această realitate supremă trebuie să existe. În terminologia filosofică, Dumnezeu este numit „existența necesară” sau „realitatea necesară”. Dacă ceva e în devenire, atunci Dumnezeu trebuie să fie. Trebuie să existe o realitate absolută, originară, atemporală, care a fost, este și va fi întotdeauna.

La asta ne referim atunci când folosim Tetragrammatonul, numele de nepronunțat al lui Dumnezeu, constând din patru litere ebraice, YHVH – un amalgam al formelor verbului „a fi” la trecut, prezent și viitor, a fost/este/va fi.

La vârsta de șase ani, fiul meu Yehuda m-a întrebat în mod repetat cine l-a creat pe Dumnezeu. Și am încercat în repetate rânduri să-i explic că nimeni nu l-a creat pe Dumnezeu, pentru că, dacă „cineva” l-ar fi creat pe „Dumnezeu”, acel cineva ar fi Dumnezeu. Și că El a fost întotdeauna, este și va fi. Dar, oricât m-am străduit să-i explic, el a replicat, „Ei, haide, tati, cine l-a creat pe Dumnezeu?” Desigur, în mintea unui copil care nu este încă pregătit pentru idei abstracte, Dumnezeu este o făptură invizibilă plutind în văzduh. Și, așa cum oricine altcineva din spațiu a venit de undeva, Dumnezeu trebuie să fi venit de undeva.

Cu toate acestea, ca adulți este important să înțelegem că, atunci când vorbim despre Dumnezeu, ne referim de fapt la

realitatea primordială, care a fost, este și va fi întotdeauna. Dumnezeu nu a fost creat. Dumnezeu pur și simplu a fost, este și va fi mereu. (Pentru mai multe detalii despre acest subiect, a se vedea Capitolul 1 din cartea mea *Seeing God*.)

Și de aceea am putea spune că, deși Dumnezeu trebuie să fie, El nu trebuie să ne creeze pe tine și pe mine. Noi nu trebuie să fim.

Doar Dumnezeu, realitatea ultimă, există în mod necesar, nu și lumea.

Acesta este un principiu de bază în Cabala. Dumnezeu a creat lumea. De ce? Fără motiv. Dumnezeu nu trebuia să o creeze. Dumnezeu trebuie să fie, dar El nu trebuie să devină. Ceea ce înseamnă că El nu trebuie să ne creeze – El creează printr-o liberă alegere absolută. Ce este liber cu privire la libera alegere absolută? Dumnezeu a vrut să creeze și, prin urmare, a creat. Dumnezeu a vrut să facă manifest procesul devenirii, astfel El a creat această lume imperfectă și un personaj imperfect – ființa umană –, care se străduiește și lucrează pentru a atinge perfecțiunea.

Alegerea liberă absolută nu are nicio rațiune de a fi. Dacă ar fi avut una, atunci aceasta ar fi cea care o cauzează și o constrânge, și nu ar mai fi liberă alegere. Dacă există o rațiune pentru a crea, atunci actul creator nu este liber, ci este mai degrabă efectul ei necesar. Prin urmare, atunci când Cabala vorbește despre rațiunea pentru care Dumnezeu a creat lumea, ea nu se întreabă „Din ce motiv?“, ci, mai degrabă, „Cu ce scop?“

Pentru a exemplifica, dacă eu vă întreb „De ce a inventat Bell telefonul?“, de fapt v-aș pune două întrebări implicite: (1) „Din ce motiv a inventat el telefonul?“ și (2) „În ce scop a inventat el telefonul?“. Acum, nimeni nu știe motivul. Poate deoarece mama sa stătea mereu cu gura pe el, spunând: „Alex, ia-ți o slujbă! Ești un coate goale! Fii cineva!“ Sau pentru că făcea curte unei fete frumoase și a vrut s-o impresioneze cu ingeniozitatea sa. Nu cunoaștem motivul. Totuși cunoaștem scopul pentru care

a inventat telefonul. Ca un mijloc de a vorbi cu cineva de la distanță. Iată la ce servește – la comunicare.

Când vorbim despre Dumnezeu, nu spunem pur și simplu că nu știm rațiunea pentru care Dumnezeu a creat lumea, ci mai degrabă că *nu există de fapt nicio rațiune*. Există un scop pentru care Dumnezeu a creat lumea, dar nu și un motiv. Deși lumea are un scop, ea nu are o rațiune de a fi.

Poate fi oarecum tulburător să realizăm că existența noastră nu are practic o rațiune de a fi, că este de fapt non-necesară. Nu există niciun motiv constrângător pentru existența ta. Ea se bazează pe nimic altceva decât pe pura voință liberă a lui Dumnezeu. El n-a trebuit să vă creeze, nu a avut niciun motiv pentru asta, ci pur și simplu a vrut să o facă. Atunci când privești lumea din această perspectivă, în esență, lumea simte absurditatea – acest vast univers și tot ceea ce-l cuprinde pot la fel de bine să nu existe. Ar putea fi aici, și peste o clipă să dispară.

Distincția între Dumnezeu și noi este că existența Lui este absolută și necesară, iar existența umană nu este absolută și nici necesară, ci doar simplă posibilitate – Dumnezeu nu avea nevoie să-și manifeste posibilitatea de a deveni perfect, dar atunci când El și-a manifestat-o, crearea omenirii a devenit un mijloc necesar pentru acest aspect al divinității.

Totuși, Dumnezeu nu trebuie să-și manifeste acest tip de perfecțiune. Și, deși a făcut-o și omenirea a devenit necesară, nu înseamnă că, individual, tu și cu mine trebuie să existăm. Nici nu înseamnă că acest tip de perfecțiune trebuie să continue să existe. Dumnezeu, în orice moment, ar putea alege să nu-și mai manifeste perfecțiunea dinamică.

Desigur, asta nu ne face să ne simțim mai bine. Bineînțeles, putem spune că există un scop al lumii, dar, auzind că existența noastră este nemotivată și inutilă – adică putem la fel de bine

să existăm sau nu – asta ne face să ne simțim mai degrabă de unică folosință, cum sunt farfuriile din carton de care te descotorosești la sfârșitul unui picnic. Prin urmare, unul dintre țelurile fundamentale ale ființelor umane este de a-și justifica existența și de a se face indispensabile. Vrem să fim ființe absolute și necesare ca Dumnezeu. Amintiți-vă, înainte ca vasele să se spargă, ele au gustat din Lumina-fără-sfârșit a lui Dumnezeu – lumina realității necesare absolute. Ca atare, noi, care suntem acele vase sparte, ne-am născut în această lume tânjind după recunoașterea acelui sentiment de existență necesară.

Noi, ființele umane, investim prea mult timp și energie ca să ne justificăm cumva existența. În cele din urmă, suntem ca angajatul care lucrează din greu și se străduiește să fie indispensabil, lăudându-se: „Fără mine, această afacere s-ar ruina. Trebuie să exist.”

Dar cine spune că *afacerea* trebuie să existe? Într-adevăr, afacerea este total dispensabilă. Deci, ajungem să ne simțim ca un câine care-și urmărește propria coadă, în încercarea de a găsi încă un motiv pentru existența noastră.

DUMNEZEU ABSOLUT

Una din învățăturile de bază ale Torei și Cabalei este că nu avem o existență independentă. Este adevărat că trupurile noastre par să sugereze asta. Ceva din trupul nostru parcă spune: „Sunt propria mea persoană. Sunt independent. Nu am nevoie de nimeni.” Dar aceasta este o iluzie. Noi nu suntem independenți. Noi nu suntem autosuficienți. Noi nu suntem autodefiniți. Nici vorbă!

La Isralight, invit adesea participanții să-și ia pulsul, să-și închidă ochii și să mediteze asupra semnificației lui. Îi întreb: „Cine hotărăște ca pulsul să bată?”

Foarte rar realizăm că suntem total dependenți. Depindem în întregime de Dumnezeu pentru fiecare moment al existenței noastre. El nu are nevoie de noi pentru a exista, dar noi avem nevoie de El. Chiar în această clipă noi existăm doar pentru că Dumnezeu vrea astfel. Dacă El nu ar vrea ca noi să existăm în acest moment, existența noastră ar înceta.

Cu alte cuvinte, fundamentul existenței noastre este simpla posibilitate, complet dependent de Dumnezeu. Prin urmare, nimeni altcineva în afara lui Dumnezeu nu are o existență absolută.

Pentru a înțelege mai bine acest concept, să luăm în considerație următorul exercițiu. Opriți-vă chiar acum din citit și imaginați-vă un bărbat sau o femeie. Unde există acea persoană? În mintea voastră. Are ea o existență independentă? Nu. Ea există numai atâta timp cât veți continua să vă gândiți la ea. În momentul în care gândul la ea dispare și reluați lectura, persoana încetează să mai existe. Acum, imaginați-vă acest exercițiu din perspectiva omului din mintea voastră. Să spunem că acela ar avea conștiință. Din perspectiva lui, el ar putea crede: „Existăm și eu, și creatorul meu.” Dar adevărul este că nu există cu adevărat decât creatorul său. El există numai în mintea creatorului său, el nu are o existență independentă. El este o simplă posibilitate în mintea voastră, el există numai dacă voi o doriți. Dar în momentul în care începeți să vă gândiți „Ce să mănânc la cină?”, acest om încetează să mai existe. Prin urmare, nu se poate spune „Existăm atât eu, cât și acest om.” Existați doar voi, dar în mod misterios mai există și omul acesta în mintea voastră. Și, deși el este diferit de voi și nu e necesar să existe, el este o expresie a voastră.

Ceea ce se poate spune și despre relația noastră cu Dumnezeu. Deși nu suntem Dumnezeu și deși existența noastră nu e necesară, suntem o expresie a lui Dumnezeu, care trebuie să existe. Cu alte cuvinte, suntem manifestări non-necesare ale necesarului. Prin urmare, deși ne simțim oarecum dispensabili, totuși ceva ne spune că suntem totodată absoluți și necesari. Și aici se află rădăcina dilemei noastre.

Desigur, metafora cu Cânditorul și Cânditul explică doar o parte a naturii existenței. Omul din mintea voastră nu are libertatea de a alege, în timp ce noi, în relația noastră cu Dumnezeu, o avem. (Vom aborda această problemă în capitolul următor.)

CINE, EU? NESIGUR PE MINE?

Îmi desfășor activitatea în educație de mai bine de cincisprezece ani și obișnuiam să cred că unii oameni au o siguranță de sine, iar alții, nu. Dar când am ajuns să-mi cunosc elevii la un nivel mai profund, am descoperit că nici unul dintre ei nu avea cu adevărat o siguranță de sine. Prin definiție, dacă ești om, ești nesigur, pentru că existența nu este necesară. Nu este neapărată nevoie să existați, și totuși simțiți cumva că nu este chiar așa, pentru că sunteți un suflet, o scânteie din Dumnezeu absolut.

Când vă dați seama că nu există niciun motiv ca voi să existați, percepeți o anumită absurditate în propria voastră existență, și totuși simțiți că așa ceva nu este în regulă. Prin urmare, încercați să dați o justificare propriei existențe. Dar vă puteți gândi la ceva ce ați putea face pentru a deveni necesari? Trebuie să admiteti că viața merge înainte și fără voi. Asta este înfricoșătoarea semnificație a morții. Moartea vă spune încontinuu: „Nu este necesar să exiști.” Mai rău decât moartea este acest sentiment

malign de insecuritate pe care ea îl aduce - frica de moarte. Experiența reală a morții are loc o singură dată pentru fiecare dintre noi. Și pentru mulți dintre noi, care pot muri în somn sau, brusc, de un atac de cord, experiența morții nu va fi nici măcar dureroasă. Cu toate acestea, frica de moarte ne pândește în orice zi, conștient sau inconștient. Este o durere cronică.

Există o poveste despre o înțelegere între doi rabini. Ei au căzut de acord ca primul dintre ei care va muri să-i apară celuilalt în vis și să-i spună cum este trecerea în lumea cealaltă. Când i s-a împlinit sorocul, unul dintre ei a răposat. Celălalt a așteptat și, bineînțeles, prietenul lui i-a apărut în vis și i-a zis:

- Hei, iată-mă. Acum, sunt în partea cealaltă.

- Și cum a fost?

- Grozav. Îngerul Morții m-a scos din trupul meu ca pe un fir de păr dintr-un castron cu smântână.

- A fost așa de ușor? De necrezut!

- Dar ia aminte, dacă mă obligă să mă întorc, o să mă împotrivesc din răputeri.

- De ce? Acum ai aflat deja secretul morții.

- Nu moartea mă deranjează, ci frica de moarte. Dacă mă înapoiez în lume, voi uita și, din nou, mă voi înfricoșa de moarte.

De ce ne temem de moarte? Deoarece ea ne amintește că suntem o simplă posibilitate. Putem fi astăzi aici, iar mâine să dispărem. Chiar și cineva de mare succes și importanță și având un impact major asupra lumii poate muri brusc, fără avertisment. De aceea, toți americanii cu vârsta de peste patruzeci de ani își amintesc exact unde se aflau când au auzit vestea că John F. Kennedy a fost asasinat. JFK a fost cea mai importantă persoană din Statele Unite. Nu numai că a fost președintele celei mai puternice țări din lume, dar în ochii multor americani el a fost pe punctul de a conduce țara spre o nouă eră a idealismului. El era indispensabil. Apoi, într-o vineri dimineața, undeva

între micul dejun și ora de geografie, JFK a încetat să mai fie. Un memento implacabil destinat să ne arate că existența noastră nu este necesară.

Întreaga carte a Ecclesiastului reiterează această idee a condiției existențiale a umanității de a fi tranzitorie, non-necesară și nejustificată: „Deșertăciune a deșertăciunilor, totul este deșertăciune.“ Viața, lumea, noi – totul nu înseamnă nimic, este ca un abur. Pare solid, dar nu are substanță reală. Este dispensabil.

Oamenii de multe ori încearcă să depășească nesiguranța lor existențială prin deținerea de proprietăți, clădiri, precum și alte forme de bogăție materială cunoscută sub numele de titluri de valoare.

Odată, un cuplu m-a invitat să le predau prietenilor lor învătăturile Cabalei, obținând astfel fonduri pentru Isralight. A fost o întâlnire plină de eleganță. Locul întrunirii a fost conacul lor, bucătarul ne-a pregătit ultimul răcnet în domeniul artei culinare, iar chelnerii și chelnerițele purtau mănuși albe. „Incredibil!“ mi-am spus. „Va fi un mare succes.“

Când mi-am început lecția, Harry, gazda, stătea așezat chiar în fața mea. După două minute s-a sculat de pe scaun și a plecat. M-am simțit umilit. M-am gândit: „O, Doamne, ce am greșit? Am spus ceva jignitor? În doar două minute, mi-am pus gazda pe fugă.“

Aproximativ cinci minute mai târziu, Harry s-a întors. S-a așezat undeva în spate. După alte câteva minute, el s-a ridicat din nou și a plecat. Când a revenit, a stat lângă ușă. A făcut acest lucru de atâtea ori, încât a început să mă enerveze. Nu știam ce se întâmplă.

După oră, am stat de vorbă cu unii dintre oaspeți și cu gazdele mele. Unul dintre prietenii gazdelor a spus: „Harry, noua piscină e minunată. Cât de mult v-a costat?“

El a răspuns: „Știi, mă gândeam la asta. Am estimat că, dacă aș înota în piscină în fiecare zi, timp de zece ani, ținând cont de câte ori aș bate apa, fiecare bătaie m-ar costa cincizeci de cenți.”

Invitații au răs, dar Harry era, evident, serios.

Când ne pregăteam de plecare, a început să plouă cu găleata. Am ieșit de pe alee și l-am văzut pe Harry, gazda mea multimilionară, cum ieșea din casă, cu capul plecat, în ploaie, fără umbrelă, fără haină. Prietenul lui s-a întors către mine și a spus: „Bietul om!”

„Bietul om?” am întrebat cu uimire.

„Da, bietul om!” a continuat prietenul. „N-ai văzut cum nu putea să stea locului un moment în timpul orei tale? Așa e el mereu. Nu poate sta. Oamenii spun că nici măcar nu doarme. Tot timpul bântuie noaptea pe străzi.”

Etica părinților noștri („Pirkei Avot”), o colecție de sentințe morale ale înțelepților care este inclusă în Talmud, proclamă: „Cu cât ai mai multe, cu atât îți faci mai multe griji.” Vă faceți griji că veți pierde tot ce aveți. Știți că deținerea acestor lucruri e valabilă numai în domeniul posibilității pure și că ele ar putea dispărea la fel de ușor cum au venit. În asta constă nesiguranța.

LIBERUL-ARBITRU

Încă din Antichitate, filosofi și oamenii de știință au încercat să descopere din ce elemente sunt alcătuite ființele umane. Cabala spune că suntem alcătuiți din voință liberă. Suntem o manifestare liberă a voinței libere a lui Dumnezeu. Existența noastră este doar o simplă posibilitate, ceea ce adaugă mai mult gaz pe focul nesiguranței noastre care ne mistuie sentimentele legate de rostul nostru în lume. Substanța vieții

este liberul-arbitru. Dar ce este liberul-arbitru? Este posibilitate pură. Iată ce suntem noi.

Esența noastră este libertatea. Pe de o parte, ne străduim să fim cine suntem. Și cine suntem noi? Suntem posibilitate pură, libertate pură. Prin urmare, cum să nu vrem să fim liberi și să facem ce simțim? Libertatea ne oferă o mare plăcere. Pe de altă parte, libertatea ne provoacă o mare durere.

Deja clasică *Frică de libertate* a lui Erich Fromm, abordând această temă, afirmă că ființele umane consideră libertatea ca fiind dureroasă.

Noi, ființele umane, trăim într-un paradox. Vrem, și totuși nu vrem să fim liberi. Avem o relație de dragoste-ură cu libertatea noastră. Urâm faptul de a fi liberi, pentru că ne amintește că suntem posibilitate pură, că nu suntem necesari. Nimic din ce facem nu este necesar. Este totuna dacă facem sau nu un anumit lucru. Și asta e într-adevăr înfricoșător. Alegerea mea are vreo importanță majoră? Dacă libertatea de alegere înseamnă că pot face ce doresc, atunci înseamnă că acțiunea mea este arbitrară, că nu este necesară, pentru că, dacă ar fi astfel, atunci de ce aş avea libertatea de a alege? Aş fi obligat să o fac. Dar nu trebuie să fac nimic, pentru că sunt liber. Iată de ce urâm libertatea, deoarece libertatea ne amintește de nesiguranța noastră.

Oamenii vor cu adevărat să fie închiși. Ei nu doresc neapărat să fie într-un penitenciar, dar se simt confortabil și în siguranță în propria închisoare. Ei doresc să fie în măsură să spună „N-am avut de ales. Trebuia să se întâmple.” Asta îi face să se simtă mai bine. Iată de ce oamenii merg la prezicători, la ghicitori în palmă și în tarot. Ei vor să fie eliberați de povara unui viitor incert. „Spune-mi ce trebuie să fie, ca să nu fiu nevoit să aleg.” Libertatea ne oferă atât plăcere, cât și durere. Este expresia a ceea ce suntem – manifestări ale voinței libere a lui Dumnezeu. Dar, de asemenea, ne amintește cine suntem – o simplă posibilitate.

REZOLVAREA DILEMEI

De-a lungul secolelor, oamenii au conceput modalități de a-și depăși nesiguranța existențială de a fi simplă posibilitate și de a se elibera de durerea provocată de libertatea de alegere. Soluția numărul unu: Negarea!

Negarea este un mod fantastic de a face față problemelor. Neg că sunt pură posibilitate. Eu nu sunt pură posibilitate. Cine spune că sunt posibilitate pură? Cine spune că lumea este creată? Cine spune că Dumnezeu a creat lumea printr-o alegere liberă și că ea nu trebuie să fie în mod necesar? Lumea trebuia să fie. Natura este un rezultat necesar, o expresie a realității absolute. E doar un alt aspect al eternității.

Aceasta a fost poziția lui Baruch Spinoza. Controversatul teolog al veacului al XVII-lea a susținut că natura este Dumnezeu. Natura este absolută. Ea nu a fost creată, ci a fost întotdeauna, este și va fi. Este necesară. Omul, ca parte a naturii, este necesar. Noi nu suntem posibilitate, nu existăm fără motiv. Suntem un alt aspect al realității absolute. Prin urmare, libertatea este o iluzie. Totul este predeterminat, în același mod în care dintr-o sămânță de stejar ia naștere un stejar, care, la rândul lui, produce semințe de stejar.

În esență, acest punct de vedere, cunoscut sub numele de panteism, este idolatrie. Care a fost poziția idolatrului? Natura trebuie să fie. Natura este o realitate absolută și necesară. Prin fuziunea cu natura, oamenii ating sentimentul de securitate.

Omul antic a fost nesigur, așa că a găsit acest sentiment prin fuziunea cu natura. Dacă vă plimbați prin aripa de istorie antică a unui muzeu, veți fi surprinși să constatați că mulți dintre idoli civilizațiilor păgâne erau animale. Ei au idolatrizat animale. De ce o ființă umană ar idolatriza un animal? Pentru că au crezut că animalele s-ar fi aflat pe o treaptă

superioară în raport cu ființele umane. Aceste popoare antice aspirau să fie ca animalele, pentru că un animal este natural în stare pură, condus de instinct, neatins de ideea nebunească de a alege liber.

Păgânismul modern idolatrizează, de asemenea, natura. De aceea, obiectivul este de a „curge odată cu natura“, de a face ceva ce vine în mod natural. Desigur, în mod natural vi-ar putea veni să vă părăsiți soția și copiii pentru a vă distra cu o zână, cu douăzeci de ani mai tânără. Toate tipurile de fapte atroce sunt săvârșite de persoane aparent bune, care spun: „Mi-a venit pur și simplu.“ Prejudecata este că, dacă este natural, este bine. Aceasta este idolatrie.

Iată motivul pentru care Tora este atât de ferm împotriva idolatriei. Dacă ați citit vreodată Tora, poate vă întrebați de ce îi pune la zid pe idolatri. Adică, de ce ți-ar păsa dacă cineva are chef să se închine la o piatră sau la un copac? Este o lume liberă. Dacă cineva dorește să facă asta, de ce ar trebui să mă deranjeze? Totuși, idolatria nu înseamnă doar oameni care se închină la copaci. Înseamnă și a zeifica natura. Idola tria este o viziune asupra lumii conform căreia orice este natural este și bun.

Cea mai mare înflorire pe care a cunoscut-o păgânismul în timpurile moderne a fost nazismul. În esență, Adolf Hitler a fost un păgân. Iată ce spunea în *Mein Kampf*: „În natură, nu există milă pentru creațiile mărunte atunci când acestea sunt distruse, astfel încât cea mai puternică să supraviețuiască. A te împotrivi naturii aduce cu sine ruina. Doar neobrăzarea evreiască cere să nu ținem cont de natură.“

Practic, spunea el, dacă un leu devorează o zebra, este ceva greșit în asta? Nu așa trebuie să fie? Nu aceasta este natura? Supraviețuirea celui care se adaptează cel mai bine înseamnă natura. Noi, ființele umane, nu ar trebui să strivim natura.

Excepție fac evreii și Tora lor, care insistă asupra faptului că putem stăpâni natura.

Într-adevăr, Tora ne învață că trebuie să depășim natura ridicând tot ce e natural la un nivel superior, mai degrabă decât să coborâm noi la nivelul lui.

Din nou, pentru a-l cita pe Hitler: „Este adevărat, suntem barbari. Acesta este un titlu de onoare pentru noi... Eu eliberez omenirea de cătușele puse sufletului, de suferința degradantă cauzată de viziunea fals numită conștiință și etică. Evreii au provocat două plăgi omenirii: circumcizia aplicată corpului său și conștiința – sufletului său. Acestea sunt invenții evreiești. Războiul pentru dominație a lumii este purtat doar între noi, între aceste două tabere, germanii și evreii. Orice altceva este înșelăciune.“ Hitler a fost un adevărat păgân și a recunoscut că ansamblul convingerilor pe care evreii le-au oferit lumii au fost antitetice cu referire la păgânism.

Prin circumcizia rituală, care transformă copilul într-un simbol al legământului lui Avraam, înțelegem că natura poate fi îmbunătățită de aspirațiile spirituale umane. Conștiința, celălalt „flagel“ pe care Hitler îl atribuie corect evreilor, obligă la respectarea legilor morale mai presus de orice impuls de „a face ceea ce vine natural“.

Păgânismul, declarând natura absolută, este o soluție la nesiguranța existențială umană. O altă soluție, opusul primei, este de a accepta pur și simplu existența ca non-necesară, absurdă, neant. O strădanie de a deveni neant, ceea ce suntem de fapt în esență.

Există filosofii, cum ar fi cea susținută de Arthur Schopenhauer în secolul al XIX-lea, care se bazează pe această concluzie. Astfel sunt unele religii orientale care se străduiesc să atingă Nirvana, adică „nimicul“ sau „extincția“ (egoul individului în Absolut). Toate dorințele trebuie să fie înăbușite, întrucât ele duc

inevitabil la suferință. Unele dintre aceste religii ocolesc orice este legat de absolut, inclusiv conceptul de Dumnezeu; o ființă umană își îndeplinește cel mai mare potențial atunci când intră în starea de nimicnicie.

Între a crede că ești absolut și a crede că nu ești nimic, există și un alt mod de rezolvare a problemelor – calea poruncilor.

SOLUȚIA NESIGURANȚEI DE SINE

Regele Solomon, în *Ecclesiastul*, se luptă cu conștiința devastatoare că existența noastră este aparent absurdă:

Deșertăciunea deșertăciunilor! ... Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni! Ce folos are omul din toată truda lui cu care se trudește sub soare? (1:2-3)

Cu alte cuvinte, viața noastră nu are substanță, noi nu trebuie să fim. Dar, după ce descrie un drum lung presărat cu încercări și erori, anticipări și dezamăgiri, după trudă spirituală personală, regele Solomon ne surprinde cu un răspuns final concis și tăios:

Iată pe scurt; tot ceea ce ai auzit aceasta este: Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Lui! Acesta este lucru cuvenit fiecăruia om. (12:13)

Cum poate îndeplinirea poruncilor lui Dumnezeu să rezolve criza noastră de nesiguranță existențială? Cum pot rezolva poruncile conflictul nostru cu privire la dorința de libertate și dorința de a simți că cine suntem și ce facem este ceva necesar?

Ne plângem în repetate rânduri că poruncile ne răpesc libertatea. Dacă ni se poruncește „Să nu furi“, de exemplu, atunci libertatea noastră de a fura este anihilată.

Moise, în Deuteronomul (30:19), descrie situația alegerii arhetipale:

Viață și moarte ți-am pus eu astăzi înaintea, și binecuvântare și blestem. Alege viața ca să trăiești tu și urmașii tăi.

Dar stai o clipă! Cum pot vorbi despre alegere când cineva îmi spune ce să aleg? E ca și cum aș spune: „Iată, te pun să alegi între un Chevrolet și un Ford. Alege Chevroletul... sau suporti consecințele.“

Totuși ai încă libertatea de a alege, căci, deși cunoști care sunt consecințele, încă poți alege Fordul. Și când stai să te gândești dacă alegerea ta nu comportă nicio consecință, atunci ea nu are nicio însemnătate. Care ar fi diferența între a alege să faci sau să nu faci ceva, dacă asta nu are niciun fel de urmări?

Dacă vrei să-ți manifesti adevăratul sine ca ființă liberă și totuși simți că ești absolut și necesar, vei alege fără constrângere exact ce ți se ordonă, ce trebuie să faci. Și astfel rezolvi problema nesiguranței existențiale. Problema nu constă în faptul că ni se spune ce să alegem. Din contră, este rezolvarea problemei. Rezolvarea înseamnă ca noi să alegem în mod liber să ne însușim misiunea divină și să ne transformăm într-un vehicul al lui Dumnezeu, care este absolut și necesar.

Cu alte cuvinte, poruncile autorizează ființele umane să intre în legătură cu absolutul, iar absolutul este Dumnezeu. Îmi depășesc nesiguranța de a mă simți non-necesar și îmi împlinesc dorința de libertate alegând asumarea misiunii pe care mi-o dă Cel ce este necesar. Și când fac asta, aflu adevărul despre propriul sine, cel pe care l-am intuit în tot acest timp -

sunt o scânteie din Dumnezeu absolut. Și nu voi muri niciodată. Îmi pot părăsi trupul și lumea aceasta, dar voi exista veșnic în uniune cu Dumnezeu. Cum pot eu (o ființă care este doar o pură posibilitate) să intru în legătură cu Dumnezeu, realitatea absolută? Prin intermediul poruncilor, care reprezintă voința expresă a lui Dumnezeu. Aleg să fac ceea ce trebuie să fac, și o fac pentru Cel care trebuie să fie. Accept nesilit de nimeni misiunea de a fi agentul lui Dumnezeu.

Dacă nu există o cale spirituală care să-mi arate voința expresă a Domnului – care să-mi spună exact ce vrea El de la mine și ce trebuie să fac eu pentru El –, în niciun caz nu pot stabili o punte de legătură între neînsemnata mea existență umană și realitatea absolută a lui Dumnezeu. Altfel nu pot depăși conflictul interior între sentimentul nimicniciei și aspirația către existența absolută.

Cabala ne învață că omul își găsește pacea numai în Dumnezeu. Nu-și poate afla odihna în altă parte. Dacă suntem plini de neliniște și de nesiguranță este pentru că nu ne-am dedicat viața lucrării Domnului. Cu cât oamenii își doresc mai arzător să stabilească o legătură cu Dumnezeu, pe care, slujindu-l, să-l primească în viața lor, cu atât mai mult se apropie de existența absolută și pacea interioară.

Singura cale de a stabili o legătură cu El este ca voința Lui să devină voința noastră, iar noi să fim agenții Lui și să îndeplinim misiunea pe care ne-a dat-o. Astăzi, mulți dintre cei care vor să se apropie de Dumnezeu practică diferite tipuri de meditație în acest scop.

Nu cred că, dacă oamenii simt că se apropie de Dumnezeu, asta înseamnă că într-adevăr o fac. De fapt, deseori cei care simt că se află cel mai aproape de El sunt tocmai cei care se îndepărtează cel mai tare. Ei trăiesc într-o subiectivitate totală, iar experiențele lor spirituale sunt doar iluzii.

Bineînțeles că este posibil să atingem sentimentul autentic prin meditație. Singura modalitate de a deosebi meditația adevărată de cea iluzorie este să stăm și să observăm dacă în urma meditației persoana respectivă respectă voința lui Dumnezeu împlinindu-I poruncile și străduindu-se să progreseze, să aleagă binele și să aducă îmbunătățiri atât lor, cât și lumii.

Un om poate să petreacă zece ore pe zi în meditație și să pretindă că s-a apropiat de Dumnezeu, însă, dacă a comis adulter, toți își dau seama că e un farsor.

Numai poruncile, adică voința expresă a Domnului, și nu doar meditația, pot înlesni legătura omului cu Dumnezeu. Poruncile sunt puntea de legătură între ființa umană, care este pură posibilitate, și ființa divină, care este realitatea absolută. Prin intermediul poruncilor ne simțim ca parte Absolutului; descoperim că sinele nostru nu este nimic altceva decât o expresie a Absolutului. Și atunci suntem invadați de un profund sentiment de securitate și pace.

Calea poruncilor îmi oferă o alegere. Pot să aleg ce trebuie să fac, sau pot să aleg să nu fac ce trebuie să fac. Pot să lucrez pentru Domnul și să mă simt o părticică din Absolut, sau pot să lucrez pentru mine, să fac ce-mi trece prin cap și să mă simt de prisos și de înlocuit. Bineînțeles că asta ar fi ridicol. Când Domnul poruncește: „Alege viața!” – iar asta înseamnă „viața veșnică” – vă puteți închipui răspunsul: „Nu! Vreau libertatea, deci aleg moartea veșnică și sentimentul covârșitor de nesiguranță și teama de a fi o simplă posibilitate și de a nu descoperi adevăratul sine.”

Deși pura posibilitate pare uneori atrăgătoare, în realitate ea este o tortură. Imaginați-vă că vă treziți dimineața și nu aveți niciun plan. Puteți face tot ce aveți chef. Vă sculați și nu trebuie să vă spălați pe dinți, nu trebuie să vă duceți copiii la școală, nu trebuie să vă mâncați micul dejun sau să vă duceți la

orele de gimnastică aerobică, sau să răspundeți la mesajele lăsate în căsuța vocală, sau să mergeți la cumpărături pentru strictul necesar ori în vizită la un prieten, sau să citiți ziarul de duminică. Sentimentul euforic al libertății care vă va cuprinde inițial va fi înlocuit la scurtă vreme de anxietate. Iată de ce, chiar și pentru vacanțe, ne facem planuri de acțiune. Ne trezim și mergem pe plajă, sau mergem la o plimbare cu bicicleta, sau dăm o raită prin Praga. A nu avea *nimic* de făcut ne leagă de mâini și de picioare în loc să ne elibereze. Însă având până și cel mai bun plan, dacă nu avem nimic de făcut pentru Domnul, nu vom depăși niciodată suferința cauzată de nesiguranța noastră existențială.

Soluția problemei este să considerăm voința divină ca fiind propria noastră voință și să-i îndeplinim poruncile. Iată cum ne putem astâmpăra setea paradoxală. Pe de o parte, dorim să fim liberi, întrucât liberul-arbitru este esența ființei noastre. Pe de alta, dorim să ne simțim ca niște ființe absolute și necesare. Când urmăm calea poruncilor, primim răsplata visată.

În cazul în care alegem în mod liber să facem ceea ce trebuie să facem și ne punem viața în slujba Celui care trebuie să fie, atunci vom afla adevărul despre cine suntem cu adevărat – scânteii ale Absolutului reunite cu Absolutul.

ALEGEREA DE A PRIMI PORUNCILE

Chiar la începutul poveștii lui Avraam din Torah în care îi este descrisă călătoria spirituală, citim:

Dumnezeu îi zisese lui Avram: „Ieși din țara ta... și vino în țara pe care ți-o voi arăta...” Avram a plecat, cum îi spusese Domnul.
(Facerea 12:1-4)

Comentariile clasice subliniază diferența din limba ebraică între verbele „a zice” și „a spune” – ultimul având conotația de poruncă. Dumnezeu nu i-a poruncit lui Avraam (pe atunci cunoscut sub numele de Avram), să plece. Mai degrabă, Dumnezeu „a zis” că el ar trebui să plece, adică doar l-a povățuit. Dar Avraam a înțeles ceva foarte profund, și anume că împlinirea cea mai mare a unei ființe umane este *alegerea* de a primi porunci. Avraam a vrut să primească porunci, deoarece el a pătruns o taină: dacă nu am nimic de făcut pentru Dumnezeu în această lume, atunci nu pot să ating Absolutul și existența mea va fi arbitrară.

Deși Domnul l-a sfătuit pe Avraam „să iasă din țara sa”, el a vrut mai mult de atât. El nu a vrut pur și simplu să plece, ci să o facă pentru Dumnezeu. El a vrut să transforme această călătorie fără însemnătate într-o misiune divină, să fie agent al lui Dumnezeu și să devină un mijloc de manifestare pentru El.

Dumnezeu ne acordă fiecăruia dintre noi aceeași favoare – unirea cu Absolutul, cu necesarul –, dându-ne fiecăruia o misiune de îndeplinit în numele său. Iar noi putem alege să îndeplinim sau nu acea misiune.

Poruncile sunt cele care ne oferă această oportunitate. Ironia, de care ne vom ocupa în capitolul următor, constă în esență în faptul că, orice aș alege, eu nu pot evita cu adevărat misiunea mea.

Dar întrebarea este: Alegerea mea este liberă și astfel îmi depășesc nesiguranța existențială și trăiesc experiența legăturii cu Absolutul? Sau sfârșesc prin a o face oricum, fără măcar să știu, și între timp îmi petrec viața copleșit de angoasă?

Cele ce trebuie să fie trebuie să fie. Adevărata noastră alegere constă în faptul dacă alegem să știm, să simțim și să sărbătorim.

Starea noastră existențială este aceea de nesiguranță. Avem o relație de dragoste-ură cu libertatea noastră. Ne place libertatea, întrucât exprimă ceea ce suntem – ființe libere născute din liberul-arbitru. Cu toate acestea, libertatea noastră ne amintește că propria existență este pură posibilitate, nu este necesar ca noi să existăm, iar dacă suntem liberi să facem ce vrem, atunci viețile noastre nu se adaugă la nimic.

Ce umple alegerile noastre libere cu un sentiment de însemnătate veșnică sau valoare absolută? Cum putem să unim existența noastră zadarnică de realitatea absolută?

Căpătăm răspunsul urmând poruncile – alegerea de a face ceea ce trebuie să facem în numele lui Dumnezeu. Alegerea satisface nevoia noastră de a ne manifesta liber sinele. Însă această alegere pe care noi o facem în calitate de agenți ai Domnului ne leagă sinele liber de Dumnezeu. Și astfel ajungem la sensul ultim. Iată unica formulă care ne va putea scoate vreodată din dilema existențială.

Revenind la întrebarea noastră inițială: Cât de mult are Dumnezeu nevoie de noi? – depinde de noi, de alegerile pe care le facem. Răspunsul ar putea fi: foarte mult sau deloc. Cât de absolută este calitatea existenței noastre depinde numai de noi – dacă vom alege să facem ceea ce trebuie să facem și să fim agenți ai lui Dumnezeu. Apoi, vom experimenta cucernicia adevăratului nostru sine, sufletul – o scânteie din Absolut.

4

ALEGEREA TA FINALĂ

În muzicalul *Scripcarul pe acoperiș*, Tevye, lăptarul sărac care se săturase să-și câștige existența mizeră de pe urma sărmanei lui vite, cânta „Dacă aș fi un om bogat.” Visa la cât de luxoasă ar fi viața lui: o casă cu o scară lungă care urcă și cu una chiar mai lungă care coboară; soția sa, Goldie, „cu o bărbie dublă cumsecade”... strigând după servitori; și șapte ore pe zi pentru a discuta despre cărțile sfinte. Cântecul se termină cu o întrebare dureroasă:

*Dumnezeule, care ai făcut leul și mielul,
ai făcut ca eu să fiu ceea ce sunt;
aș vătăma cumva mărețul și veșnicul tău plan,
dacă aș fi un om bogat?*

Destinul lui Tevye era cumva să fie un om sărac, sau ar fi putut deveni bogat în vreun fel? Care este relația dintre soartă și liberul-arbitru? Cât de liberi suntem în determinarea evenimentelor și realizărilor din viața noastră? Și în ce măsură conduce Dumnezeu lumea?

Liberul-arbitru este fundamentul unei vieți călăuzite de porunci. Esența poruncilor este posibilitatea alegerii să le urmați sau nu și să vă bucurați de recompensele venite în urma alegerii voastre, sau să acceptați consecințele. Dacă Dumnezeu nu ar fi vrut ca noi să avem liber-arbitru, ar fi putut să ne preprogrameze pentru a face voia Lui instinctiv și natural, ca animalele. Animalele nu au porunci. Orice ar face un animal este întotdeauna în conformitate cu voința lui Dumnezeu. Animalele nu au liber-arbitru și nu sunt responsabile pentru acțiunile lor.

Tradiția orală afirmă că omul a fost creat ultimul în povestea creației tocmai pentru a afla din asta că, dacă alegem să facem voia Domnului, atunci noi suntem apogeul creației. Dar dacă alegem să facem altceva decât voia lui Dumnezeu, atunci chiar și un țânțar se află înaintea noastră în planul creației și este mai aproape de Dumnezeu, obârșie a tuturor lucrurilor.

Cu alte cuvinte, atunci când alegem să îndeplinim poruncile, intrăm în legătură cu Dumnezeu și, prin urmare, atingem cel mai înalt statut la care poate aspira vreodată o ființă creată – cucernicia. Dar dacă nu o facem, atunci micul țânțar, care face mereu voia Domnului, este mai aproape de Absolut.

Liberul-arbitru este necesar pentru noi, ființele umane, în vederea îndeplinirii scopului divin pentru care am fost creați. Fără liberul-arbitru nu ar mai exista nici porunci, nici răspundere pentru acțiunile noastre, nici luptă, nici misiune, nici un sens al vieții. Dacă totul ar fi fost predeterminat, dacă totul ar fi fost deja programat de Dumnezeu, atunci noi am fi pur și simplu niște marionete, iar consecințele acțiunilor noastre în urma cărora ne umplem de bucurie sau suferim ar fi arbitrare.

Maimonide, marele filosof din secolul al XII-lea, definește explicit liberul-arbitru:

Permisiunea îi este acordată oricărei ființe umane. Dacă unul alege să urmeze calea binelui și să fie drept, dreptatea este în mâinile sale. Dacă altul alege calea răului și să fie rău, dreptatea este în mâinile sale. (Mishna Torah, Legile penitenței, 5)

Cu alte cuvinte, aveți înaintea o alegere: puteți fi răi sau puteți fi buni. Maimonide continuă:

Nu fiți ca nebunii care spun că a fi bun sau a fi rău este ceva stabilit de Dumnezeu. Nu este așa. Fiecare individ este nimerit să fie bun ca Moise, învățătorul nostru, sau o persoană rea ca maleficul rege Ieroboam Ben Navat [care a divizat Israelul în două regate și a construit altare păgâne închinat evișelului de aur].

Iată o definiție negru pe alb a liberului-arbitru. Ai posibilitatea de a fi bun. Ai posibilitatea de a fi rău. Asta pare să fie sfârșitul poveștii.

Aș vrea eu să fi fost sfârșitul poveștii. Mi-ar fi fost mult mai ușor să scriu capitolul de față. Acest aspect, însă, este unul dintre cele mai complexe din Tora și Cabala. Am învățat de timpuriu că toți avem liber-arbitru. După ani de studiu al Cabalei, am descoperit o carte intitulată *Leshem Shevo ve-Echlamah*¹, scrisă de un mare cabalist de la Ierusalim, rabinul Shlomo Elyashiv (1841-1925). Aici el prezintă sursele tradiționale evreiești care manifestă o cantitate șocant de mare de determinism, care ar părea să sugereze că nu suntem deloc liberi. Dar asta nu poate fi adevărat. Rezolvarea acestei dileme presupune explorarea unor idei extrem de provocatoare, dar în final totul va fi mult mai clar.

¹Titlul se traduce prin „Un opal, o agățâși un ametist” (*Ieșirea*, 28:19), o referire la descrierea pieptarului marelui preot din Tora.

PLANUL LUI DUMNEZEU

Majoritatea oamenilor au auzit de faimosul citat din *Cartea Ecclesiastului*: „Pentru orice lucru este o clipă prielnică și vreme pentru orice îndeletnicire de sub cer.” *Midraș* (literatura rabinică în care sunt studiate nuanțele din cele cinci cărți ale lui Moise) dezvoltă ideea: „A fost o vreme pentru om să intre în Grădina Edenului și o vreme ca el să o părăsească.” Dar cum rămâne cu liberul-arbitru? Ce s-ar fi întâmplat dacă Adam ar fi ales să nu mănânce din pomul cunoașterii. Nu ar fi rămas el și urmașii săi pentru totdeauna în Eden? Conform *Midraș*, el a trebuit să plece. Asta înseamnă că plecarea lui și, prin urmare, păcatul lui au fost predeterminate?

Midraș continuă: „A fost o vreme pentru ca Noe să intre în arcă și a fost o vreme pentru el să o părăsească.” A fost cumva Potopul predeterminat? Sau a fost o consecință a alegerii ființelor umane de a comite crime unii împotriva altora în loc de a trăi în pace? Dar *Midraș* pare să sublinieze faptul că Potopul a fost iminent. Și nu a fost salvat Noe datorită buneii lui purtări liber a lese? Sau a așa i-a fost soarta să urce în Arcă, indiferent de opțiunile și acțiunile sale?

Din nou, *Midraș*: „A fost o vreme pentru ca Avraam să primească legământul și a fost o vreme pentru ca poruncile să fie date.” Nu a fost oare legământul lui Avraam o recompensă pentru descoperirea unui singur Dumnezeu inefabil în spatele întregii creații? Ce s-ar fi întâmplat dacă Avraam ar fi ales să rămână în afacerea cu fabricarea de idoli a tatălui său? Avea Avraam liber-arbitru? Și nu a primit poporul iudeu poruncile întrucât au ales să le accepte și să se călăuzească după ele?

Cu toate acestea, *Midraș* pare să spună că toate aceste momente și evenimente fuseseră deja stabilite de la bun început.

Într-un alt loc, *Midraș* merge chiar mai departe pentru a adânci problema noastră: „Mulți au primit un nume înainte să se nască. Moartea a fost ursită să vină în lume, și Dumnezeu nu a adus-o decât prin mijlocirea șarpelui, care a fost menit pentru asta.”

Această afirmație pare să contrazică alegerea clasică descrisă în *Cartea Facerii*. Adam și Eva au trebuit să decidă dacă să mănânce din pomul cunoașterii și, astfel, să aducă moartea în lume sau să asculte porunca lui Dumnezeu și să se abțină de la a mânca tocmai din acel pom. *Midraș* presupune că a fost o cursă, că moartea a fost predestinată să vină în lume, indiferent de alegerea lui Adam și a Evei.

Midraș își întărește punctul de vedere citând un verset din *Facerea* (2:17):

A dat apoi Domnul Dumnezeu lui Adam poruncă și a zis: „Din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!”

Dumnezeu nu a zis „dacă mănânci din el” sau „poate mănânci din el”. El a spus „în ziua în care vei mânca din el”, însemnând „chiar vei mânca din el. Știu că ți-am zis să n-o faci, dar știu și că o vei face și că vei muri”.

În cazul în care nu e de ajuns, *Psalmul 66* ne oferă un bonus:

Veniți și vedeți lucrurile lui Dumnezeu, înfricoșător în sfaturi mai mult decât fiii oamenilor.

Midraș, în încercarea de a explica acest Psalm, spune că Dumnezeu a plănuțit deja cum moartea ar trebui să vină în lume, prin ființa umană.

Midraș continuă să discute despre alte evenimente care au fost prestabilite și, în cazul în care cineva citește totul, ar putea concluziona greșit că nu există libertate, nu există alegeri, scenariul a fost deja scris, iar noi pur și simplu ne jucăm rolurile.

Ce rost ar mai avea atunci să mă trezesc mâine-dimineață dacă doar aş juca un rol care este deja scris?

Astfel de reflecții privind soarta și destinul pot părea metafizice, însă toată viața avem parte de evenimente și întâlniri, care, în retrospectivă, par a fi fost predestinate să ni se întâmple. V-ați certat vreodată cu cineva foarte apropiat? Sunteți atât de furios încât vă hotărâți să urcați la bordul primului avion care zboară spre Polul Nord. Cu cât mai departe, cu atât mai bine. Vă cazați la un iglu de 5 stele și, ironia sortii, cine este cazat alături de tine? Prietenul tău, în încercarea de a pune cea mai mare distanță între voi. Și apoi auzi în surdină tema muzicală din *Zona crepusculară*.

Uneori aruncăm o privire retrospectivă la cele mai importante reuniuni sau evenimente din viața noastră, și nu le vedem ca pe o chestiune de noroc sau ca pe o decizie conștientă din partea noastră. Întrebați un cuplu tânăr, una dintre perechile perfecte, cum s-au întâlnit. Ea lucra la biroul de relații cu clienții, iar el a venit să înlocuiască un telefon mobil defect. Și dacă el nu ar fi cumpărat acel aparat? Dacă ar fi ales altul din vitrină, s-ar mai întâlnit ei vreodată? Nici vorbă! Sau ce ziceți despre președintele unei companii care, la petrecerea de pensionare, dezvăluie faptul că în urmă cu patruzeci și cinci de ani un străin care se așezase lângă el, pe o bancă din parc, a spus din întâmplare că această societate era în căutare de sânge tânăr?

Seder Olam („Ordinea lumii”), o cronică a istoriei umane scrisă în secolul al II-lea e.n., afirmă:

*Dumnezeu i-a înfățișat primului om [Adam] întreaga istorie.
Dumnezeu i-a arătat fiecare conducător din fiecare generație,
fiecare profet, fiecare funcționar, sarcina fiecărei persoane etc...
Dumnezeu i-a arătat că zilele și orele le sunt numărate, până și
urmele pașilor lor.*

Astfel, Adam ne cunoștea pe fiecare dintre noi. Primul om știa că David Aaron va fi roșcat, că va trăi la Ierusalim și va avea șapte copii. Știa că David Aaron va fonda Institutul Isralight și că va scrie această carte. Mă simt ridicol amintindu-mi agonia sufletului meu provocată de căutarea sensului vieții, de decizia de a fonda Isralight, de a-mi canaliza toată energia către scrierea acestei cărți. Mi-am pierdut vremea aiurea. Ar fi trebuit să-l întreb pe primul om. El mi-ar fi putut spune de la bun început.

Probabil că vă închipuiți că ați ales să cumpărați acest volum, sau să-l împrumutați de la un prieten. Însă primul om știa deja că-l veți citi. Ați fi putut intra în librăria Barnes and Noble în căutarea unui manual de informatică sau a unui roman de doi bani și totuși să ieșiți de acolo cu cartea mea în mână. Sau să vă duceți să luați cina la un prieten ori să vizionați un film și, cumva, să simțiți nevoia să o împrumutați. Pentru astăzi plănuiați să ieșiți cu bicicleta, să mergeți la întâlnire sau la un film bun, în schimb stați acasă și citiți *Viața secretă a lui Dumnezeu*. Iar primul om știa că așa veți face.

Deci ce se petrece aici?

DUMNEZEU AUTORUL

Un profesor mi-a spus cândva: „Când faci o alegere proastă între două posibilități, poate că nu e vorba deloc de alegere

proastă, ci este o simplă chestiune de imaginație. Există și o a treia opțiune de a cărei existență nu aveai habar.”

Filosofii au dezbătut secole de-a rândul problema liberului-arbitru *versus* determinism. Totuși poate că avem o imaginație săracă și că mai există și o altă opțiune în afara perechii „sau/sau”.

Înainte de a analiza această a treia opțiune, țin să vă reamintesc avertismentul pe care l-am făcut la începutul cărții: de câte ori vorbim despre Dumnezeu, trebuie să o facem în metafore. Vreau să vă prezint o metaforă care sper că vă va schimba accepțiunea asupra alegerilor pe care le faceți și să vă arăt cât de mult se implică Domnul în viața voastră.

Însă ea este doar atât – o metaforă. Uneori oamenii le interpretează literal. Metafora standard prin care e desemnată relația dintre Dumnezeu și om este cea de rege și supus, sau de părinte și copil. Mai sunt și altele: soț și soție, sau chiar Dumnezeu ca prunc și omenirea ca mamă. Cu cât mai multe metafore, cu atât mai bine, căci altfel ne axăm doar asupra uneia și ajungem să credem că asta e realitatea. Fiecare metaforă ne oferă o scurtă privire asupra diverselor tipuri de relație pe care le avem cu Dumnezeu. După care urmează o altă privire furișă.

Domnul este autorul, iar noi suntem personajele.

Scrisul este o formă de expresie a conștiinței de sine a autorului. Fiecare personaj reprezintă o părticică din scriitor. De aceea la cursurile de scriere creativă ți se spune să scrii despre lucruri cunoscute. Nu scrii despre gheșe în Japonia decât dacă ești una dintre ele; un roman despre o femeie din suburbiile New Jersey-ului poate fi mai puțin dramatic, dar mai bine scris, căci autorul trebuie să aibă o legătură cu personajul lui. Fiecare personaj exprimă un anumit aspect al creatorului său. Da, fiecare personaj e creat după chipul și asemănarea autorului.

În *Cartea Facerii* întâlnim o afirmație stranie: Dumnezeu l-a creat pe om după chipul și asemănarea sa. Ce vrea să spună asta? Domnul l-a creat pe om după imaginea sa, așa cum un autor își creează personajul după imaginea sa. Fiecare personaj exprimă un aspect diferit al scriitorului. Fiecare interacțiune între personaje este într-o oarecare măsură o dezvoltare a adevăratului sine al autorului.

Pe de altă parte există un alt tip de personaje, cu care autorul nu se identifică absolut deloc. Fiecare poveste bună are și un antagonist, un personaj negativ. Fiecare carte bună are un personaj-problemă, care creează tot soiul de tensiuni. Dar care este rostul acestuia? El joacă un rol esențial în dezvoltarea sinelui celorlalte personaje. Și asta este un rol extrem de important. Rolul răilor într-o poveste este de a-i ajuta pe cei buni din aceeași poveste să-și descopere sinele. Ticălosul dă naștere situației în care personajele pozitive trebuie să accepte provocările acestuia și să dea dovadă de un curaj extraordinar, de tărie de caracter și de dăruire.

Talmudul compară forțele malefice din univers cu drojdia dintr-un aluat. Drojdia este compusă din ciuperci microscopice. Cine ar vrea să mănânce așa ceva? Însă drojdia lucrează ca un catalizator care face aluatul să crească. Tot astfel, răul a fost creat pe lume pentru a juca rolul de catalizator în vederea creșterii și dezvoltării personale a altora. Și el, la rândul lui, îi face un serviciu autorului în cadrul poveștii luate ca ansamblu.

Zoharul, lucrarea clasică a corpusului Cabalei, oferă o descriere metaforică a răului în lume ca prostituată angajată de rege să-i seducă fiul. Bineînțeles că regele nu dorește ca ea să reușească. Totuși el vrea să creeze situația în care prințul să-și poată asuma integritatea pe care o presupune rangul său, rezistând în fața acestei tentații și alegând să se comporte potrivit statutului său regal. Înaintea acestui test, statutul regal

al prințului consta dintr-un simplu titlu moștenit și o garderobă demnă de un rege, nu era expresia pură a propriului sine, dobândită prin intermediul alegerilor și eforturilor sale susținute.

Rolul antagonistului în fiecare poveste este de a crea ocazia celorlalte personaje de a face alegeri importante având ca fundament binele. Ticălosul le face efectiv o mare favoare atât personajelor, cât și autorului (care este de fapt adevăratul protagonist).

Prin urmare, fiecare personaj se află în slujba autorului. Totuși unele personaje îl slujesc nemijlocit, ca reflectare a propriului sine în lumea pe care a creat-o. Altele îl slujesc indirect prin prilejul pe care îl oferă primelor de a-l sluji pe autor.

Iată esența tuturor alegerilor oricărui personaj. „A sluji sau a nu sluji” nu este întrebarea corectă și nici alegerea potrivită. Fiecare personaj își slujește autorul. Alegerea se referă doar la modul în care îl slujește – direct, jucând rolul eroului sau al eroinei, sau indirect, personificând răufăcătorul.

Dar ce importanță are dacă îl slujește direct sau indirect? Pentru autor nu are nici o importanță, căci povestea lui oricum va fi scrisă. Dar cu siguranță are o mare importanță pentru personaj – pentru noi. Alegerile noastre nu numai că influențează rezultatul final al ultimei scene, dar și calitatea vieții de-a lungul întregii povești.

Așa cum bine știm, băieții buni ies întotdeauna învingători. Desigur, mai și pierd câteva bătălii, dar întotdeauna câștigă războiul. Totuși, chiar și atunci când par să piardă, de multe ori ei câștigă, întrucât în fiecare moment al luptei în ei se produce o transformare și se bucură de un profund sentiment de identificare cu autorul.

Din Talmud aflăm că *shekhinah* – prezența divină, care este o manifestare feminină a lui Dumnezeu (un subiect pe care îl

vom dezbate în următorul capitol) - dorește să trăiască în această lume. Cum? Prin intermediul nostru, atunci când am ales să urmăm poruncile și să-l slujim nemijlocit pe Dumnezeu, Autorul.

Nu este și cazul răufăcătorului. Nu numai că se îndreaptă către cel mai oribil sfârșit, dar până și întreaga lui călătorie, calitatea traiului zilnic, este privată de împlinirea divină pe care o oferă viața în această lume imperfectă.

La final, ticălosul este înfrânt. El poate crede că e învingător, dar întregul succes aparent nu face decât să-i aștearnă calea către pieire. Mai rea decât pedeapsa care-l așteaptă la capătul drumului este suferința provocată de nesiguranța existențială pe care o încearcă zi de zi. El nu se străduiește să se dezvolte spiritual, să învingă răul și să aleagă binele. Nu-l interesează să-și folosească imperfecțiunea ca punct de plecare către apropierea de perfecțiune care implică slujirea lui Dumnezeu și transformarea într-un agent al Său.

Astfel, ticălosul își refuză cea mai mare bucurie dintre toate - o viață umplută de prezența Domnului. Sufletul lui se înstrăinează de izvorul lui divin, iar lumea sa interioară nu poate intra în legătură cu realitatea absolută a lui Dumnezeu și este privat de orice însemnătate sau valoare durabilă.

El poate avea o avere colosală, o vilă elegantă, cele mai scumpe și mai luxoase haine și își poate pune în practică toate fanteziile sexuale. Însă viața lui interioară este un iad. Într-adevăr el își creează propriul iad. „Cei fără de lege sunt ca marea cea învi-forată, care nu se poate astâmpăra, și valurile ei scormonesc tină și nămol. Cei fără de lege n-au pace, zice Domnul.“ *Isaia* (57:20-21)

Acum avem o mai bună înțelegere a ceea ce înseamnă cu adevărat „a-L sluji“ sau „a nu-L sluji“ pe Dumnezeu. Deseori, când oamenii iau Biblia și citesc despre slujirea lui Dumnezeu se

simt dați deoparte. Își spun: De ce-aș dori să-L slujesc pe Dumnezeu? Să fiu *servitor*? Pare ceva atât de degradant! Însă dacă suntem un personaj de poveste, cum să nu ne dorim să-l slujim pe autorul ei? Asta suntem noi, și ne este acordată cea mai mare onoare din lume.

Ce presupune slujirea nemijlocită a autorului? Ca eu să fiu un mijloc de expresie al autorului în această poveste. Abia aștept să-l slujesc pe autor, deoarece, cu cât îi sunt mai mult de folos, cu atât prezența acestuia îmi pătrunde ființa și eu descopăr că sunt de fapt o scânteie din el. Aici este vorba nu de obediență, ci de autoexpresie, despre cine sunt, de ce sunt, despre identitatea lui Dumnezeu și despre motivul creației Lui.

Kurt Vonnegut, în *Breakfast of Champions* („Mic-dejunul campionilor”), scrie despre un autor care a hotărât să-și facă intrarea în narațiune și să se prezinte personajului principal. Însă ultimul dă bir cu fugiții, refuzând să accepte că primul este autorul și că el este doar rodul imaginației acestuia.

La polul opus romanului lui Vonnegut se află *Cartea Facerii* care ne înfățișează întâlnirea dintre Autorul Divin și unul dintre personajele sale principale – Avraam. Însă rezultatul este diferit. Dumnezeu, Autorul, îi spune lui Avraam: Ești dispus să muncești alături de Mine? Să Mă slujești? Să fii mijlocul prin care îmi manifest prezența în această lume? Căci vreau să particip la ea. Vreau să trăiesc în ea prin intermediul tău.

Și Avraam răspunde răspicat: DA!

Iată povestea legământului lui Avraam.

Folosind paralela autor-personaj, vei ajunge să-ți contempli viața dintr-un unghi diferit. Ți zici: Chiar vreau să servesc unui scop mai înalt și să fiu parte integrantă a unei povești mărețe. Chiar vreau să-l slujesc nemijlocit pe Dumnezeu, Autorul, și să-mi joc rolul cât mai bine cu putință.

MONOLOG SAU DIALOG?

Acum haideți să vedem dacă avem liber-arbitru, sau viața ne este predeterminată.

E oare povestea vieții un monolog în care autorul vorbește pe mai multe voci despre sine prin intermediul personajelor sale a căror viață este total predeterminată? Sau este un dialog în care personajele interacționează cu autorul și își aduc contribuția prin libera lor alegere?

Răspunsul este: da și da.

Liberul-arbitru și predeterminarea există simultan în povestea vieții, fiind dincolo de logica lui „sau/sau”.

Majoritatea marilor scriitori mărturisesc că, în timpul procesului creativ, în cele mai clare pasaje scriitura parcă urmează propriul curs. Personajele prind viață și participă activ la poveste.

Iată misterul istoriei. E atât un monolog sinea lui Dumnezeu, deja așternut pe hârtie până în cele mai mici amănunte, dar și, paradoxal, un dialog între Dumnezeu și noi, personajele Sale – o dramă avându-i drept coautori pe El și pe om.

Ingmar Bergman, faimosul regizor, a fost odată întrebat: „Cum regizați un film?” Răspunsul: „Nu regizez filme. Le las pe ele să-mi dea indicații regizorale. În procesul creativ, cel mai important lucru este să-i permiți intuiției să-ți spună ce să faci. Scriu un scenariu, și unui individ îi hărăzesc anumite acțiuni; restul detaliilor vin de la sine. Însă intuiția îmi spune că el nu vrea să le întreprindă. Și atunci o întreb: «De ce?» Iar ea îmi răspunde: «N-o să-ți zic niciodată de ce. Trebuie să afli singur.» Apoi pornesc într-un lung safari prin junglă ca să urmez indicațiile intuiției. Dar, dacă nu țin cont de intuiția mea, atunci abia pot să potrivesc lucrurile, prin urmare personajele nu-mi dau ascultare. O pornesc pe propriul lor drum. Dacă ar fi obligate să-mi dea ascultare, ar muri.”

Iată secretul: când ridicăm vălul misterului relației liber-arbitru-predeterminare, descoperim un paradox simbolizat de cele două nume ale lui Dumnezeu mai des utilizate în Tora – YHVH, numele de nerostit, cunoscut ca Tetragrammaton, și Elohim, folosit și cu sensul de „judecător“. YHVH, care este o combinație a lui a fost, este și va fi, sugerează că Dumnezeu este realitatea absolută – nu e nimic în afară de El. Astfel, întreaga poveste a vieții trebuie să fie un monolog în sinea Lui.

Dar mai e și numele Elohim, desemnându-l pe Dumnezeu creator al oamenilor după chipul și asemănarea Sa – acel Dumnezeu care ne-a înzestrat cu capacitatea de a alege și care ne judecă alegerile. Luând în considerație acest adevăr, povestea vieții este un dialog între om și Dumnezeu. Istoria este o piesă de teatru scrisă și produsă în colaborare de El și de noi.

Ambele variante ale paradoxului sunt adevărate. Viața e un monolog scris de Domnul și e predeterminată. Însă, în mod misterios, este și un dialog scris de Dumnezeu și noi pe baza alegerilor pe care le facem. Este ceva dincolo de logica lui „sau/sau“.

Noi trăim adevărul acestui paradox. Cumva trăim perfecțiunea cunoașterii felului în care trebuie scrisă fiecare scenă. Totuși, pe de altă parte, simțim că ne aducem contribuția la crearea scenei, că alegerile noastre au o mare importanță. Cum e posibil acest lucru?

Imaginați-vă o muscă plimbându-se pe un tablou. Deși pictura este desăvârșită, musca are libertatea de a alege pe unde să se miște pe suprafața acesteia. Pentru mica vietate există infinite posibilități de a explora pânza, iar experiența insectei va fi total diferită, în funcție de traseul ales. Când își va lua zborul deasupra tabloului, musca va vedea că pânza reprezenta o imagine, însă alegerile ei au determinat succesiunea evenimentelor pe care le-a trăit.

Conform noii teorii a continuumului spațio-temporal, timpul reprezintă o dimensiune, și toată istoria pare pictată pe o pânză. Totuși noi nu vedem decât o porțiune din ea și avem libertatea de a alege cum să privim imaginea care este deja pictată. Alegerile noastre oferă un punct de vedere unic și personal asupra tabloului.

ALEGEREA SUPREMĂ

Din Talmud aflăm o poveste uluitoare despre un rabin pe nume Eliezar ben Pedat. Ea ne învață cum să ne jucăm rolul și ce alegeri ar trebui să ne preocupe.

Rabinul Eliezar era un om extrem de sărac. Trăia doar cu pâine și usturoi. Într-o zi era atât de slăbit încât a leșinat. Aflat în stare de inconștiență, a avut un dialog cu Domnul. Adus în simțiri de învățăceii săi, el a declarat:

– Dumnezeu mi-a vorbit.

– Și ce a zis?

– L-am întrebat: „De ce nu m-ai făcut un om bogat? De ce trebuie să sufăr atât?” Și El a răspuns: „Rabinule Eliezar, dragul meu fiu, ai prefera să distrug lumea întreagă, să o recreez pentru ca tu să te naști, poate, sub un alt destin?” Am spus: „Doamne, să distrugi lumea întreagă? Și e vorba doar de un «poate»? Adică nici măcar nu este sigur că obțin un alt rol în următorul scenariu pe care îl scrii?” Și El a replicat: „Așa este!”

Haideți să reflectăm la profunzimea celor revelate de această conversație. Fiecare dintre noi joacă rolul ce i se potrivește. Și întreaga lume trebuie distrusă și recreată, toată istoria trebuie ștersă și rescrisă pentru ca tu să obții un alt rol. Dar chiar și atunci nu există certitudinea că tu vei obține un rol mai bun în piesă. Și asta pentru că întreaga pânză a istoriei este bine

țesută. Când îți compune rolul, Dumnezeu ia în considerație rolurile tuturor celorlalți. El nu te poate scoate din istorie ca să scrie un alt scenariu, special pentru tine.

Toți suntem parte a poveștii. Fiecare cu problemele, cu provocările, cu bucuriile și cu suferințele lui – toate se regăsesc în scenariu în conformitate cu un plan vast și etern.

Rabinul Eliezar, ca mulți alții înaintea lui și după el, s-a întrebat: „N-aș putea să joc rolul unui om bogat? N-aș putea obține un alt rol?” Dumnezeu a răspuns că scenariul este atât de bine legat, că fiecare personaj este interconectat cu celelalte, încât a-l scoate de acolo și a-i da un alt rol ar însemna să rescrie întreaga piesă. Și care a fost reacția rabinului la această revelație? A zis: „Stăpâne al Universului, am trecut de prima jumătate a vieții mele?” Dumnezeu: „Da. Ai trecut.” Rabinul: „Ei bine, atunci rămân cu rolul meu.” Iată sfârșitul criptic al poveștii.

Ce îl neliniștea pe Eliezar? Se temea ca din cauza rolului dificil pe care îl avea să nu fie în stare să-l joace cu sfințenie. Se temea ca nu care cumva să facă vreo greșală. Întrucât sărăcia lui era atât de chinuitoare, îi era frică să nu devină prea aspru și să-și verse frustrările asupra altora sau să întreacă limita în vreun fel. Doar asta îl preocupa. Tot ce voia era să fie bun. Dar, când Dumnezeu i-a zis că a trecut de jumătatea vieții, rabinul a constatat că n-a făcut-o atât de rău. Și-a jucat destul de bine rolul. Doar asta conta pentru el.

Din păcate, unii oameni sunt cuprinși de gelozie crezând că alții au un rol mai bun decât al lor. Fiecare dintre noi îl slujește pe Dumnezeu într-un mod unic. Adevăratele întrebări sunt acestea: Ajungem să-L slujim pe Autor și să fim un mijloc viu care să-L aducă pe Domnul în lumea noastră, sau pretindem că nu există niciun Autor? Pretindem că suntem unicii scenariști ai spectacolului? Refuzăm personajul și încercăm să ne dăm drept ceva ce nu suntem?

Omul este singura făptură de pe pământ care poate fi un impostor. Animalele nu sunt niciodată astfel. O pisică nu își închipuie niciodată că este un câine. O pisică e o pisică. Însă un om se poate amăgi că este cineva ce nu este de fapt. (Recunosc că am văzut în emisiunea lui David Letterman o mătă care lătra. Cred că e excepția care confirmă regula.)

Când fiica mea Leyadya avea 9 ani, clasa ei se pregătea să pună în scenă o piesă de teatru. Dură doar douăzeci de minute, dar pentru clasa a IV-a era ca un spectacol de pe Broadway. Leyadya s-a întors acasă amărâtă, deoarece îi fusese distribuit rolul măturătoarei stradale. Iar ea dorea să fie regina! Încearcă să explici unui copil de 9 ani că a-ți juca rolul bine, indiferent care ar fi el, este mai important decât a avea unul spectaculos! Din păcate, mulți adulți nu înțeleg această lecție.

În *Etica părinților noștri* din Talmud se spune: Binecuvântat este omul care a fost creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Dar și mai binecuvântat este cel ce știe asta.

Fiecare personaj al poveștii este creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, Autorul, cu excepția răufăcătorului, a cărui sarcină e să-i facă pe ceilalți să-și manifeste chipul divin. Toți sunt creați astfel, numai că puțini o știu. Bucuria vieții constă în conștientizarea faptului că la mine acasă se joacă un spectacol care nu e doar al meu, la care nu particip doar eu cu copiii mei, cu slujba mea, ci este un poem epic de dimensiuni cosmice. (De altfel, ce rol ați prefera să jucați, unul principal într-o scenetă școlară, sau unul secundar în următorul film al lui Steven Spielberg?)

Ești măreț deoarece ești parte din marea piesă de teatru pentru care Dumnezeu a creat lumea. Iar rolul tău, chiar și cele mai mici amănunte, nu poate fi schimbat fără a distruge lumea și a o recrea. Și poate nici atunci.

Dumnezeu a scris piesa, a făcut scenografia și a hotărât ce oameni vor lucra alături de tine. Te poți eschiva, sau îți poți juca rolul conștiincios, înțelegând că fiecare scenă vorbește despre alegerile făcute, despre atitudinile adoptate, despre conștiință și despre sensul pe care l-ai dat fiecărei situații.

Ești liber să-l cunoști pe Dumnezeu, să-ți manifesti pioșenia în orice moment al vieții tale, fie că e vorba de suferință sau plăcere, succes sau eșec, câștig sau pierdere, bucurie sau tristețe. Ești liber să alegi binele și să evoluezi.

Iată înțelesul fragmentului din *Cartea lui Ieremia* (9:23-24):

Așa zice Domnul: „Să nu se laude cel înțelept cu înțelepciunea sa, să nu se laude cel puternic cu puterea sa, nici cel bogat să nu se laude cu bogăția sa. Ci de se laudă cineva, să se laude numai cu aceea că pricepe și Mă cunoaște că Eu sunt Domnul, Cel ce fac milă și judecată și dreptate pe pământ, căci numai aceasta este plăcut înaintea Mea, zice Domnul.”

Cu alte cuvinte, fie că ești deștept, bogat sau puternic, nici una dintre aceste calități nu reprezintă adevăratele tale realizări cu care să te lauzi. Adevăratele realizări ale unui om sunt alegerile lui. Ai ales să-l cunoști pe Domnul și să faci fapte bune? Aceasta este singura întrebare care contează.

Adevăratele realizări nu au loc pe scena lumii, pentru ca toți să le vadă și să le admire. Ele se găsesc în sinea ta: lecțiile învățate, atitudinile adoptate, bunătatea, corectitudinea, cinstea, compasiunea și iertarea de care dai dovadă.

Chiar dacă ai ajuns multimilionarul tuturor timpurilor, prezent pe coperta revistei *Fortune*, tot nu-ți poți atribui ție succesul. Ești bogat pentru că ăsta era scenariul lui Dumnezeu. Te-a înzestrat cu un puternic simț al afacerilor. A făcut să se ivească în ultima clipă un loc disponibil care ți-a înlesnit admiterea la

Wharton School of Business. El a pus la cale ciudata întâlnire întâmplătoare cu agentul de bursă – atunci când ai făcut pană pe Autostrada 211, la ora 2 noaptea – și El, nu brokerul, ți-a dat pontul care ți-a dublat banii din cont. Nici una dintre marile tale afaceri nu este cu adevărat o mare afacere. Nu te lăuda cu ce ai în cont. Nu este în mod necesar rezultatul eforturilor tale. Nenumărate lucruri puteau ruina și cea mai sigură afacere. Adevăratele tale bunuri în viață, proprii și de neînlăturat, sunt alegerea de a face fapte bune și de a urmări binele. Ele se regăsesc înlăuntrul tău. Ele constituie lumea ta interioară. Înaintea morții nu va conta câți bani, ce proprietăți sau faimă ai acumulat în această lume. Este singura ta realizare autentică și de durată. Te va însoți din această lume până în următoarea, întrucât te definește.

Chiar și atunci când alegi să faci binele, însă eforturile tale rămân sterile, nu dispera! Nu ești răspunzător de rezultate. Acestea țin de departamentul lui Dumnezeu.

Am putea spune că tu și Domnul sunteți coautorii dramei vieții. Numai că tu scrii alegerile, iar Dumnezeu rezultatele. Ești răspunzător doar pentru alegerile tale. Restul se află în mâinile divine.

Dumnezeu scrie scenariul pentru toate actele care se petrec pe scena lumii în general. Totuși, ai dreptul exclusiv să scrii scenariul lumii lăuntrice a sufletului tău. Îți alegi gândurile, atitudinile, percepțiile, interpretările, simțămintele, reacțiile etc. Ia aminte că, dacă alegi binele, întotdeauna vei avea reușite pe plan sufletesc.

Să spunem că ai ales să strângi 50 000 \$ pentru un orfelinat aflat în mare nevoie, însă nu ai reușit să strângi decât 10 000, oricât de mult te-ai străduit. Să nu te consideri un ratat. Succesul tău rezidă în alegerea bună, în eforturile depuse – restul se află în mâinile Domnului.

Cu alte cuvinte, devii bun chiar și atunci când ai ales să faci binele, dar din motive ce nu țin de tine nu ai fost în stare să duci fapta la bun sfârșit. Talmudul ne învață că atunci când o persoană alege binele, dar ceva îl împiedică să-și pună în practică alegerea, recompensa este aceeași, căci alegerea este cea care a determinat schimbarea în el. Recompensa constă în cine ai devenit.

Tot din Talmud aflăm că nu există recompense pentru îndeplinirea Poruncilor în această lume. Ea este trecătoare, iar realizările tale de aici sunt de asemenea trecătoare. Totuși, recompensele îndeplinirii poruncilor se regăsesc în lumea ta interioară, care va dura veșnic.

Când îți vei asuma aceste adevăruri și-ți vei trăi viața în acord cu ele, vei descoperi că în orice moment al vieții tale Dumnezeu îți stă alături. Important pentru tine nu este ultima scenă, căci Dumnezeu deja o cunoaște, ci alegerile tale care stabilesc cum vei juca scena prezentă – dacă o vei face cu sfințenie, cinstit, corect. Vrei să-ți joci rolul ca imagine a lui Dumnezeu, alegând binele și evoluarea.

Nu poți lua cu tine ce se află în *posesia* ta, însă *cine ești* reprezintă averea ta pe vecie. Așa cum spune și proverbul: „Locul în care mergi, iată ce ești.” Raiul și iadul nu sunt locuri în care mergi, ci stări ale conștiinței pe care le-ai creat înlăuntrul tău, lumea lăuntrică a sufletului tău. Numai alegerile și eforturile de a-L cunoaște pe Dumnezeu și a-I face voia sunt responsabilitatea ta și succesul personal. Restul se află în mâinile Domnului. Ai grijă să nu te amăgești, să nu-ți încalci granițele și să treci fraudulos pe domeniul lui Dumnezeu.

Asta aflăm din povestea regelui Iezechia, spusă în *A doua carte a Cronicilor*. Iezechia a fost un rege bun al Regatului lui Iuda, urmaș al lui David. La un moment dat s-a îmbolnăvit grav, iar profetul Isaia l-a vizitat și l-a informat că va muri și că nu va trăi nici măcar pe lumea cealaltă. Aici Talmudul dezvoltă ideea și

relatează dialogul dintre rege și profet. Iezechia întreabă de ce trebuie să îndure o astfel de soartă. Isaia îi răspunde că asta e pedeapsa nesocotirii poruncii „Creșteți și vă înmulțiți”. Iezechia s-a scuzat spunând că nu s-a căsătorit, întrucât avusese un vis profetic conform căruia unul dintre fiii săi avea să fie viclean.

Dumnezeu, prin intermediul lui Isaia, i-a răspuns: Ce treabă ai tu cu tainele Milostivului? Cu alte cuvinte: nu-i treaba ta dacă fiul tău va deveni viclean. Dumnezeu a scris scenariul. Sarcina ta, Iezechia, ca a tuturor, de altfel, este să alegi să faci voia Domnului.

Iezechia a ales să fie pios și să nu joace rolul de tată al unui fiu viclean, care să-i urmeze la tron și să distrugă tot ce făcuse el bun în viață. Îi putem înțelege reținerea în a juca acest rol. Totuși, răspunsul lui Dumnezeu a fost: fie își joacă rolul, fie e exclus din distribuție, pe vecie.

„Tainele Milostivului” sugerează că viitorul (care este de preferat să rămână secret) e un rezultat al milei Domnului, deși aici, în mijlocul actului al 324-lea, este posibil să nu percepem mila, deoarece nu putem vedea finalul dramei.

Isaia l-a sfătuit pe Iezechia să facă ce i s-a poruncit, adică să se înmulțească și să-l lase pe Dumnezeu să hotărască rezultatul. Iezechia s-a supus, s-a însănătoșit, s-a însurat cu fiica lui Isaia și a avut un fiu, vicleanul Manase.

Manase a ales să fie un rege rău, care și-a omorât propriul bunic, profetul, s-a închinat la idoli și a adus năpastă asupra poporului evreu. Nimeni nu și-ar fi dorit drept fiu un asemenea netrebnic, mai ales bunul Iezechia, care pe toată durata domniei sale s-a străduit să distrugă din rădăcină cultul idolilor.

Totuși sarcina lui Iezechia, ca a tuturor personajelor din scenariul divin, este de a alege binele – adică de a asculta poruncile Domnului. Iar restul să lase în seama lui Dumnezeu.

Acum putem înțelege de ce Tora interzice orice mijloace ce țin de paranormal sau de astrologie prin care se prevestește viitorul. Nu e treaba noastră să deslușim viitorul, desfășurarea acțiunii. Cunoașterea viitorului ar diminua capacitatea noastră de a juca perfect scena prezentului. Am aflat că la Hollywood, dacă filmul conține o scenă a morții, încep cu aceasta, pentru ca apoi actorii să se relaxeze pe tot parcursul filmărilor. Altfel, iminenta scenă a morții i-ar împiedica să joace cum trebuie scenele vesele. Vă imaginați cum ar putea să joace o scenă de dragoste când știu că în următoarea vor fi călcați de autobuz?

Întrucât nu știi ce se va întâmpla în următoarea scenă, trebuie să joci scena prezentă cât mai bine cu putință. Dacă Etiopia este lovită de foamete, nu trebuie să tragi concluzia că inevitabil vor muri zeci de mii de oameni. Poate că rolul tău este să organizezi o strângere de fonduri pe plan internațional. La fel, dacă în copilărie ai fost victima unui abuz, n-ar trebui să renunți la a avea copii mergând pe ideea că „de obicei copiii agresați se transformă în agresori”. Poate că rolul tău este să demonstrezi excepția. Recunoașterea destinului nu ne poate împiedica să facem alegerile corecte în prezent. Și cum viitorul este o taină cunoscută doar de Dumnezeu și deznodământul fiecărei scene se află în mâinile Lui, atunci tu scrii povestea launtrică, alegi binele și te transformi.

Talmudul ne spune că regele Solomon a scris *Cartea Ecclesiastului* după ce a avut un vis profetic cum că regatul și Templul pe care le construise aveau să fie distruse. Închipuiți-vă ce a însemnat această revelație, să știi că tot ce ai clădit cu trudă va ajunge la ruină. E de înțeles lamentarea lui „Deșertăciunea deșertăciunilor [...] Ce folos are omul din toată truda lui cu care se trudește sub soare?”

Totuși, așa cum am pomenit mai sus, cuvintele lui de încheiere sunt „Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Lui! Acesta este lucru cuvenit fiecărui om.”

Regele Solomon a înțeles că singurele reușite în viață nu sunt clădirea unui regat sau a unui templu, ci ceea ce facem din noi - regatul și templul pe care le clădim în lumea lăuntrică.

Asta nu înseamnă că n-ar mai trebui să construiești nimic în această lume, ci că trebuie să recunoști că tot ce construiești în afară este un mijloc, și nu un scop, în vederea celor clădite în lumea interioară.

Pionierii care cu bravură au reîntregit pământul lui Israel cântau deseori un cântec: „Am ajuns să clădim acest pământ și să fim clădiți de el“. Ce construiești în exterior durează doar dacă știi cum să te construiești în interior.

Dacă-ți asumi această idee, nu vei fi pustiit când regatul sau templul îți va fi distrus. Vei realiza că ai făcut voia Domnului construind templul și regatul și, chiar dacă sunt nimicite, tot ce ai clădit înlăuntrul tău nu poate fi distrus niciodată. Nu e ca și cum întregul trecut ar fi egal cu zero și ar trebui s-o iei de la capăt. Mai degrabă acum ai noi prilejuri de a continua să te clădești cu ajutorul provocărilor și alegerilor venite în urma distrugerii. N-am fost aduși pe lume ca s-o construim, ci ca să ne construim pe noi înșine ca expresie vie a imaginii lui Dumnezeu.

Putem să ne dezvoltăm permanent, chiar și atunci, sau mai ales atunci când lumea se năruie în jurul nostru.

Câteodată învingătorul este de fapt învinsul și viceversa. Dacă învingătorul nu învață nimic din victoria sa și nu devine o persoană mai bună, ci una arogantă și agresivă, atunci, chiar dacă ține în mână trofeul, de fapt el este învinsul. Totuși, dacă învinsul își acceptă înfrângerea cu modestie, depășește momentele de furie și de autocompătimire și alege să fie fericit cu ce are, atunci are parte de cea mai mare victorie - un sine transformat. El însuși este trofeul.

E un paradox. Istoria lumii și cea personală sunt un monolog scris de Dumnezeu... dar și, în mod misterios, un dialog scris de Dumnezeu în colaborare cu noi.

Domnul creează scenele, intriga și regizează toate actele până la cele mai mici amănunte. Cu toate acestea, personajelor li se oferă șansa majoră de a-L cunoaște pe Dumnezeu, de a face binele și de a fi buni.

Talmudul ne învață că tot ce ni se întâmplă e întotdeauna spre bine. Oamenii trag de aici concluzia că dacă pierd o slujbă, li se ivește prilejul de a primi una mai bună. Eu nu cred că este o regulă. A pierde o slujbă avantajoasă poate fi spre binele nostru, întrucât următoarea, plătită mai prost, într-o companie cu șefi mofturoși, îți oferă un context mai bun de a face schimbări, de a-L cunoaște pe Domnul și de a face fapte bune. Această slujbă mizeră îți va aduce mai puțini bani, dar te va maturiza.

Până la urmă, cel mai bine pentru tine este nu ceea ce ți se întâmplă în viața exterioară, ci în cea lăuntrică. Alegerile tale chiar contează, în sensul că produc în tine o schimbare.

5

DUMNEZEIASCA POVESTE DE DRAGOSTE

Într-o zi, fiul meu Ananiel și cele două fiice, Leyadya și Ne'ema, au dat buzna în biroul meu. În mod evident se încăieraseră pentru ceva și erau foarte supărați. Mi-am dat seama că am fost ales să fiu norocosul judecător care să rezolve încă un caz de rivalitate între frați. Au strigat unii la alții: „Du-te tu, tu să-l întrebi pe tata!“ „Nu, nu! Du-te tu, du-te tu!“ În cele din urmă Ananiel, care avea pe-atunci cinci ani, a acceptat provocarea și a spus: „OK, OK. Tată, nu-i așa că Dumnezeu este băiat?“ Ne'ema și Leyadya, în vârstă de opt, respectiv, nouă ani, aveau lacrimi în ochi. Le auzeam cum mă roagă în surdină: „Te rog, nu, te rog, nu. Spune-ne că nu e adevărat. E de-ajuns că fratele nostru e băiat. În mod sigur Dumnezeu este fată.“ Le-am răspuns: „Dumnezeu nu este băiat, dar nici nu este fată. Dumnezeu este mai presus de asta. Poate că vorbim despre Dumnezeu ca și cum El ar fi băiat. Dar nu trebuie să luăm acest lucru literal.“ Toți s-au uitat la mine șocați și confuzați. A urmat o tăcere apăsătoare și apoi, brusc, fiul meu a izbucnit: „N-ai dreptate! El este băiat.“ Și a ieșit din cameră.

Din păcate, în prezent, mulți adulți cred că Dumnezeu este de genul masculin. Și la o primă privire asupra Cărții Facerii, s-ar părea că Tora ar fi de acord. Dumnezeu este menționat pretutindeni ca fiind un „El”. Deși în multe tradiții evreiești îl găsim pe Dumnezeu înfățișat ca tată sau rege, există și referiri la El ca „Ea”, mamă sau regină. În orice caz, aceia dintre noi care suntem în cunoștință de cauză ne dăm seama că totul nu e decât poezie sacră. Orice spunem despre Dumnezeu nu poate fi luat în sens literal.

După cum am subliniat deja, potrivit Cabalei, Dumnezeu este mai presus de descrierile care folosesc în mod clar și concis principiul logic al terțului exclus – „sau/sau”.

Să cercetăm acum care sunt aspectele masculine și feminine ale lui Dumnezeu.

Mulți oameni se gândesc că Dumnezeu este infinit. Dar nu este corect. Infinitul este ceea ce continuă fără oprire în spațiu. Oricum, El a creat spațiul și prin urmare nu este legat de legi și limitări ale spațiului. Dacă-L descriem pe Dumnezeu ca infinit, noi spunem, de fapt, că Dumnezeu este nelimitat. *Infinit* este opusul lui *finit*, în timp ce *nemărginit* înseamnă „fără limite în spațiu”. Acela care este nelimitat este liber să fie atât dincolo de spațiu, cât și înăuntrul spațiului, simultan. În consecință, Dumnezeu este dincolo de lumea finită și totuși face parte integrală din fiecare centimetru de pământ.

Multă lume crede că Dumnezeu este etern. Dar nu este corect. Eternitatea se poate defini drept ceva ce continuă neîntrerupt în timp. Dar Dumnezeu a creat timpul, prin urmare nu poate fi cuprins în limitele timpului. Dacă-L descriem ca etern, de fapt vrem să spunem că e *atemporal*. Eternul este opus temporalului, în timp ce *atemporal* înseamnă „fără limite în timp”. Atemporalul este liber să existe atât dincolo de timp, cât și în timp, simultan. Prin urmare, Dumnezeu este atât dincolo

de timp, cât și în fiecare moment, umplându-l cu întreaga Sa prezență.

Iar când spunem că Dumnezeu este Unul, prin asta înțelegem că El este non-dual. Unul este limitat; este opusul mulțimii. Însă non-dualitatea este liberă de limitele unului sau multiplului. Non-dualitatea este liberă de a fi dincolo de multiplu și în interiorul multiplului. De aceea, Dumnezeu este dincolo de tine, de mine și de oricine altcineva din lumea aceasta, și totuși în noi.

Cum poate fi exprimată nemărginirea în cadrul mărginirii? Cum se poate manifesta Dumnezeu nemărginit în interiorul timpului, al spațiului și al ființelor mărginite?

Dacă nemărginirea nu ar putea fi exprimată în cadrul limitelor, atunci aceasta ar fi o limitare. Libertatea supremă trebuie să includă libertatea de a alege să fii constrâns. Altminteri libertatea nu ar mai fi liberă; aceasta ar implica o limitare a alegerilor – tu nu ai putea alege să fii constrâns și limitat.

Aceasta este semnificația principiului cabalistic numit *tzimtzum* – autoconstrângerea divină. Cabala spune că Dumnezeu și-a retras Lumina-fără-sfârșit pentru a face loc timpului, spațiului și ființelor mărginite. Apoi a umplut timpul, spațiul și diversele ființe cu o lumină îngrădită, astfel încât creația Lui să nu fie coplesită și să nu distrugă existența acesteia.

Așadar, potrivit Cabalei, Dumnezeu este liber să fie atât dincolo de timp, cât și în fiecare moment, dincolo de spațiu și în fiecare centimetru, dincolo de multiplicitate și înăuntrul a miliarde de ființe umane. Dumnezeu este liber să se manifeste sută la sută transcendent, și totuși sută la sută immanent.

Bineînțeles este o contradicție și este illogic. Cu toate acestea, trebuie să ținem cont în permanență că toate se văd din punctul nostru de vedere limitat. Din perspectiva Lui nu sunt două aspecte ale Divinității. Apar doar când descriem adevărul divin cu limbajul nostru limitat, fiind nevoiți să-l folosim în acest

mod paradoxal. Așa cum spunea un înțelept, Cabala nu este calea spre paradis, ci spre paradox.

Metaforic am putea spune că sunt două fețe ale unui Dumnezeu – una transcendentă și una immanentă. Cabala explică faptul că fața divinei transcendente este identificată cu puterea masculină și este cunoscută sub numele de „Cel Sfânt, Binecuvântat fie El”. Fața divinei imanente este identificată cu puterea feminității și este cunoscută sub numele de Shekhinah – „Prezența divină” sau „Spiritul lăuntric”.

În Cabală, masculinitatea este puterea detașării raționale, capacitatea de a privi din exterior precum un observator obiectiv. Feminitatea este puterea empatiei, intimității, abilitatea de a privi situația din interior, ca participant.

Tora ne învață că prima ființă umană a fost creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Totuși, versetul din *Cartea Facerii* (1:27) care ne dezvăluie acest lucru este oarecum bizar: „Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie.”

A fost prima ființă umană un „el” sau un „ei”? Răspunsul este da! Prima ființă umană a fost o entitate ce includea ambele sexe. Primul om nu era doar bărbat, ci mai mult decât atât – era atât bărbat, cât și femeie. *Midraș* ne învață că primul om avea două fețe – bărbat și femeie. Totuși, cele două sexe fiind lipite spate în spate, ele nu se puteau vedea una pe cealaltă și nu erau conștiente de unitatea lor.

La ceremonia evreiască de nuntă este recitată o binecuvântare care ar putea părea enigmatică: „Binecuvântat ești Tu, Dumnezeule, Regele Universului, care ai creat omul după chipul și asemănarea Ta.” S-ar putea părea că această binecuvântare ar fi mai adecvată la nașterea unui copil decât la o nuntă. Totuși când se naște un copil nu vezi întreaga imagine a lui Dumnezeu.

Imaginea completă a lui Dumnezeu se manifestă doar atunci când se unește un bărbat cu o femeie.

Prin urmare, Dumnezeu nu este bărbat sau femeie. Dumnezeu este dincolo de „sau/sau”. Manifestarea Lui în afara timpului, spațiului și ființelor mărginite este descrisă ca masculină. Manifestarea lui Dumnezeu în interiorul timpului, spațiului și al ființelor mărginite este descrisă ca feminină.

OPRIMARE SAU EXPRIMARE

Biblia vorbește despre Dumnezeu în terminologie masculină, pe când adevărul despre partea feminină a lui Dumnezeu a fost inclus în tradițiile orale și dezvăluit doar puținilor aleși. Abia mai târziu în istorie înțelepții au discutat despre aceasta în public. De ce?

Mai întâi, pentru că tradiția învățaturii ebraice a fost concepută să insufle mesajul clar că Dumnezeu este mai presus de noi și că noi nu suntem Dumnezeu. Dacă înțelepții ar fi introdus misterul imanenței divine prea devreme în public, ar fi riscat pericolul de a-i deruta pe oameni, făcându-i să creadă că ei înșiși ar fi Dumnezeu și că îngrădirile spațio-temporale nu ar avea nicio semnificație. Lumea ar fi căzut în capcana panteismului.

Înainte de a primi adevărul că Dumnezeu se manifestă și înlăuntrul lor, oamenii trebuie să înțeleagă ferm că Dumnezeu este mai presus de ei.

De asemenea mai este și un motiv moral pentru care tradiția evreiască vorbește despre Dumnezeu în mod predominant la genul masculin. Unul din obiectivele Torei este să călăuzească umanitatea și să ne dea posibilitatea să facem alegeri care să ne reflecte sfințenia și să scoată la iveală adevăratul nostru sine, divinitatea din noi. Totuși, acest lucru nu poate fi îndeplinit

până când nu ne vom înfrâna înclinațiile egoiste și nu ne vom îmblânzi pornirile animalului desfrânat.

Așadar, Tora ne arată calea și ne îndeamnă către supunere și ascultarea de Dumnezeu Împăratul – Dumnezeu transcendent. Pe de altă parte, aceasta este doar un mijloc pentru a ne ajuta să atingem și să ne exprimăm adevăratul sine – divinitatea din noi, Împărăteasa. În mod ironic, după un timp, supunerea și ascultarea de Dumnezeu ca putere mai presus de noi ne transformă și devine o expresie a libertății noastre, o experiență extatică a manifestării lui Dumnezeu ca putere esențială înlăuntrul nostru.

Inițial, auzim vocea Dumnezeului transcendent care ne poruncește să ne supunem. Dar, odată supuși și obedienți, la un moment dat auzim aceeași voce, de data aceasta venind dinlăuntrul nostru și nu din afară. E ca și cum vocea divină pe care o auzim vorbește și *prin* noi. Suntem acum în armonie cu vocea lui Dumnezeu vorbind prin sufletul nostru, care chiar este o fărâmbă din El. Atunci poruncile nu mai sunt manifestări de ascultare, ci mai degrabă expresia liberă a adevăratului nostru sine lăuntric.

Cu alte cuvinte, după ce facem voia lui Dumnezeu, descoperim că de fapt este ceea ce *vrem* noi, întrucât adevăratul nostru sine lăuntric este tocmai un aspect al voinței divine.

Talmudul expune două opinii contrare în legătură cu situația poruncilor la momentul venirii Mântuitorului. Un înțelept spunea că în viitor poruncile vor fi abrogate, deoarece acestea nu vor mai fi necesare, în timp ce un alt înțelept zicea că poruncile vor fi valabile și în viitor. Nu este nicio contradicție aici. În viitor omenirea va continua să îndeplinească poruncile, dar nu ca acte de obediență față de Dumnezeul transcendent, nu ca *porunci*, ci ca o expresie firească a ceea ce suntem – suflete, sau scânteii din Dumnezeu.

Cabala ne învață că atunci când nu respectăm poruncile este ca și cum am separa manifestarea Divinului lăuntric (Shekhinah)

de manifestarea Divinului transcendent („Cel Sfânt, binecuvântat fie El“). Așadar, când urmăm poruncile, reunim manifestarea Divinului lăuntric cu manifestarea Divinului transcendent. Suntem ca un comutator care poate întrerupe circuitul care dezvăluie unitatea misterioasă a lui Dumnezeu (care este atât transcendent, cât și imanent) sau îl poate conecta. De aceea, Cabala ne îndeamnă să rostim înainte de îndeplinirea unei porunci: „În scopul uniunii dintre Cel Sfânt, binecuvântat fie El, și Shekhinah...“

Această unificare se realizează prin alegerile noastre umane. Sarcina ce ne revine este să conștientizăm unitatea dintre cele două aspecte ale unui singur Dumnezeu – transcendent și immanent – prin libera alegere de a asculta de porunca Lui. Iată ce înseamnă „a alege să facem ceea ce trebuie“. Ceea ce trebuie să facem este o poruncă venită din afară. Ceea ce alegem vine dinlăuntru nostru. Atunci când alegem să facem ceea ce trebuie, noi dezvăluim uniunea Divinului lăuntric cu Divinul transcendent. Ne simțim apoi conectați, iar o incredibilă forță vitală și o puternică stare de conștiință ne invadează.

Încă o dată vă rog să vă amintiți să fiți cu mare băgare de seamă, deoarece pășim pe un teren foarte periculos aici. Noi nu unificăm „părți“ din Dumnezeu, căci El nu are părți, ci este deja Unul absolut. Munca noastră spirituală și realizările sunt doar epistemologice (care țin de percepțiile noastre) și nu ontologice (care țin de realitate).

Dumnezeu este unul, a fost unul și întotdeauna va fi unul. În orice caz, această unitate este ascunsă și nu e percepută, recunoscută sau experimentată de noi. Aceasta este semnificația descrierii profetului Zaharia (14:9) privind izbăvirea viitoare: „În vremea aceea va fi Domnul unul singur și tot așa și numele Său unul singur.“ Dumnezeu este unul chiar acum, astăzi, dar oamenii nu văd, nu-și dau seama sau nu experimentează acest adevăr.

Este ca și cum am avea o afecțiune temporară la ochi și am vedea dublu. Problema noastră nu este cu *ce* ne uităm, ci *modul* în care o facem – modul în care noi percepem. Zaharia ne învață că în clipa prezentă Dumnezeu este singurul, dar numele Său nu este singurul. Noi nu recunoaștem și nu percepem încă unitatea lui Dumnezeu. Pentru noi ea e ascunsă. Totuși, în viitor vom percepe unitatea Domnului. Vom percepe și vom fi conștienți că numele său este „Singurul”. Prin urmare, istoria este de fapt o evoluție a conștiinței – o aventură a conștiinței către înțelegerea și recunoașterea unității lui Dumnezeu, care este experiența supremă a iubirii.

SEXUALITATE SPIRITUALĂ

Există multe aluzii sexuale în Cabala referitoare la diferitele etape ale procesului de conștiință, de unificare, ca să spunem așa, a manifestărilor de sex masculin și de sex feminin ale lui Dumnezeu. Cuvinte cum ar fi sărutul, îmbrățișarea și actul sexual sunt adesea întâlnite în lucrările cabalistice. Acesta este unul dintre motivele pentru care numai oamenii maturi ar trebui să studieze Cabala. În caz contrar, metaforele sexualității sacre ar putea fi ușor de profanat. Trebuie să recunoșc că am scris aceste idei cu mare teamă. Am rugăminte să tratați problema cu multă sensibilitate și respect. Ele pot fi ușor interpretate greșit și folosite abuziv.

Aceste aluzii sexuale sugerează că tema vieții este un proces gradual către înțelegerea unității lui Dumnezeu – experiența supremă a iubirii. Întotdeauna există o sexualitate spirituală sacră și cosmică în joc. Noi trebuie să alegem dacă participăm sau nu la ea, acceptând să fim mijloacele ei de manifestare.

Așa cum am menționat deja, toate acestea sunt doar din perspectiva noastră. Este doar un mod de a înțelege cât mai bine ce reprezintă viața și care este rolul nostru în ea. Din perspectiva lui Dumnezeu există doar unitate. Nu există niciodată o separare între transcendent și imanent. Există doar veșnica și simpla unitate. Cu toate acestea, întrebarea este dacă unitatea este conștientă sau nu.

Iată mesajul ascuns în spatele poveștii creației primului om. După cum am arătat, Adam a fost inițial o singură entitate cu două fețe - masculină și feminină. Pe de altă parte, cele două părți erau unite spate în spate. Dumnezeu a spus: „Nu este bine ca Adam să fie singur. Am să-i fac un ajutor care este opusul și egalul lui.” Domnul a adus apoi animalele la Adam ca să vadă cum are să le numească. Totuși Adam nu și-a găsit nicio pereche printre ele și s-a întristat. Atunci Dumnezeu a trimis un somn adânc peste el și, potrivit Cabalei și Talmudului, l-a despiciat pe Adam pe jumătate, separând partea masculină de partea feminină. Apoi Domnul i-a adus față în față.

Deși Adam a fost inițial o singură ființă, el/ea nu avea cunoștință de adevărata semnificație a acestei misterioase unități. Odată ce el/ea a fost despiciat în două, el/ea/ei au fost capabili să se vadă și să aleagă să devină unul, dobândind conștiința realei unități și experimentând extazul iubirii.

Această poveste este o metaforă pentru povestea cosmică a vieții și o aluzie la scopul creației. Ne învață că noi toți avem un rol în drama cosmică a cărei temă este procesul divinei autocunoașteri. În acest proces unitatea devine conștientă și este experimentată și manifestată ca dragoste.

Dumnezeu este unul. Pe de altă parte, știe Dumnezeu că El/Ea este unul? Are Dumnezeu experiența unității? Poate Dumnezeu să devină unul singur? Răspunsul este da și nu. Răspunsul este mai presus de logica minții noastre. Misiunea

noastră în viață nu este să înțelegem acest adevăr profund, ci să-l promovăm, să-l trăim, să-l experimentăm și să-l sărbătorim. Misiunea noastră este să devenim conștienți de unitate și să descoperim dragostea. Misiunea noastră este să ne dăm seama că suntem în esență unul cu fiecare dintre noi și unul cu Dumnezeu. Provocarea noastră este să înțelegem că doar dragostea este reală.

Pildele lui Solomon (16:4) ne învață că tot ceea ce a creat Dumnezeu a creat pentru El însuși. Totuși *Psalmi* (89:3) ne învață că facerea lumii se bazează pe bunătate. A fost creația egoistă sau altruistă? Răspunsul este mai presus de „sau/sau“. Răspunsul este dragostea, care este mai presus de alb/negru sau egoism/altruism. Potrivit Cabalei, Dumnezeu este unul, iar noi – în ciuda iluziei separării noastre de Dumnezeu și a unuia de altul – suntem, de fapt, incluși în unitatea lui Dumnezeu și pătrunși de unitatea Lui. Lumina înconjoară vidul și totuși îl umple. Scopul nostru este să devenim conștienți de acest adevăr și să-l trăim alegând să ne iubim unii pe alții și să-l iubim pe Dumnezeu.

Adevărata putere a sexualității umane își are de fapt rădăcinile în procesul cosmic al sexualității spirituale. Există impulsul de a contopi și dezvălui unitatea. De aceea este atât de puternică și trebuie să fie abordată cu sfințenie mare. Potrivit tradiției evreiești, atunci când sexul este o adevărată expresie a iubirii, vorbim despre „sfânta sfintelor“.

Potrivit Cabalei, dacă Dumnezeu nu este în dormitorul nostru, sexul este plictisitor. Adevărata împlinire sexuală vine doar atunci când sexul este o parte a unui serviciu spiritual – un mijloc de exprimare a unității divine – adevărata iubire. Numai atunci este conectat la circuitul cosmic al autocunoașterii divine – înțelegerea supremă a dragostei atemporale. Sexualitatea fără iubire nu este intimitate adevărată, și niciodată nu va ajunge la înălțimile sublime ale extazului.

OGLINDA LUI DUMNEZEU

Atunci când *Cartea Facerii* declară că Dumnezeu a creat omul după chipul său, acesta ne explică ce este viața. Păgânii își gravau imagini ale zeilor în piatră și lemn, dar acest lucru ne spune că obligația noastră reală este să fim o reflexie vie a imaginii lui Dumnezeu.

Acea persoană care este expresia și oglindirea lui Dumnezeu îl slujește cu adevărat.

În Tora, Dumnezeu de fapt ne poruncește să „mergem” pe calea Lui. Interpretând-o, înțelepții spun că ar trebui să imităm atributele divine, cum ar fi mila, bunătatea, generozitatea și seriozitatea stând la căpătâiul celor bolnavi, consolându-i pe cei îndoliați, îndeplinindu-ne promisiunile și dezvoltând trăsături de caracter pozitive. Acea persoană care cultivă efectiv aceste trăsături și le exprimă în acțiuni concrete a făcut din el însuși sau ea însăși o reflexie a divinului. Scopul nostru ca oameni este să alegem dragostea și să devenim, ca să spunem așa, o oglindă pentru Dumnezeu.

Dar cum este posibil?

Exact despre aceasta este vorba în Tora: să ne spună cum.

Poruncile Torei, care vin la noi prin revelația divină, ne permit să aducem în act chipul divin după care am fost creați și astfel să reflectăm atributele Lui, conectați la circuitul autocunoașterii de Sine a lui Dumnezeu și cunoscând dragostea.

De aceea comportamentul meu nu depinde doar de mine; trebuie să fie călăuzit de Dumnezeu. În afara cadrului poruncilor, nici chiar cea mai elevată înțelepciune umană, nici practicile spirituale cele mai înalte formulate de cel mai luminat maestru nu-mi pot permite să ating și să finalizez circuitul divin de autocunoaștere și iubire.

Adevărul este că nevoia de a-L găsi pe Dumnezeu în noi vine de fapt tot de la El (așa cum vom vedea în capitolul următor). Cumva suntem participanți la un proces de autocunoaștere divină și de dragoste. Fiecare dintre noi este un personaj dintr-o dramă scrisă de Marele Autor pentru a fi un vehicul pentru propriul proces de autoreflexie și de înțelegere. Noi alegem dacă vom juca acest rol în mod conștient, dacă vom alege să-L oglinдим pe Dumnezeu și să-I reflectăm înapoi lumina adevăratei unități. Expresia de sine a lui Dumnezeu și reflectarea adevărului Său este menționată în Cabală ca „lumina directă”, respectiv „lumina reflectată”.

Fiecare personaj din dramă poate alege să reflecte lumina lui Dumnezeu și să se conecteze la circuitul divinei autocunoașteri și al iubirii. Iată adevăratul sens al slujirii lui Dumnezeu – a contribui la înlesnirea acestui proces divin, cu ajutorul căruia Unul devine conștient prin liberă alegere și este experimentat ca iubire. De aceea semnificația alegerilor noastre nu se măsoară prin modul în care ne afectează ceea ce se întâmplă în jurul nostru, ci modul în care se întâmplă în interiorul nostru. Accentul alegerilor noastre nu se pune pe felul în care schimbăm lumea, ci pe cum să ne schimbăm și să conștientizăm mai bine adevărul lui Dumnezeu. Acesta este singurul nostru scop și adevărata izbândă în viață. Amintește-ți ce a spus Dumnezeu în cartea profetului Ieremia: „Numai cine Mă cunoaște, cine face judecată și dreptate poate fi lăudat.” De asemenea mai este și versetul din *Pilde* (3:6): „Recunoaște-L în toate căile tale.”

Oricum, procesul nu începe și nu se termină cu noi. După cum dezvăluie *Cartea lui Isaia* (44:6): „Eu sunt Cel dintâi și Cel de pe urmă și afară de Mine nu este alt Dumnezeu.”

Din perspectiva personajului, el este subiectul și povestea este despre el. Începe cu el și se sfârșește cu el. Dar din perspectiva Autorului, El este subiectul și întreaga poveste este doar despre El.

Personajul este vehiculul în cadrul procesului de autoexprimare și reflectare. Adevăratul sens în viață al personajului este dus la bun sfârșit slujind ca mijloc pentru viața Autorului. Împlinirea supremă a personajului este să trăiască experiența Autorului.

Ne punem în slujba Lui conectând circuitul autoreflexiei lui Dumnezeu cu înțelegerea - experimentarea iubirii. Marea noastră recompensă constă în prilejul de a participa și a înlesni procesul divin lăuntric. Recompensa dragostei este dragostea. Acest proces este sugerat în măsura Cântare a cântărilor a Regelui Solomon care este menționată în Talmud ca „Sfânta Sfintelor” - Sfânta care în mod misterios include mai multe Sfinte. Aceasta este adevărata dragoste, o unitate care include multiplul și totuși rămâne una singură (ca și unicul Adam care includea cele două sexe).

Drama pe care o jucăm este istorie. Este o aventură în conștiință. Nu începe și nu se termină cu noi. Este vorba numai despre Dumnezeu. Cu toții intuim că viața noastră nu are sens, nu poate fi împlinită dacă nu servește drept mijloc al unui scop mai mare, mai presus de noi înșine. Aceasta este calea poruncilor care ne ghidează în slujirea Marelui Sine - Dumnezeu. (Pentru mai multe despre acest subiect, vezi cartea mea *Endless Light*, capitolul 7.)

Rolul nostru în această piesă este să preluăm sarcina așa cum e conturată în *Deuteronom* (4:39): „Să știi dar în ziua aceasta, și pune-ți în inimă că numai Domnul este Dumnezeu, sus în cer și jos pe pământ, și că nu este alt Dumnezeu afară de el.”

Punctul culminant al dramei va avea loc atunci când toate personajele își vor asuma în cele din urmă această responsabilitate - când se va împlini profeția lui Zaharia: „În ziua aceea, Domnul va fi singurul Domn, și Numele Lui va fi singurul Nume.” Și apoi ne dăm seama că viața nu a fost povestea mea sau povestea ta - a fost povestea Lui.

Istoria este autobiografia lui Dumnezeu, autopublicată, pentru o piață exclusivă: Dumnezeu. Este scrisă de Dumnezeu, despre Dumnezeu, de dragul lui Dumnezeu. Nu există nicio modalitate de a cumpăra o copie a acestei autobiografii și de a o pune în bibliotecă. Ne putem identifica însă ca personaje din poveste. Putem avea un rol în autobiografia Lui. Putem alege să învingem răul, să facem binele, să iubim și să devenim personaje conștiente și importante în povestea Lui.

ISTORIA SAU POVESTEA EI

Înțelesul cuvântului ebraic *cabala* este „a primi“, dar și „paralel“. Unul dintre cele mai importante principii ale Cabalei este că microcosmosul reflectă macrocosmosul. De aceea dinamica vieților noastre individuale oglindește dinamica vieții cosmice. Povestea lui Adam și a Evei în grădina Edenului nu înseamnă, totuși, doar o paralelă a procesului cosmic așa cum am explicat, ci reprezintă de asemenea și un model repetitiv al vieții.

Adam și Eva duceau o viață lipsită de griji în grădina Edenului. Aveau o singură restricție. Dumnezeu le poruncise să nu mănânce din pomul cunoștinței binelui și răului. Oricum, fructele interzise tind să pară mai gustoase pentru oameni. Mai mult, având primprejur un șarpe seducător care-i încuraja să mănânce, provocarea a devenit mult mai dificilă.

Majoritatea oamenilor sunt familiarizați cu această parte a poveștii. Mai puțin cunoscut este ce le-a spus șarpele ca să-i atragă în păcat. El n-a zis: „Hei, știți ce? Dumnezeu nu vrea ca voi să mâncați din pom pentru că știe că în ziua în care veți mânca din el, veți fi bogați.“ Șarpele știa că în adâncul sufletului oamenii nu sunt cu adevărat motivați de avere, nu bani doreau ei. De asemenea, șarpele nu i-a ispitit spunându-le că

vor deveni celebri. Nici celebritatea nu-i atrăgea pe oameni. Și nici nu a folosit sexul ca momeală. El n-a pretins că fructul interzis le va oferi o viață sexuală nemaipomenită. Potrivit Torei, sexul nu este o momeală pentru om. Cu alte cuvinte, această poveste ne învață că bogăția, faima sau sexul nu pot ispiti oamenii să facă ceva greșit. Sunt doar falsificări a ceea ce vrem cu adevărat să realizăm. Șarpele știa care era adevărata dorință a oamenilor și le-a zis: „Dumnezeu nu vrea ca voi să mâncați din acest pom, pentru că dacă o faceți, atunci voi veți fi ca Dumnezeu.” Asta da, ispită!

Șarpele știa secretul omului, dar el i-a ispitit pe Adam și pe Eva printr-o falsificare a unui lucru real.

Potrivit Torei, toate imboldurile și ambițiile omenești își au rădăcina în dorința de a fi divin. Bogăția, faima și plăcerea sexuală ne ispitesc doar ca un surogat al acestui imbold primar de a fi atotputernic și asemenea lui Dumnezeu. Dar ele nu împlinesc autenticele noastre dorințe lăuntrice.

Această poveste ne învață că în adâncul sufletului ne dorim să fim ceea ce suntem. Deoarece adevăratul nostru sine este de fapt o manifestare a imanenței divine, dorim să obținem statutul divin. Prin urmare, chiar și atunci când facem o greșeală, aceasta este un efort de a ne pretinde dreptul de a fi propriul nostru Dumnezeu. Aici este greșeala. Am fost creați după *chipul și asemănarea* lui Dumnezeu, dar nu suntem dumnezei.

Tot ce dorim să obținem în viață este să fim cine suntem. Adevărata libertate este libertatea de a fi credincioși nouă înșine. Vreau să fiu liber să fiu eu. Manifestarea imanenței divine se revarsă din interiorul meu, căutând să se exprime.

Aceasta a fost dilema fundamentală a lui Adam și a Evei. În consecință, ei trebuie să se fi întrebat: „Să renunțăm la libertate și să ne supunem lui Dumnezeu, sau să ne impunem

și să facem ce dorim?“ Ei nu și-au dat seama că răspunsul nu era „sau/sau“ – ci da și da.

Provocarea noastră constă în a deveni conștienți că puterea din noi este una cu puterea mai presus de noi. Când ne supunem și cedăm glasului lui Dumnezeu ce ne poruncește din afară, de fapt îi dăm expresie și susținere glasului Său din noi – sufletul.

E ca și cum ai urmări cu degetul o bandă Möbius – o suprafață cu o singură față continuă ce se poate forma dintr-o bandă rectangulară rotind un capăt la 180° și lipindu-i celălalt capăt. La început ești în exterior, apoi în mod misterios te afli în interior. Dar dacă vei continua, te vei afla în exterior.

Adam și Eva nu au înțeles acest lucru. Ei au crezut că vor putea demonstra și afirma adevărul lor prin sfidarea poruncii Domnului. Cu toate acestea, atunci când au sfidat cu îndrăzneală voia lui Dumnezeu, dintr-odată s-au simțit mai degrabă slabi și speriați decât însuflețiți de această afirmare curajoasă de sine. Până atunci, ei se simțiseră confortabil în prezența Lui, dar după aceea s-au ascuns. Cu alte cuvinte, afirmarea lor de sine, sfidând voința Domnului, a ajuns de fapt o capitulare a sinelui – o pierdere de sine.

Cabala explică faptul că Adam și Eva au divorțat Shekhinah de Cel Sfânt, Binecuvântat fie El. Ei au despărțit manifestarea divinei imanențe de manifestarea transcendenței divine. Aceasta este dinamica tuturor păcatelor. Când divorțăm Divinul „lăuntric“ de cel „mai presus“ de noi, sinele nostru cel mai profund este minimizat. Este tăiat de la sursă, smuls din rădăcină. Nu numai că nu mai putem da ochii cu Dumnezeu, dar scade și stima de sine.

Potrivit metaforei din Cabala, când manifestarea divinei imanențe este detașată de manifestarea divinei transcendențe, Shekhinah însăși nu mai este orientată și nu mai reflectă

măreția divinei transcendențe - Cel Sfânt, Binecuvântat fie El - și de aceea îi scade dimensiunea.

Cabala ne învață că lumina lunii simbolizează lumina divinei imanente, iar lumina soarelui, pe cea a divinei transcendențe. Relația ideală, vorbind la modul figurativ, e când soarele și luna sunt față în față. Atunci lumina lunii este o deplină și strălucitoare reflexie a luminii soarelui. Așadar, când luna nu este față în față cu soarele, atunci lumina ei este diminuată până la o fracțiune.

Cabala ne spune că la origine lumina lunii era la fel de strălucitoare ca și a soarelui. Pe de altă parte, după ce Adam și Eva au mâncat din pomul cunoștinței, în ciuda poruncii lui Dumnezeu, lumina lunii a fost micșorată. În era mesianică, lumina lunii va fi restaurată și va străluci la fel de plin și de puternic ca soarele. Acest lucru se va întâmpla când umanitatea se va întoarce la Dumnezeu și conștiința Lui va umple pământul așa cum apa umple oceanele. Cu alte cuvinte, unitatea misterioasă a lui Dumnezeu care este atât în afara, cât și în interiorul timpului, spațiului și al umanității va fi experimentată și înțeleasă în mod conștient de toți.

Atunci când citiți Tora în lumina Cabalei, descoperiți că este vorba mai puțin despre povestea Lui și mai mult despre povestea Ei. Vedeta spectacolului este importanța crescândă a Shekhinah și întoarcerea Sa pentru suprema reuniune față în față cu Cel Sfânt, Binecuvântat fie El. Luați aminte, vă rog, că acest lucru este doar epistemologic (care ține de percepție), nu și ontologic (care ține de realitate).

Tora arată cum Adam și Eva au intuit manifestarea Shekhinah înlăuntrul lor și în mod eronat au încercat să se proclame dumnezei, sfidându-l pe Dumnezeu. Procedând astfel, ei au obținut de fapt opusul. Retrăgându-se singuri din preajma Domnului, ei au pierdut legătura cu Izvorul Divin al stimei de sine și nu au

mai putut da ochii cu Dumnezeu. Tema Torei este deci progresul omenirii în lupta sa de a reconstitui dimensiunea lui Shekhinah (cea mai intimă obârșie divină a stimei noastre de sine) și de a obține reuniunea față în față cu „Cel Sfânt, Bindecuvântat fie El“.

Mântuirea întregii omeniri este descrisă ca mântuirea lui Shekhinah. În termeni practici, aceasta înseamnă că, în momentul mântuirii, nu vom mai suferi de blestemul dominației masculine: „iar el va stăpâni peste ea“ (*Facerea*, 3:16). Nu vom mai crede că Dumnezeu este doar „bărbat“, doar transcendent. Vom înțelege că Dumnezeu este mai presus de principiul „sau/sau“ al transcendenței versus imanență. Dumnezeu este unul. Iar noi suntem una cu Dumnezeu, deși nu identic cu El. Această unitate este minunea dragostei adevărate.

Iertați-mă că mă repet, dar amintiți-vă că acest proces de mântuire este doar epistemologic – este doar un proces al conștiinței și al experienței. Ontologic, Dumnezeu era, este și întotdeauna va fi unul singur. Dar procesul se referă la unitatea care devine conștientă.

Atunci când Adam și Eva au mușcat din fructul interzis, ei au separat-o pe Shekhinah de Cel Sfânt, Bindecuvântat fie El, micșorându-i dimensiunea și aducând asupra lumii blestemul dominației masculine. Aspectul masculin al lui Dumnezeu – transcendența divină – a devenit atunci predominant. (Acest lucru a pregătit scena pentru monoteism, explicat în capitolul 7.) Povestea Lui a început odată cu mâncatul fructului interzis și a continuat cu uciderea lui Abel de către fratele său Cain, cu o serie de crime și a culminat cu distrugerea lumii în vremea lui Noe.

Povestea Ei a început când Avraam a ascultat porunca lui Dumnezeu „du-te de unul singur“ și a continuat când Avraam a început să restabilească obârșia divină a stimei de sine a omului printr-o relație cu Dumnezeu.

Până la Avraam, oamenii erau blocați în modul de gândire „sau/sau“. Ei fie credeau că erau zei, fie credeau că nu erau nimic. Cu alte cuvinte, ei credeau fie că divinitatea era în totalitate în interiorul lor și că erau divini, fie că divinitatea era complet mai presus de ei și că ei nu erau nimic. Imanența și transcendența divine erau termeni incompatibili.

Aceasta pare a fi povestea tuturor filosofilor religioase și politice. Umanitatea este pe un balansoar, săltând în sus și-n jos de la o extremă la alta. Fie Divinul este perceput a fi în noi, și prin urmare, individul este ceea ce contează și este liber să facă ce dorește; fie Divinul este mai presus de umanitate și individul trebuie să sacrifice totul pentru marele întreg.

Avraam, cu toate acestea, a așezat piatra de temelie pentru un nou mod de gândire – dincolo de „sau/sau“. A lui a fost calea identității, arta de a iubi.

Cabala ne spune că Avraam și Sara au pus în mișcare procesul de mântuire pentru Shekhinah. Procesul a continuat de la sine, prin eforturile lui Isaac, Rebeca, Iacov, Rahela, Lea și ale celor doisprezece fii ai lui Iacov. Cu toate acestea, ei au reușit doar să mântuiască Shekhinah pentru ei înșiși ca indivizi. Mântuirea lui Shekhinah încă mai trebuia să fie desăvârșită la nivel național. Acest proces începe cu eliberarea poporului lui Israel din sclavia Egiptului și se dezvoltă cu revelația colectivă a Torei pe Muntele Sinai când întreaga națiune L-a întâlnit pe Dumnezeu față în față. (Așa cum povestește Moise în *Deuteronomul*, 5:4: „Față către față a grăit Domnul cu voi din mijlocul focului de pe munte.“)

Punctul culminant al mântuirii naționale s-a întâmplat atunci când poporul evreu s-a întors în țara promisă și a reconstruit Templul Sfânt din Ierusalim.

Totuși, acest lucru nu este suficient, pentru că mântuirea supremă trebuie să fie universală – să cuprindă întreaga lume.

Prin urmare, finalul acestei mărețe „povești de dragoste“ este venirea lui Mesia, care va negocia pacea mondială și va însufleți dragostea universală. Atunci, conștiința misterioasei identități divine și extazul iubirii vor îmbrățișa și umple totul. „Că tot pământul este plin de cunoștința și de temerea de Dumnezeu, precum marea este umplută de ape!“ (Isaia, 15:9). Dragostea și pacea vor fi suprema domnie.

Iată ce așteaptă lumea. Pe peretele exterior al sediului Adunării Generale din New York a Națiunilor Unite au ales să împrumute cuvintele profetului evreu Isaia pentru a exprima viziunea supremă:

*Preface-vor săbiile în fiare de pluguri și lăncile lor în cosoare.
Nici un neam nu va mai ridica sabia împotriva altuia și nu vor
mai învăța războiul.(Isaia, 2:4)*

Totuși, oricât de bine ar suna, acest lucru nu este sfârșitul suprem. Pacea, fraternitatea și dragostea nu sunt un destin; ele sunt o călătorie fără sfârșit. Conștiința plină de bucurie a unității lui Dumnezeu – experiența iubirii – va crește veșnic.

NATURA MIRACOLELOR, MIRACOLELE NATURII

Se vor întâmpla toate acestea printr-un miracol excesiv?

Răspunsul este nu, iar pentru a-l lămuri, trebuie să ne aprofundăm în natura minunilor.

Oamenii spun adesea: „Dacă există cu adevărat un Dumnezeu, de ce nu mai face minuni? Aș fi crezut în Dumnezeu dacă aș fi văzut despicarea mării sau altă întâmplare supranaturală.“

Această întrebare vine de la orientarea „masculină“ către El. Dumnezeu, Făcătorul de minuni, este o parte din povestea Lui,

și mai puțin din povestea Ei. În trecut, Dumnezeu a făcut minuni în scopul de a preveni întâmplarea unor tragedii teribile. Dumnezeu a nesocotit legile naturii pentru a menține continuitatea poveștii – în caz contrar, aceasta s-ar fi încheiat. Dar acest tip de intervenție nu este modul ideal în care Dumnezeu vrea să acționeze. El preferă să nu facă minuni. Le face doar atunci când nu mai există nici o altă cale de a menține continuitatea poveștii sau de a arăta controlul Său asupra naturii.

Oamenii nu se schimbă cu adevărat asistând la un miracol. Desigur, la început, ei sunt puternic mișcați și par să se schimbe. Dar pioșenia dispare repede și ei se întorc la vechile obiceiuri. Observăm de mai multe ori acest model de om în povestirile Torei.

Poporul lui Israel a asistat la despicarea miraculoasă a mării și a fost salvat de la distrugere din mâinile armatelor egiptene. Cu toate acestea, nu prea mult timp după aceea, credința le-a fost știrbită și au început să se plângă cu privire la condițiile lor din deșert. Miracolele nu-i schimbă pe oameni, doar oamenii se pot schimba; și pentru asta ei trebuie să facă alegeri și să fie optimiști.

Mai există și un alt motiv pentru care Dumnezeu este reticent în a face minuni. Și asta pentru că povestea vieții este povestea Ei. Vedeta spectacolului este manifestarea crescândă a Duhului lui Dumnezeu în interiorul umanității. Miracolele înăbușă de fapt manifestarea lui Shekhinah în lăuntru nostru. Lumina imanenței divine trebuie să se dezvolte prin alegerile noastre, prin angajamentele noastre și prin munca noastră asiduă.

Aceasta lămurește comportamentul bizar al poporului lui Israel, care s-a luptat cu semnificația identității lor în deșert timp de patruzeci de ani. Deșertul era un loc miraculos pentru poporul lui Israel. Ei s-au bucurat de porția zilnică de mană, cereasca pâine care a căzut din cer zi de zi. De asemenea, au băut apă care curgea abundent dintr-o stâncă. Timp de patruzeci de

ani poporul lui Israel a locuit într-un deșert miraculos în care totul era cu susul în jos. În mod normal, grâul provine din pământ, iar apa din cer, dar timp de patruzeci de ani s-a întâmplat exact opusul.

În deșert poporul lui Israel a trăit ca într-un pântec divin, ca un făt ale cărui nevoi sunt complet acoperite. În ciuda acestor facilități, ei s-au plâns și s-au răzvrătit iar și iar. De ce?

Deoarece sub aceste condiții miraculoase, importanța lor s-a diminuat. Era ca și cum am trăi în umbra părinților noștri. Există un spirit în noi care este neliniștit și care cere să fie recunoscut și manifestat. El este manifestarea divinului din noi, care trebuie să evolueze și să iasă în evidență. Iată motivul pentru care deșertul miraculos nu a fost destinația poporului lui Israel. Acesta a fost doar o parte a procesului și a călătoriei lor.

Destinația lor inițială a fost pământul făgăduinței. Lucru amuzant însă este faptul că, atunci când au fost pe cale să ajungă acolo, au început să se îndoiască. Au trimis un grup de iscoade să verifice. La întoarcere, acestea le-au spus oamenilor că pământul promis îi va epuiza pe locuitorii săi. Cu alte cuvinte, era un loc care cerea multă muncă. Poporul se întreba: „De ce să părăsim confortabilul pântec al lui Dumnezeu care ne acoperă zilnic cu minuni? De ce să părăsim acest deșert minunat și să mergem într-un ținut care cere atât de mult efort și muncă grea din partea oamenilor? Ce este atât de promițător la pământul făgăduinței?”

Aceasta a fost dilema lor: pe de o parte, spiritul divin lăuntric a dorit să se evidențieze prin alegerile, eforturile determinate și munca lor grea. Prin urmare, ei au respins toate lucrurile gratuite din deșert. Dar, pe de altă parte, era foarte bine să aibă în mod miraculos totul la îndemână pe un platou de argint și să se încălzească la lumina lui Dumnezeu. De ce ar trebui ei să se întineze cu muncile din această lume, când ar putea sta fericiți

și s-ar putea bucura de deșertul supranatural? De ce să părăsească viața spirituală a deșertului și să se ducă la muncă?

În esență, această poveste surprinde reala criză de identitate a întregii omeniri: „Dumnezeu este în noi sau dincolo de noi?” Suntem noi parte din povestea Lui, observând cum Dumnezeu de sus pocnește din degete, abrogă legile naturii și face minuni? Sau suntem parte din povestea Ei, servind ca mijloace pentru manifestarea aspectului Dumnezeului lăuntric, dorind să participăm la procesul devenirii, exprimat prin luptele, alegerile și eforturile noastre?

Încă o dată, răspunsul este da și da. Patruzeci de ani în deșert au reprezentat timpul pentru revelarea transcendenței lui Dumnezeu, arătând că El este puterea mai presus și dincolo de legile și limitările naturii. În această vreme, poporul lui Israel a dezvoltat o credință profundă în transcendența divină – Dumnezeu s-a manifestat precum Cel Sfânt, Binecuvântat fie El. Și au înțeles că ei nu erau Dumnezeu. Dar apoi a venit timpul pentru manifestarea imanenței divine – acel aspect al lui Dumnezeu care se manifestă din interiorul umanității.

Acestea sunt cele două fețe ale unicului și singurului Dumnezeu.

Problema cu viața miraculoasă din deșert a fost că lumina transcendenței divine a eclipsat lumina imanenței divine. Dar pericolul din țara făgăduinței era că lumina divinei imanențe ar fi putut eclipsa lumina divinei transcendențe. În țara făgăduinței, poporul lui Israel ar fi putut crede că tot succesul a fost cu adevărat al lor și că nu a avut nimic de-a face cu Dumnezeu.

Dilema poporului lui Israel de dinaintea intrării în țara făgăduinței aruncă o lumină asupra dilemei noastre de astăzi. În fiecare zi asistăm la progresele uimitoare din domeniul științei și tehnologiei. Noi suntem, de asemenea, creatori de lumi. Părem a ne ridica la statutul de zei. Vom lăsa această putere să ni se urce

la cap și să ne facă să credem că suntem zei și că acționăm după cum ne place? Sau vom accepta cu umilință aceste puteri, ca daruri de la Dumnezeu, semne ale luminii tot mai mari a divinului din noi? Alegem să facem ceea ce trebuie, să ascultăm și să urmăm cu smerenie poruncile lui Dumnezeu, unind astfel lumina divină din interior cu lumina divină transcendentă?

Ne amăgim și credem că viața este povestea *noastră*, sau ne înălțăm până la înțelegerea supremă că totul este într-adevăr povestea Lui/Ei și că bucuria noastră este aceea de a sluji?

PE SCURT

Deci Dumnezeu este masculin sau feminin? Cunoașteți deja răspunsul. Imaginea completă a lui Dumnezeu este unitatea dragostei – mai presus de „sau/sau“. Cu toții suntem parte dintr-o aventură divină în conștiință, fie că alegem să o cunoaștem sau nu. Totuși, bucuria noastră cea mai mare este să o cunoaștem. Fiecare gând pe care-l gândim, fiecare cuvânt pe care îl spunem și orice faptă pe care o facem poate fi ca un fir care conectează sau deconectează curenții conștiinței reunind luminile divine – cea transcendentă și cea lăuntrică.

Provocarea noastră este să alegem dragostea și să experimentăm misterul extatic al identității lui Dumnezeu. Obținem adevărata fericire atunci când alegem să completăm circuitul autoreflexiei și al cunoașterii lui Dumnezeu și lăsăm lumina iubirii să strălucească. Iată munca noastră și recompensa noastră.

6

DE-A V-AȚI ASCUNSELEA

Pentru a explica unele adevăruri adânci, marele maestru hasidic al secolului al XVIII-lea, Rebbe Nachman din Breslov, avea pasiunea de a spune povești. În povestirea sa „Regele smerit“, el ilustrează metaforic procesul divinei autoreflexii și al cunoașterii.

Un rege și-a chemat sfetnicul și i-a spus că are portretele tuturor regilor lumii, cu excepția unuia, pe care, bineînțeles, trebuie să-l aibă pentru a-și completa colecția. El l-a însărcinat pe sfetnic să-l găsească pe acest rege și să-i deseneze portretul. Totuși, nu era o sarcină atât de simplă. Nimeni nu-l văzuse vreodată pe acest rege, deoarece el stătea în spatele unei cortine. Un alt lucru misterios – regele se iscălea „războinic vânjos, om al adevărului și persoană smerită“. (Dacă povestea sună cumva familiar, amintiți-vă că Rebbe Nachman a murit cu aproape nouăzeci de ani înainte ca *Vrăjitorul din Oz* să fie scrisă.)

Înțeleptul sfetnic a acceptat misiunea și a plecat spre țara în care domnea misteriosul rege. Pentru a aduna indicii despre modul de abordare al regelui, el s-a hotărât ca mai întâi să cunoască țara. A acționat în acest sens într-un mod ciudat – a ascultat glumele spuse de popor. A motivat că natura esențială

a unei țări constă în simțul umorului. Din glumele lor, sfetnicul și-a dat seama că locuitorii acelei țări erau escroci și mincinoși.

Înarmat cu aceste cunoștințe, sfetnicul a pus la cale un mod de a-l vedea pe rege. El a intrat într-o afacere și s-a lăsat înșelat. Apoi a mers cu cazul său la tribunal, unde a constatat că instanța însăși opera prin mituire și fals. Așa că s-a dus cu cazul său la o instanță superioară, în care s-a întâlnit cu aceeași corupție. Apoi a mers succesiv la alte instanțe superioare până când, în cele din urmă a ajuns la rege, care judeca din spatele cortinei cazurile. Când, în sfârșit, sfetnicului i s-a aprobat o audiență, el i-a spus regelui că regatul său era plin de minciună.

În mod logic, ne-am putea aștepta ca regele să fie la fel ca supușii săi. Dar sfetnicul credea că poate acesta nu erachiarăș; poate că era cu adevărat un om al adevărului și de aceea se ascundea – ca să se distanțeze de supușii săi, deoarece nu le putea tolera minciunile.

Cu acest gând în minte, consilierul a început să-l laude pe rege ca să vadă dacă era smerit, și pe măsură ce laudele sporeau, regele devenea tot mai mic, până aproape că nu a mai însemnat nimic. În cele din urmă, regele a tras cortina să vadă cine era acest om care-l înțelegea atât de bine. În acel moment, sfetnicul a schițat rapid un portret al regelui, pe care l-a dus apoi monarhului său.

Această poveste plină de aluzii cabalistice este neobișnuită deoarece are doi regi; în general, poveștile lui Rebbe Nachman au un singur rege, care-l simbolizează pe Dumnezeu. Este ciudat că în această poveste un rege își trimite sfetnicul pentru a găsi alt rege. Cine este celălalt rege? De fapt nu există un alt rege. Această poveste este despre cele două aspecte ale unui singur rege.

Rebbe Nachman ne învață că acela care te-a trimis în căutare este cel pe care îl cauți. Regele de mai presus de noi ne trimite să-l găsim pe regele din noi. Regele de mai presus de noi, ca să

spunem așa, vrea să vadă o imagine a regelui din noi – care este, de fapt, o reflexie a lui însuși. Sfetnicul ne simbolizează pe fiecare dintre noi. Călătoria și provocarea noastră în viață este să pictăm unicul portret al regelui din noi ca o reflexie a regelui de mai presus de noi. Fiecare dintre noi trebuie să exprime și să dezvăluie unitatea sufletelor noastre ca o reflexie a lui Dumnezeu. Misiunea sfetnicului regelui (tu și cu mine) este de a fi agentul regelui (Dumnezeu) și de a lucra în numele Său pentru a înlesni procesul Lui de autoreflexie și cunoaștere. Cu alte cuvinte, misiunea noastră de la Dumnezeu este să devenim imaginea Lui unică în care am fost creați și să reflectăm adevărul Său. Dar călătorie înseamnă să mergi într-o îndepărtată țară a minciunii, care este lumea. Această lume ne amăgește că ambii regi sunt foarte diferiți unul de celălalt. Este lumea lui „sau/sau“ în care transcendența divină și imanența divină par separate și contradictorii. De asemenea este lumea minciunilor în care adevărul evlaviei lăuntrice este ascuns de noi.

În lumea lui „sau/sau“ nu există dragoste și respect, deoarece fiecare persoană este pe cont propriu. Unitatea lui Dumnezeu este ascunsă, iar adevăratul înțeles al dragostei nu este deslușit. Oamenii nu au respect pentru evlavie celuilalt și sunt orbi la unitatea omniprezentă a lui Dumnezeu care ar trebui să inspire dragostea între ei. Prin urmare, sfetnicul descoperă că în țara aceasta toată lumea trișează și se înșală reciproc.

El intuiește că, pentru a reuși în misiunea sa, trebuie să înțeleagă umorul țării. Umorul este cheia necesară pentru a face față provocărilor zilnice ale vieții și de a putea înainta în această călătorie. Potrivit Cabalei, numai prin umor poți câștiga adevărata înțelepciune – care provine dintr-un loc mai înalt decât logica. Într-o călătorie spirituală trebuie să fii capabil să râzi și să nu iei toate provocările la modul cel mai serios. Ați putea crede că obstacolele încearcă să vă oprească să vă atingeți scopul, dar

de fapt ele contribuie la succesul vostru final și crește înțelegerea scopului atunci când îl atingeți. Adam și Eva ar fi avut nevoie de un bun-simț al umorului, ca să înțeleagă că șarpele nu a vrut într-adevăr ca ei să mănânce din pom; el doar i-a provocat în așa fel încât să înțeleagă dragostea lor pentru Dumnezeu. Am explicat mai devreme, în Capitolul 4, că răul este ca o prostituată care a fost angajată de un rege ca să-l provoace pe fiul său și astfel să-i ofere ocazia de a deveni conștient de ceea ce este și de relația cu tatăl său. Prostituata este cu adevărat angajata regelui și nu vrea ca fiul să cadă pradă ispitei. Dacă ar fi să vedem o persoană care încearcă din greu să-i convingă pe oameni să facă ceva, dar am ști tot timpul că ea nu vrea să o facă cu adevărat, situația ni s-ar părea plină de umor.

De asemenea, umorul cere obiectivitate. Într-o călătorie spirituală, un bun-simț al umorului te ajută să eviți luarea prea în serios a perspectivei. Acest lucru îți permite să gestionezi abaterile aparente, care provin din faptul că văd doar o parte din imaginea de ansamblu. Atunci când oamenii pot râde într-o situație dată, înseamnă că nu sunt prea implicați. Pot depăși modul obișnuit de a înțelege situația, privind-o într-un context mai larg, dintr-o perspectivă mai înaltă.

Există o poveste despre rabinul Akiva, unul dintre cei mai mari lideri din istoria evreilor, care a trăit în timpul distrugerii Templului Sfânt de către romani în anul 70 e.n. Vederea Templului din Ierusalim în ruină i-a făcut pe înțelepți să plângă cu disperare. Doar Akiva a râs. Cum a putut să râdă în fața uneia dintre cele mai cumplite calamități care s-a întâmplat vreodată poporului evreu? Rabinul Akiva a explicat: râsul lui vesel a izvorât din înțelegerea că dacă prorocirea distrugerii Templului s-a adeverit, tot astfel profeția biblică a reconstrucției și a venirii epocii de glorie a lui Mesia va avea loc cu siguranță.

Akiva a avut capacitatea să depășească momentul și să privească dintr-o perspectivă mai vastă planul lui Dumnezeu. Contrastul dintre momentul sumbru și viitorul luminos (în vederea căruia s-a desfășurat acel moment) a fost amuzant pentru el.

Era mesianică este descrisă în Psalmul 125 ca un moment în care „s-a umplut de bucurie gura noastră și limba noastră de veselie“. Toate evenimentele oribile și contradictorii ale istoriei vor prinde contur. Vom obține o vedere panoramică a tuturor timpurilor – trecut, prezent și viitor –, iar noi vom izbucni în râs. Vom vedea cum toate provocările și cele mai întunecate timpuri ale istoriei au fost cele care au adus lumină.

Sfetnicul a trebuit să-și păstreze simțul umorului pentru a-l găsi în cele din urmă pe rege. El a avut nevoie de un simț al umorului ca să înțeleagă adevărata glumă: că regele nu se ascundea pentru că nu dorea să fie găsit de către sfetnic – regele se ascundea ca să fie găsit.

UNUL ÎN MULTIPLU, MULTIPLUL ÎN UNUL

Ce ascunde Dumnezeu?

Pe El însuși – unitatea Sa.

Pentru o mai bună înțelegere, avem nevoie mai întâi să cercetăm sensul profund al adevăratei unități a lui Dumnezeu. Unitatea lui Dumnezeu nu este același lucru cu „unitatea“ din dicționarele noastre. Nu e ca numărul unu. Mulți oameni care nu înțeleg Tora spun: „De unde obsesia asta că Dumnezeu ar fi unul? Cultura occidentală a încetat să mai creadă în zei cu multe mii de ani în urmă.“

Dar unitatea lui Dumnezeu nu înseamnă că El este doar „unul“ în opoziție cu „doi“ sau cu „trei“. Unitatea lui Dumnezeu

este una atotcuprinzătoare, care include multiplul, rămânând în același timp unul. Lumina înconjoară vidul și totuși îl umple. Este o unitate misterioasă. *Sefer Yetzirah* („Cartea Alcătuirii”), o clasică lucrare cabalistică, pune întrebarea: „Ce numeri înainte de numărul unu? De acest fel este divinul.”

Înaltă lucrare clasică, *Tikkunei Zohar* („Ornamente pe Zohar”), este citat profetul Ilie: „Stăpâne al universului, Tu ești unul, dar nu în număr.”

Așa cum am explicat înainte, unitatea lui Dumnezeu este non-duală; nu este opusul „multora” – nu este doar unul dintr-o pereche de termeni opuși. Este, așadar, o unitate care include atât unul, cât și multiplul. Cea mai apropiată experiență care ne poate oferi un strop din unitatea lui Dumnezeu este dragostea. În dragoste, doi pot fi unul și totuși doi. Este un mister minunat (min-un-at).

Când unitatea lui Dumnezeu este ascunsă, vedem multe forțe distincte, multe persoane independente, multe situații incompatibile, multe obiecte izolate. Ne-am putea gândi chiar că nu există nici Dumnezeu, nici unitatea supremă, că suntem doar noi în această fragmentată lume a haosului.

Într-adevăr, totuși, Unul este în multiplu și multiplul este în Unul. Dar atunci când această unitate este ascunsă, tot ceea ce vedem este fragmentat și multiplu. Iar noi trăim într-o lume care încurajează atitudinile de egoism, minciună, ură, competiție și război.

Dar atunci când urcăm în lumile superioare ale percepției (așa cum vă voi explica în curând), unde adevărul unității lui Dumnezeu este descoperit, înțelegem că doar dragostea este reală și că orice altceva nu este decât iluzie.

De cine își ascunde Dumnezeu unitatea?

De suflet. De tine și de mine.

Totuși Cabala descrie sufletul ca o scânteie din Dumnezeu. Din acest motiv Dumnezeu se ascunde El însuși de un aspect al Lui însuși. Evlavia din noi este chinuită de dorul de a găsi și de a se reuni cu evlavia de mai presus de noi. Iar cea din urmă este chinuită de dorul de a găsi și de a se reuni cu evlavia din noi. Așa cum am menționat mai devreme, aceasta este ceea ce Cabala numește dorința de a unifica lumina divinei transcendente (Cel Sfânt, Binecuvântat fie El) cu lumina divinei imanențe (Shekhinah).

A „uni“ este adevăratul obiectiv al oricărei religii autentice. Cuvântul *religie* vine de la latinescul *religare*, însemnând „a fi legat de“ și care are rădăcină comună cu „ligament“ (care leagă două oase).

Bineînțeles că noi nu am fost niciodată deconectați, dar, de vreme ce unitatea lui Dumnezeu este ascunsă, credem și ne simțim ca și cum am fi. Pentru a schimba acest sentiment, trebuie să ne relegăm în mod conștient; trebuie să ne schimbăm mentalitatea.

Viața este o călătorie în conștiință. Într-adevăr, Dumnezeu este veșnic unul, iar noi suntem întotdeauna cu Dumnezeu și unii cu alții. Problema e că noi nu cunoaștem acest adevăr. Acesta este un punct critic. Noi suntem întotdeauna una cu supremul – sarcina noastră este să atingem o conștientizare a acestui adevăr – experiența extatică a iubirii supreme.

Lucrul acesta ne ajută să înțelegem adevăratul înțeles al poruncii „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși“ (*Leviticul*, 19:18).

Cum se poate să ni se poruncească să nutrim dragoste față de altă persoană? Și dacă pur și simplu nu avem nimic în comun? Dacă nu suntem, în mod serios, de acord asupra multor probleme politice și sociale? Cum ne putem aștepta să iubim oameni care sunt atât de diferiți de noi?

De fapt porunca ne spune că în realitate noi suntem deja unul și că *putem* cu siguranță descoperi acest adevăr și să simțim dragostea. Însă, pentru o mai bună înțelegere, trebuie să acționăm în așa fel încât să exprimăm și să dezvăluim acest adevăr. Este tema tuturor poruncilor care au de-a face cu relațiile interpersonale.

Aceeași dinamică o întâlnim și îndărătul poruncii de a-L iubi pe Dumnezeu. Noi suntem deja una cu Dumnezeu. Dar trebuie să demonstrăm acest lucru prin ceea ce gândim, spunem și facem. Abia atunci o vom simți. Iată tema tuturor poruncilor care se referă la relația noastră cu Dumnezeu.

LUMI DIFERITE

Atunci de ce ne simțim separați de Dumnezeu și unii de alții? De ce această unitate nu este evidentă? Ce ascunde unitatea lui Dumnezeu? De ce vedem atât de mult haos?

Din cauza lumii – sau mai precis a lumilor.

Cuvântul ebraic pentru lume este *olam*, care derivă din rădăcina unui cuvânt ce înseamnă „a dispărea” sau „a fi ascuns”. *Olam* este o măsură a tăinuirii, o măsură a ascunderii. În majoritatea rugăciunilor evreiești, ne referim la Dumnezeu ca *Melekh ha-Olam*, care este tradus de regulă ca „Regele Universului”, dar de asemenea are sensul și de „Regele Ascunderii”. Dumnezeu este regele Ascunderii.

Potrivit Cabalei, există patru lumi, care reflectă patru niveluri ale conștiinței. Aceste lumi nu sunt ca niște planete separate, una deasupra alteia, ci mai degrabă ca niște cercuri concentrice. Lumea de jos este la exterior și ascunde. Cea mai înaltă lume este în interior și dezvăluie.

Celei mai de jos lumi i se mai spune și lumea acțiunii, *asiyyah*. Următoarea este numită lumea lui *yetzirah*, a alcătuirii.

Urmează lumea *beriyah*, a creației. Cea mai înaltă lume, cea despre care nu vorbim de obicei (deoarece este mai presus de cuvinte), este numită *atzilut*, lumea emanației.

Atzilut	Lumea Emanației
Beriyah	Lumea Creației
Yetzirah	Lumea Alcătuirii
Asiyyah	Lumea Acțiunii

Astfel cuvântul „lumi“ exprimă diferite niveluri și dimensiuni ale ascunderii. Deoarece ne aflăm în cea mai de jos lume, măsura celei mai mari ascunderi și tănuiri, noi nu vedem unitatea lui Dumnezeu. Privim de jur împrejurul lumii noastre și vedem diversitate și individualitate.

Imaginați-vă că vă aflați în terminalul de Plecări al unui aeroport. Ce vedeți? Câteva sute de indivizi diferiți. Dar dacă ar fi să urcați către sferele înalte ale conștiinței, atunci ați deveni conștienți că, deși toate aceste persoane sunt într-un anumit sens distincte, ele nu sunt separate, ci în esență sunt unul. Unitatea lui Dumnezeu, de fapt, îmbrățișează și pătrunde în fiecare și în toate. Lumina înconjoară vidul și totuși îl umple. Cu toate acestea, Dumnezeu își ascunde unitatea.

Fiecare lume (sau dimensiune) reprezintă un nivel gradual de ascundere, astfel încât, cu cât vom coborî mai mult, cu atât mai ascuns va fi Dumnezeu. Din moment ce oamenii trăiesc în cea mai de jos lume, lumea acțiunii, adevărul suprem și experiența supremă a dragostei ne sunt cel mai bine ascunse. Pe măsură ce urcăm spre lumea alcătuirii, ni se descoperă treptat, până ce ajungem la lumea creației, unde ne sunt revelate într-o măsură mult mai mare.

Dumnezeu S-a ascuns atât de bine de noi printre lumi, încât în lumea cea mai de jos în care trăim aproape că începem să

creдем că este posibil să nu existe un Dumnezeu. Poate că suntem numai noi. Poate că există doar o multitudine și o diversitate de ființe independente și fără vreo legătură între ele. Poate că este doar haos. Nu ar fi mai bine dacă totul ar fi la vedere? Care-i scopul acestei ascunderi?

Pentru a afla răspunsul trebuie să clarificăm ce înseamnă să te ascunzi de cineva. Atunci când mă ascund de voi, unde sunt? Sunt chiar aici. Doar că nu mă vedeți. Când mă ascund în spatele unui copac, înseamnă că sunt în totalitate prezent în spatele copacului, dar nu mă puteți zări din locul în care stați. Dacă veți face câțiva pași la dreapta sau la stânga, mă veți putea vedea.

Ideea fundamentală a Cabalei este că Dumnezeu se află chiar aici tot timpul. Unitatea este chiar aici, însă este ascunsă. Ce anume trebuie să se schimbe? Unghiul nostru de vedere. Percepția noastră.

Fiecare lume ne oferă un nou unghi de vedere, o perspectivă mai largă prin care eu descopăr că Dumnezeu a fost aici tot timpul și că unitatea divină ne cuprinde și pătrunde în toți și în toate.

Potrivit Cabalei, noi vom înțelege în viitor că nu am părăsit niciodată Grădina Edenului. În esență, suntem încă acolo. Doar că nu o vedem. Ceea ce trebuie să se schimbe este modul nostru de a privi.

Unii oameni au lentile care măresc, iar alții au lentile superangulare. Dacă sunteți tipul de persoană cu lentile care măresc, vedeți toate detaliile, dar pierdeți imaginea de ansamblu. Dacă sunteți o persoană cu lentile superangulare, vedeți întreaga panoramă, dar pierdeți detaliile. Obiectivul în viață este să fim capabili să vedem atât prin lentile care măresc, cât și prin lentile care largesc cadrul în același timp, să percepem o imagine atotcuprinzătoare fără să pierdem claritatea detaliului. Sarcina noastră este să schimbăm modul în care vedem lumea și pe noi înșine.

Aceasta este esența tuturor provocărilor și opțiunilor noastre. Beneficiile de care ne bucurăm sau consecințele pe care le suportăm sunt determinate de alegerile pe care le facem și atitudinile pe care le avem. Noi hotărâm în ce lume trăim prin viziunea asupra lumii pe care o adoptăm. (Pentru mai multe detalii, vezi Capitolul 4 din cartea mea *Seeing God*.)

Să revenim la întrebarea noastră inițială – care-i scopul ascunderii? Putem vedea că ascunderea creează provocarea și șansa de a năzui și evolua spre a deveni din ce în ce mai conștienți de misterul lui Dumnezeu, de unitatea atotcuprinzătoare și de fericita experiență a extazului iubirii. Cum se spune, „Până nu pierzi, nu știi ce ai avut“.

LUMILE PE CARE LE CREĂM

Cu câțiva ani în urmă le-am dat copiilor mei cereale Cheerios la micul dejun. Pe fața cutiei scria că pe spate se află un bondar Cheerios tridimensional. M-am uitat pe spatele cutiei și am văzut ceva neclar și distorsionat. V-ați uitat vreodată pe o carte 3-D fără ochelari? Se vede un amestec de imagini tipărite greșit, deformate. În cutie nu erau ochelari speciali, dar în instrucțiunile de pe spate scria să-ți pui imaginea deasupra nasului, apoi încetișor să o îndepărtezi de față. Ei bine, stăteam și-i așteptam pe copii să-și termine micul dejun, așa că m-am gândit, de ce nu? Mi-am pus cutia deasupra nasului și încetișor mi-am îndepărtat-o de față. N-am înțeles prea bine. Mi-am pus din nou cutia deasupra nasului și încetișor am îndepărtat-o. Am observat cum una din ficele mele i-a dat un ghiont pe sub masă surorii ei, gest care însemna „Tata a înnebunit! Știm că el studiază Cabala, dar acest lucru este o nebunie. De ce nu mănâncă pur și simplu Cheerios în loc să încerce să-și îndese cutia în nas?“

Oricum n-aveam de gând să renunț, deoarece se spunea că este o imagine tridimensională, iar eu am plătit pentru acea cutie de Cheerios. Am vrut să beneficiaz de întreaga experiență. Așa că mi-am pus din nou cutia pe nas. Am tras-o ușor înapoi și dintr-odată am văzut-o! Am strigat „O, Doamne!” Puștii au sărit în sus și au fugit de la masă. Acum copiii mei nu mai mănâncă Cheerios. Se tem să nu-i afecteze și pe ei.

Lecția profundă de pe cutia de cereale a fost că, schimbând punctul focal, putem vedea ceva care era virtual invizibil pentru noi cu câteva clipe mai înainte. Modul în care privim lucrurile determină cu adevărat modul în care ele arată.

Când Iacov era în drum spre Egipt, Dumnezeu i-a zis: „Iacov nu-ți face griji. Iosif îți va închide ochii.”

Zoharul interpretează că atunci când o persoană își dă duhul, potrivit legii iudaice, cineva trebuie să-i închidă ochii decedatului. Așa că lui Iacov i s-a spus: în Egipt îți vei da duhul, dar cel care îți va închide ochii va fi preaiubitul tău fiu Iosif.

Zoharul întreabă: De ce trebuie să închidem ochii decedatului? Tot Zoharul răspunde: Deoarece culorile, textura, formele acestei lumi sunt în ochii tăi; ca să vezi următoarea lume, cineva trebuie să-ți închidă ochii.

Potrivit Cabalei, noi nu vedem realitatea așa cum e. Mai degrabă vedem *percepția* noastră asupra realității, care este lumea în care trăim.

Pentru a înțelege mai bine acest lucru, să împrumutăm puțină terminologie de la filosoful Immanuel Kant. El spunea că există două aspecte ale adevărului: „noumen” sunt lucrurile așa cum sunt în ele însele, componentele realității; „fenomen” sunt lucrurile așa cum le percepem. Iar modul în care noi percepem realitatea poate fi foarte diferit de realitatea însăși.

Un exemplu familiar al acestei discrepanțe dintre realitate și percepția noastră este sentimentul pe care-l avem că lumea

este staționară. Oamenii de știință ne asigură că planeta se rotește în jurul soarelui cu viteza de 107 826 km pe oră, dar realitatea mea empirică confirmă că sunt total nemișcat, așa cum stau aici la calculatorul meu, deoarece senzorii de viteză încorporați în anatomia umană sunt limitați de gravitație.

În mod asemănător, uneori întâlnești o persoană despre care simți că este dintr-o lume diferită de a ta. Și ea chiar este: lumea în care tu trăiești nu este aceeași lume în care trăiește și ea. Deoarece modul în care vezi tu realitatea este diferit de felul în care o vede ea. Iar modul în care vezi realitatea creează de fapt lumea ta. Aceasta se înțelege prin fenomen.

Lumile acțiunii, alcătuirii și creării sunt lumi ale fenomenului. Ele reflectă realitatea așa cum ne apare nouă, cu perspectiva noastră limitată. Noumenul, realitatea așa cum este, alcătuiește lumea lui *atzilut*, lumea emanației. Pe măsură ce urcăm tot mai sus prin aceste trei lumi, obținem o mai largă perspectivă și pe măsură ce ne apropiem și mai mult, deslușim ce este adevărat despre realitatea care a fost ascunsă.

<i>Atzilut</i>	Lumea emanației Noumen: realitatea însăși
<i>Beriyah</i>	Lumea creației Fenomen: perceperea realității
<i>Yetzirah</i>	Lumea alcătuirii
<i>Asiyyah</i>	Lumea acțiunii

Așa cum am menționat mai devreme, profetul Zaharia a spus cu privire la epoca mesianică: „În ziua aceea, Domnul va fi singurul Domn, și Numele Lui va fi singurul Nume.” Ciudat. Nu este deja Dumnezeu singurul? Această afirmație spune că, deși Dumnezeu este întotdeauna unul, în lumea actuală a fenomenelor, noi nu percepem această unitate. Dumnezeu este unul, dar „numele” Său – ceea ce sugerează modul în care noi îl descriem pe Dumnezeu, pe baza felului în care Îl percepem – nu

este încă „unul“. În timpul mântuirii, atunci când conștiința noastră va evolua către perspective mai înalte, către o lume superioară, vom percepe efectiv identitatea/unitatea lui Dumnezeu așa cum este cu adevărat. „Domnul va fi singurul Domn, și Numele Lui va fi singurul Nume.“

Din același motiv, când iudeii recită: „Ascultă, Israele! Domnul, Dumnezeul nostru, este singurul Domn“ (*Deuteronom, 6:4*) – declarația supremă a unității lui Dumnezeu – ne acoperim ochii. Ne dăm seama că noi nu vedem această unitate. Dar într-o zi vom vedea această unitate, deoarece conștiința noastră va evolua spre o perspectivă mai largă. Unitatea ascunsă a lui Dumnezeu va fi dezvăluită, iar noi ne vom da seama în cele din urmă că doar dragostea este reală.

Călătoria noastră în viață se referă la perspective. Scopul nostru este să obținem cea mai mare perspectivă, care va fi lumea supremă. Din acea lume vom fi cel mai aproape de a vedea totul din perspectiva sursei. Ne vom apropia cel mai mult de perspectiva lui Dumnezeu.

Acest lucru se va întâmpla atunci când ceea ce e ascuns va fi descoperit. Atunci când unitatea și dragostea vor deveni evidente, iar noi vom fi de un entuziasm debordant, cu bucurie și râsete la înțelegerea modului în care a fost acolo tot timpul – doar perspectiva noastră limitată ne-a prost și ne-a ascuns acest adevăr.

PĂTRUNDEREA PERSPECTIVELOR

Pecând eram în liceu, m-am angajat ca agent de pază. Trebuia să port uniforma standard: chipiu albastru, cămașă bleu, cu emblema „Pinkerton Security Guard“ pe mânecă și pantaloni cu vipușcă. Într-o zi purtam uniforma în drum spre casă. Cum stăteam în stația de autobuz, mi-am scos chipiul Pinkerton.

Bineînțeles că pe dedesubt aveam *kipah*. Acum am o frumoasă *kipah* cu trandafiri albi și numele meu brodate pe ea. Singura persoană care mai stătea în stația de autobuz era un băiat. S-a uitat la mine și a început să chicotească. Nu știam de ce râde. Am văzut că voia să-mi spună ceva, dar se simțea jenat. În cele din urmă și-a făcut curaj și mi-a spus: „Scuzați-mă, domnule, dar v-a rămas pe cap căptușeala de la chipiu.“

Am spus: „Pardon?“

El a repetat „Căptușeala de la chipiu a rămas pe capul dumneavoastră.“

Nu știam despre ce vorbește. Mi-am atins capul și am dat de *kipaha* mea. „A, mulțumesc“ am bolborosit eu și mi-am pus chi-piul înapoi pe cap.

Ceea ce pentru mine era în mod evident o *kipah*, un semn de reverență pe care-l port în prezența lui Dumnezeu, pentru o altă persoană era o căptușeală detașată de la chipiu, o gafă demnă de Camera ascunsă. M-am abținut să nu râd foarte tare, ca să nu par și mai ciudat. Dar contrastul dintre perspectivele noastre a fost amuzant.

Tot așa, pe măsură ce vom pătrunde prin lumea percepției și vom descoperi tot mai mult din adevărul ascuns, vom râde și ne vom amuza de contrastul hilar dintre ceea ce credeam și ceea ce este în realitate. Și vom aprecia modul în care a fost ascuns de dragul revelației. Întinericul ne-a permis să vedem lumina.

CĂLĂTORIA SPRE PARADIS

Ascensiunea dincolo de lumile perspectivelor noastre limitate este cheia înțelegerii uneia dintre marile povești mistice ale Talmudului.

Această faimoasă poveste ne vorbește despre patru înțelepți care au intrat în *pardes*, care se traduce prin „livadă” sau „paradis”. În Cabală, *pardes* se referă la cele mai înalte tărâmurile mistice. Cei patru înțelepți erau Ben Azzai, Ben Zoma, Alisha ben Abuya și Rabinul Akiva. Chiar înainte de a porni în această călătorie lăuntrică, Rabinul Akiva s-a întors către tovarășii săi de călătorie și le-a spus: „Când veți ajunge la locul cu marmură pură, să nu spuneți «Apă, apă»”. „Ca urmare a acestei călătorii mistice, Ben Azzai a murit, Ben Zoma a înnebunit, iar Alisha ben Abuya a devenit un eretic. Doar Rabinul Akiva a intrat în pace și a ieșit la lumină în pace.

Hai să discutăm despre această călătorie. Unde au plecat ei? Cum poate cineva ajunge acolo? Ce este locul cu marmură pură? Ce e în neregulă să zici „Apă, apă”? De ce a provocat *pardes* moartea unui înțelept, nebunia altuia, iar pe celălalt l-a transformat în eretic? Ce a știut Rabinul Akiva de i-a permis să iasă în condiții de siguranță?

Unul dintre cei mai mari cabaliști care au existat vreodată, Ari (Rabinul Yitzhak Luria), care a trăit în secolul al șaisprezecelea, ne spune că acești rabini au decis să călătorească spre lumea creației prin meditație.

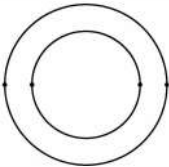

Deoarece acei patru rabini au urcat prin lumi, ei au descoperit din ce în ce mai mult din unitatea lui Dumnezeu. Pentru a înțelege grafic acest lucru, priviți la următorul desen:

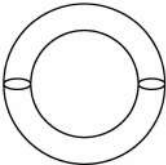
Ce vedeți? Patru puncte, patru puncte separate. Să vă spun un secret: ele nu sunt de fapt patru puncte, sunt două cercuri. Veți spune: „Rabinule, îți spunem, sunt patru puncte.” Aceasta se întâmplă deoarece priviți la o singură dimensiune a desenului. Cealaltă dimensiune este ascunsă. Când priviți desenul

celor două cercuri într-o dimensiune, tot ce puteți vedea sunt cele patru puncte vizibile în singura voastră dimensiune.

Dar acum hai să spunem că puteți vedea două dimensiuni:

Acum puteți vedea că într-adevăr sunt două cercuri. Să vă mai spun un secret: de fapt nu sunt două cercuri. Știu că arată ca două cercuri. Pentru că le vedeți doar în două dimensiuni. Dacă le-ați putea privi în trei dimensiuni, ați putea vedea că acesta este de fapt desenul unei gogoși (în geometrie, o formă cunoscută sub denumirea de tor). Punctele separate și cercurile sunt chiar o parte dintr-o gogoasă, dar într-o viziune unidimensională sau bidimensională nu o puteți vedea în unitatea sa.

Mintea noastră nu poate recunoaște decât trei dimensiuni, dar imaginați-vă că v-aș da niște ochelari care v-ar putea permite să vedeți dincolo de trei și patru dimensiuni. Cum ar arăta acea gogoasă?

Divina identitate (unitate).

Dar nu vă puteți imagina, așa cum nici o ființă bidimensională nu și-ar putea imagina o gogoasă. Unii oameni de știință ne spun acum că în realitate există douăzeci și șase de dimensiuni (ceea ce este interesant, deoarece în ebraică, douăzeci și șase este echivalentul numeric al numelui suprem al lui Dumnezeu, YHWH).

Atunci, acesta a fost scopul călătoriei meditative a celor patru înțelepți în conștiința superioară. Ei au vrut să vadă dincolo de gogoasă. Au vrut să vadă unitatea care include multiplul în vreme ce rămâne una singură. În același timp, în această lume, ei au putut vedea doar fragmentare și multiplicitate. (A privi din perspectiva lumii acțiunii este analog cu a privi gogoșa într-o singură dimensiune.) Ei au dorit să urce prin nivelurile cele mai înalte ale conștiinței, astfel încât să poată fi capabili să vadă realitatea din cea mai înaltă perspectivă, așa cum este ea cu adevărat: una. Potrivit lui Ari, cei patru înțelepți și-au croit în mod mistic drumul din lumea acțiunii, unde se aflau, către lumea creației.

Ce anume au vrut ei să vadă? Ari ne spune că ei au vrut să afle cum se văd poruncile din perspectiva lumii creației. Ei au vrut să vadă primul set al tăblițelor pe care Moise le-a adus cu el de pe vârful Muntelui Sinai.

În timpul revelației de pe Sinai, poporul evreu a făcut un salt incredibil pe scara conștiinței înspre lumea creației. Moise le-a adus tăblițele, cele Zece Porunci, dar ele nu arătau ca două lespezi de piatră, așa cum au părut mai târziu din perspectiva lumii acțiunii. *Midraș* ne spune că aceste tăblițe erau gravate de

„degetul lui Dumnezeu“. Literale mergeau până pe cealaltă parte și puteau fi citite pe ambele părți, ceea ce bineînțeles este logic imposibil. Aceasta sugerează că, probabil, israeliții erau în stare să le citească atât din perspectivă umană, cât și divină. Din nefericire, din cauză că israeliții au comis păcatul Vițelului de aur, au fost azvârliti din această perspectivă superioară și au căzut iar la cel mai mic nivel al conștiinței. Tăblițele s-au întors la forma materială, piatră grea, iar Moise, fiind în imposibilitatea de a le mai căra, le-a scăpat. Al doilea rând de tăblițe, pe care Moise însuși le-a dăltuit în piatră, erau la nivelul lumii acțiunii.

Ben Azzai, Ben Zoma, Alisha ben Abuya și Rabinul Akiva au decis că ei vor să vadă poruncile dintr-o perspectivă mai apropiată de modul în care le vede Dumnezeu. Rabbi Akiva a spus: „Când veți ajunge la locul cu marmură pură, să nu spuneți «Apă, apă»“. „Ce este marmura pură? Ari explică faptul că Rabinul Akiva le-a oferit un indiciu pentru a-i proteja de revelația pe cale să o aibă. În ebraică *shesh*, cuvântul pentru „marmură“, mai înseamnă și „șase.“ Primele tăblițe ni s-a spus că aveau șase coți (un cot avea 45 cm). „Șasele pur“ se referă, prin urmare, și la tăblițele originale. Rabbi Akiva i-a avertizat ca atunci când vor ajunge la șasele pur, când vor reuși să vadă poruncile din perspectiva lumii creației, „Să nu spuneți «Apă, apă»“. În tradiția iudaică, poruncile și lecțiile din spatele lor au drept simbol apa, datorită proprietăților lor dătătoare de viață și a faptului că sunt accesibile numai celor smeriți (așa cum apa curge întotdeauna în jos).

Prin urmare de ce să nu spui „Apă, apă“? Deoarece, văzute din perspectiva lumii creației, poruncile ar fi arătat atât de diferit de cele pe care ei le știau în lumea acțiunii, încât ar fi fost posibil ca ei să fi spus „Apă, apă“, însemnând că sunt două tăblițe diferite. Modul în care se citesc poruncile în lumea creației și modul în care se citesc în lumea acțiunii sunt atât de

diferite, chiar contradictorii, încât cineva ar putea în mod eronat să tragă concluzia că una din scrieri este falsă. Asupra acestui lucru și-a avertizat Rabinul Akiva colegii.

În lumea creației îți dai seama că ești doar tu și cu Dumnezeu, de aceea nu ai liberul-arbitru; povestea vieții este un monolog scris în întregime de către Autor, iar tu ești doar un personaj jucându-și rolul după voința Lui. Totuși când înțelegi poruncile din perspectiva lumii acțiunii, atunci ești liber să alegi dacă să ascuți sau nu poruncile lui Dumnezeu – viața este dialogul dintre Dumnezeu și noi. Deși Dumnezeu este Autorul, în mod misterios voi contribuiți la poveste.

Bineînțeles, în realitate, în lumea emanației, adevărul merge mai presus de „sau/sau“, de unu versus multiplu, monolog versus dialog, determinism versus liberă alegere.

Ce s-a întâmplat? Ben Azzai a murit. El nu s-a mai putut întoarce în această lume. Odată ce a văzut că nu este nimic altceva decât unitatea lui Dumnezeu, el a înțeles greșit că diversitatea și libera alegere era doar o iluzie; el a ajuns așadar la concluzia că existența sa individuală pe pământ nu a avut nicio semnificație.

Ben Zoma a înnebunit. Paradoxul era prea mult pentru el ca să-l poată rezolva. El a insistat să susțină paradigma lui „sau/sau“ – că viața este sau una, sau mai multe, determinism sau liberă alegere, monolog sau dialog. Dar contradicția din fața sa era de necontestat și l-a condus spre nebunie.

Alisha ben Abuya a devenit eretic. El a spus: „N-am nevoie să ascult de porunci așa cum apar ele în lumea acțiunii. Acum văd că sunt mai presus de toate. Nu există frontiere și nici limite, doar divină unitate. Totul este predeterminat, astfel încât ori de câte ori aleg să fac ceva este exact ceea ce îmi este destinat să fac.“

Doar Rabinul Akiva a fost capabil să trăiască cu acest paradox și să înțeleagă că întreaga imagine a adevărului nu este captată

din perspectiva lumii acțiunii, nici de lumea alcătuirii, nici chiar din lumea creației. Adevărul suprem aparține perspectivei superioare a lumii emanației, care este cu adevărat perspectiva lui Dumnezeu. Toate aceste alte lumi oferă perspective parțiale și, deci, înțelesuri contradictorii. El a înțeles că unul și multiplul, determinism și liberă alegere, monolog și dialog, toate reprezintă cele două fețe ale unei singure monede, adevărul lui Dumnezeu. El a fost dispus să accepte că realitatea nelimitată a lui Dumnezeu este mai presus de percepțiile noastre limitate.

Este la fel ca faimoasa poveste despre cei cinci orbi care au dorit să afle cum arată un elefant. Unul a zis: „Un elefant este lung și subțire“, pentru că el îi pipăia coada. Celălalt a spus: „Nu, nu! Un elefant este ca un furtun gros“, deoarece îi atingeă trompa. Altul a spus: „Ce tot îndrugați acolo? Un elefant este ca un trunchi de copac“, pentru că el îl ținea de picior. Fiecare dintre ei a avut o experiență diferită, adevărată, deși în mod parțial, a contactului cu un elefant.

Ce a înțeles Rabinul Akiva? Cum a ieșit neatins din călătoria în *pardes*?

Talmudul spune că Rabbi Akiva a intrat în pace și a ieșit în pace. Talmudul ne zice că a ieșit în pace *deoarece* a intrat în pace. Rabinul Akiva cunoștea secretul păcii.

Shalom, cuvântulebraic pentru pace, de fapt înseamnă „deplinătate“, „integritate“. Care este secretul păcii? Pacea nu este atunci când toată lumea este de acord. Înțelegerea totală nu a avut loc niciodată, pur și simplu pentru că toți avem perspective diferite asupra aceleiași realități. Talmudul ne învață că așa cum fața fiecărei persoane este diferită de a altora, tot astfel și opiniile, ideile și filosofiele persoanelor diferă.

Pacea este capacitatea de a înțelege că toate perspectivele variate sunt cu adevărat perspective parțiale ale întregii imagini. Adevărul este mult mai mare decât suma tuturor acestor părți.

Rabinul Akiva a înțeles că drumul spre paradis era un paradox. El a fost capabil să facă pace cu aparentul conflict.

În plus, după cum am văzut, Rabinul Akiva era un maestru al umorului. Și el, ca și sfetnicul regelui din povestea lui Rebbe Nachman, nu a luat niciodată o singură perspectivă ca factor esențial pentru a înțelege adevărul suprem. El a fost capabil să rădă în drumul lui spre paradis și înapoi.

Pe de altă parte, fiecare din ceilalți înțelepți a fost la fel ca și orbul care pipăia piciorul elefantului. Fiecare era absolut sigur că el cunoștea forma elefantului. Tot așa și ceilalți înțelepți au luat prea în serios perspectiva lor. Toți erau convinși că punctul lor de vedere asupra realității era cel corect. Și este. Dar este o vedere parțial exactă a realității.

Noi trebuie să cunoaștem secretul păcii și arta râsului. Pacea supremă (care înseamnă cu adevărat supremul complet) poate include două idei care par a fi contradictorii. Dintr-o perspectivă mai înaltă vom înțelege că ele nu erau contradictorii. Ele erau perspective diferite ale unui adevăr complet. Ele nu erau patru puncte diferite; era o singură gogoasă. Atunci când vom înțelege acest adevăr, vom râde sănătos.

PE SCURT

Potrivit Cabalei, Dumnezeu însuși își ascunde unitatea de noi, ca să-L găsim, să-L conștientizăm și să experimentăm. Cu toate acestea, din moment ce și eu și voi suntem scânteii din Dumnezeu, este ca și cum Dumnezeu S-ar ascunde El însuși de un aspect al Lui însuși. Prin urmare, călătoria noastră în căutarea Aceluia este în numele Aceluia și de dragul Aceluia. Datoria noastră este să-L slujim pe Dumnezeu în procesul Său de autoreflexie și de cunoaștere. Am fost puși în această lume a

ascunderii ca să găsim Divinul din noi, să descoperim că suntem suflete – scântei ale Divinului, să acționăm în consecință și, prin urmare, să reflectăm unitatea lui Dumnezeu.

Pe măsură ce ne vom înălța spiritual prin lumile perspectivelor din ce în ce mai mari, vom descoperi din ce în ce mai mult adevărata identitate a lui Dumnezeu mai presus de „sau/sau”. Vom înțelege din ce în ce mai mult că multiplul este inclus în unitate și pătruns de ea. Iar noi vom experimenta extazul dragostei.

Aceasta este călătoria vieții noastre. Este călătoria în care ne-a trimis Dumnezeu. Aceasta este misiunea noastră divină – să devenim reflexia vie a lui Dumnezeu, să-L dezvăluim pe Cel ascuns și să împlinim dragostea.

7

DE CE AȘA MARE SECRET?

Cu câțiva ani în urmă predam un curs despre misterioasa, atotcuprinzătoarea unitate a lui Dumnezeu și despre cum misiunea noastră în viață este de a dezvălui această unitate și de a experimenta dragostea. În public era o femeie mai în vârstă care părea să fie foarte deranjată de ceea ce predam. Cu fiecare punct cu care înaintam ea părea tot mai iritată. Nu înțelegeam ce se întâmplă. În general, când predam despre aceste adevăruri mistice, oamenii deveneau foarte emoționați și fericiți să afle în sfârșit o perspectivă spirituală și sofisticată asupra lui Dumnezeu și a scopului nostru divin pe pământ. Ei se simțeau povărați că Dumnezeu nu este un veșnic bătăuș celest care vrea să facă pe șeful pe-aici și să ne transforme în sclavii Săi. La sfârșitul cursului, o femeie fierbea: a făcut un salt spre mine și m-a întrebat, „Cum de n-am mai auzit așa ceva de la un alt rabin până acum?”

I-am explicat că există mai mulți rabini care simt că acest mod de abordare este prea periculos și că ar trebui ținut secret. Ea a spus: „Dacă aș fi auzit aceste idei cu douăzeci de ani în urmă, n-aș mai fi devenit atee. Ce mă fac acum?”

De ce este viața secretă a lui Dumnezeu ținută secret? Voi admite că și eu gândesc că ideile din această carte sunt periculoase, deoarece pot fi foarte ușor interpretate greșit. Cine suntem noi, chiar și doar să vorbim despre călătoria spre paradis, când trei din patru înțelepți au fost grav afectați de această încercare?

Pentru a răspunde, trebuie să explic două moduri de abordare a unității lui Dumnezeu – monoteism și panenteism (a nu se confunda cu panteismul) – și implicațiile lor.

Ce înțelegem atunci când spunem că Dumnezeu este unul?

La vârsta de trei ani, fiul meu m-a întrebat odată: „Tată, Dumnezeu este unul, nu-i așa?”

„Da.”

„Atunci când s-a transformat în doi?”

Cu siguranță, m-a surprins și mi-am dat seama cât de complicat va fi pentru mine să explic adevăratul înțeles al unității lui Dumnezeu unui copil de numai trei ani.

În general prin „Dumnezeu este unul” se înțelege că nu există alte ființe enumerate în categoria zeilor – doar atât, „Dumnezeu”.

Când Moise a venit la faraonul Egiptului cu mesajul de la Dumnezeu ca să-i lase pe copiii lui Israel să plece, faraonul i-a spus: „Cine este acest dumnezeu? Nu am auzit niciodată de el.”

Midraș ne spune că faraonul a căutat în arhiva sa și a scos o listă de zei. A început s-o citească: „Dumnezeul lui Moab, dumnezeul lui Ammon, dumnezeul lui Zidon... ” și în final a declarat: „Vezi, am citit toată lista și numele dumnezeului tău nu este înregistrat nicăieri.”

Faraonul era politeist și credea într-o mulțime de dumnezei. Dar de la Avraam, care a popularizat monoteismul, evreii au crezut că există un singur Dumnezeu autorizat să practice – unul și singurul „Dumnezeu”. Nu mai sunt alții.

Chiar și atunci când majoritatea oamenilor sunt convinși de adevărul acestui punct de vedere, mai sunt câțiva care continuă

să creadă că mai sunt multe alte „chestii” în spatele lui Dumnezeu, cum ar fi, mese, scaune, pietre, copaci și tot așa. Există un singur Dumnezeu, apoi au fost restul lucrurilor.

Cabala ne învață că este total greșit. Faptul că Dumnezeu este *unul* este o declarație absolută. Aceasta nu înseamnă pur și simplu că există un singur Dumnezeu; înseamnă că *există doar* Dumnezeu.

În Tora găsim versete cum ar fi „Numai tu ai fost martor la aceste lucruri, ca să cunoști că numai Domnul este Dumnezeu și că nu este alt Dumnezeu afară de El” (*Deuteronom*, 4:35). „Să știi dar în ziua aceasta, și pune-ți în inimă că numai Domnul este Dumnezeu, sus în cer și jos pe pământ, și că nu este alt Dumnezeu afară de El” (*Deuteronom*, 4:39). Aceste cuvinte sunt luate foarte, foarte în serios.

În general, tradiția care a început cu Avraam a fost descrisă ca monoteism. Iar monoteismul înseamnă că există un singur Dumnezeu, că nu mai sunt alți dumnezei. Adică, Dumnezeu este ca un monarh ce conduce această lume ca pe împărăția Lui. Totuși, monoteismul dezvăluie mari probleme pentru egoul uman.

Practic, mesajul monoteismului este că la început a fost Dumnezeu, și El a decis pentru nu știu ce motiv să mă creeze pe mine. Deci acum există Dumnezeu, și pe lângă el sunt și eu. Și, bineînțeles, stând alături de Dumnezeu, mă simt un nimic. El este infinit, și eu sunt neînsemnat. El este etern, iar eu sunt vremelnic. El este atotputernic, iar eu sunt un slăbănog fragil. El este un Spirit Atotcunoscător și eu sunt un pământean nătâng. Pe scurt, cu cât ne comparăm mai mult cu Dumnezeu, cu atât mai rău ne simțim în legătură cu sinele nostru pricăjit.

Monoteismul creează și hrănește sentimentul de dihotomie între om și Dumnezeu. Suntem separați de Dumnezeu și comparativ cu El, noi suntem infinit mai mici decât punctul de la sfârșitul acestei propoziții. Dacă ești un monoteist, atunci uită-te

bine la acel punctuleț și fă cunoștință cu adevărata ta valoare și mărime. Acesta este mesajul monoteismului: Există un singur Dumnezeu, iar tu nu ești El.

VERDE DE INVIDIE

Ascunsă adânc în psihicul multora dintre noi este gelozia care ne roade încrederea în semnificația și mărimea noastră. Aceasta ne provoacă multă suferință și tristețe.

De ce cauzează tristețe? Ori de câte ori simțiți tristețe, înseamnă că ați avut anumite așteptări ca lucrurile să arate diferit. Dacă veniți pentru micul dejun și tot ce găsiți sunt fulgi de porumb, atunci nu sunteți triști; nu ați avut alte așteptări. Acum imaginați-vă că la micul dejun primiți întotdeauna ouă ochiuri, cafea fierbinte și suc de portocale proaspăt stoarse, și apoi, într-o zi sunt doar fulgi de porumb; veți fi dezamăgiți și întristați, deoarece aveți așteptări mult mai mari. Și dacă ați fi văzut pe altcineva servit cu ouă, ați fi devenit geloși.

Nu puteți fi triști dacă nu puteți compara situația voastră din prezent cu alta mai bună. Nu puteți fi triști pentru ceva până când nu aveți așteptări că ar putea fi sau ar trebui să fie și altfel. Nu puteți fi geloși până când nu vedeți că altcineva are ceea ce așteptați pentru voi înșivă. Dumnezeu are totul, ceea ce multora dintre noi ne stârnește gelozie.

Această gelozie, oricum, este în general în subconștient, pentru că majoritatea o neagă. Dacă o admitem, ne putem trezi cu eticheta de eretic. Dar mulți dintre noi sunt geloși pe infinita fericire a lui Dumnezeu, pe perfecțiunea Sa absolută.

Nietzsche spunea: „Dacă ar fi existat un Dumnezeu, n-aș fi suportat să nu fiu El.” Adânc în sufletul nostru, mulți dintre noi ar fi de acord. Întrebăm: „De ce nu pot fi eu Dumnezeu? De ce

ești Tu marele Dumnezeu? De ce stai pe tronul sfânt în ceruri? De ce lenevești în turnul Tău de fildeș, retras, scutit de toate luptele și durerile acesteilumi? Hai să schimbăm rolurile pentru câțiva eoni să vedem cum Te descurci în groapa aceasta numită Pământ pe care ai creat-o pentru noi.“

Acest sentiment copilăresc de gelozie, dacă nu este corect abordat, se transformă din supărare în furie și apoi în depresie. Iar în cele din urmă, pur și simplu va trebui să negăm existența lui Dumnezeu pentru a ne găsi liniștea sufletească. Cu alte cuvinte, monoteismul, când este luat prea în serios, conduce spre ateism. Trebuie să scăpăm de Dumnezeu, deoarece nu putem suporta sentimentul de a fi nimic pe lângă Cel Atotputernic.

Imaginați-vă că sunteți un artist în căutarea unui coleg de cameră. Cineva se interesează de o cameră și se dovedește a fi tot un artist. Sună bine – veți avea multe în comun. El se mută, și dintr-odată telefonul începe să sune așa cum n-a mai sunat înainte.

– Bună ziua, e vreun artist acolo?

– Da, Jeff la telefon.

– Nu, nu e cumva un artist pe nume Harry?

– O, ba da, tereferilanolmeucologde cameră. Harry... este pentru tine!

Telefonul sună din nou.

– Bună, îl caut pe Harry, artistul.

Și continuă așa pentru câteva zile. Cât va mai dura până când vei începe să te simți contestat, nesigur, inferior și gelos?

Dacă nu vei putea face față geloziei față de colegul de cameră – singurul cu care toți vor să lucreze –, ce vei face? Îl vei evacua. Bineînțeles, nu vei recunoaște niciodată că ești gelos. Vei veni cu tot felul de scuze de ce nu mai poate locui cu tine în apartament. Dar, practic, tu nu suporti competiția.

E posibil, ca să spunem așa, să simți și pentru Dumnezeu la fel. Dacă te simți ca un nimic pe lângă El, atunci unul din voi

doi trebuie să plece. Atunci când vă aflați în această stare de spirit, pentru a crede în voi înșivă, trebuie să vă îndoiiți de Dumnezeu.

Ateismul poate fi adesea un mod de autoconservare. Stima mea de sine este anulată, egoul meu este zdrobit, când trebuie să cred în Dumnezeul cel unic care întotdeauna se uită peste umărul meu, întotdeauna mă judecă și-mi spune ce să fac.

Am văzut odată o bandă desenată care arată un om frustrat plângându-se: „Sunt dispus să fac compromisuri, însă Dumnezeu trebuie să facă întotdeauna în felul Său.” La acestea, un monoteist ar putea adăuga: „Și chiar și atunci când o fac în felul Său, tot nu e de ajuns. Niciodată nu mă pot ridica la nivelul măreției Sale, bunătății Sale și perfecțiunii Sale.”

Gândind în acest mod, după un timp, oamenii se satură de religie și pur și simplu îl neagă pe „Marele Egocentric din Cer”. În cele din urmă vor ajunge la pace cu ei înșiși, sau așa cred ei.

Totuși, când în final își fac curaj să nege existența lui Dumnezeu, rămân cu un sentiment de goliciune și cu o depresie: „Dacă nu există Dumnezeu, atunci sunt doar un accident fără semnificație. Nu vin de nicăieri și nu merg niciunde.” Și revin la sentimentul, pe care au sperat să-l evite, că sunt doar un fir de praf.

Nu putem trăi cu El, dar nu putem trăi nici fără El.

Când ajungem la acest sumbru punct terminus, cei mai mulți dintre noi intră în starea de negare și îngroapă ceea ce tocmai au conștientizat. Încercăm „să mâncăm, să bem și să ne bucurăm” pentru a îneca nemulțumirea care ne roade lăuntric. La fel ca într-o glumă veche, spunem: „Am renunțat la căutarea adevărului – acum sunt în căutarea doar a unei bune fantezii.” Sperăm că o vacanță în Bali, o întâlnire erotică sau o experiență de bungee-jumping va ține cumva angoasa la distanță. Dar nici unul din aceste lucruri nu se dovedește a fi vreodată soluția problemei, deoarece într-un moment de slăbiciune tipătul surd al sufletului după sens și semnificație devine asurzitor.

SOLUȚIA

Cabala oferă soluția.

Explică faptul că într-adevăr nu există un asemenea Dumnezeu care trăiește într-o categorie aparte numai și numai a unui Dumnezeu, în timp ce noi trăim în oricare altă categorie. Dumnezeu *este* unul și singurul, dar nu la modul în care se gândesc cei mai mulți dintre oameni. Cabala dezvăluie adevăratul înțeles al unității lui Dumnezeu.

Imaginea monoteistă a lui Dumnezeu a fost esențială în etapele timpurii ale dezvoltării umanității. Totuși, la un moment dat în evoluția noastră spirituală, atunci când monoteismul a fost dus la extrem, a devenit problematic, iar pentru unii oameni, chiar contraproductiv.

Știu că acest lucru poate suna foarte confuz, deoarece în general iudaismul este înțeles ca o religie monoteistă, și fondatorul său Avraam, ca primul promotor al monoteismului. Iar eu nu susțin că monoteismul este greșit. Ceea ce vreau să spun – și ceea ce Cabala spune – este că monoteismul nu este imaginea întreagă.

La un anumit moment în etapa dezvoltării civilizației, omenirea a fost pregătită pentru o nouă conștiință, iar simpla înțelegere a lui Dumnezeu furnizată de monoteism a trebuit să dispară.

Într-un mod ciudat, ateismul a ajutat. El a distrus conceptul copilăresc al chipului cioplit a lui Dumnezeu și, prin urmare, a deschis calea unei mai bune înțelegeri a Domnului. Această înțelegere a lui Dumnezeu, așa cum este explicată în Cabala, a fost aici tot timpul. (De fapt, chiar Avraam însuși este considerat a fi autorul unuia dintre textele fundamentale ale Cabalei, *Sefer Yetzirah*.) Totuși lumea nu a fost pregătită pentru acest nivel de abstractizare timp de mai multe mii de ani. A trebuit să treacă printr-o evoluție mentală, în care monoteismul a fost

piatra de temelie esențială, înainte de a putea vedea imaginea de ansamblu. Acesta este motivul pentru care învățăturile antice ale Cabalei au devenit populare abia mai târziu.

Cabala ne spune că nu este adevărată experiența unui „eu” distinct, viețuind în afara lui Dumnezeu și având sentimentul că este un nimic. Cabala relevă faptul că, în realitate, noi existăm în Dumnezeu.

Motivul pentru care nu experimentăm acest minunat adevăr mistic este percepția noastră distorsionată. Dihotomia pe care o simțim între noi și Dumnezeu depinde în esență de modul în care gândim și acționăm (așa cum am explicat mai devreme). Într-adevăr nu există nicio separare între uman și divin. Suntem diferiți, dar nu separați. Ne aflăm într-o deplină stare de unitate cu divinul, în cadrul divinului. Ceea ce creează percepția și senzația noastră ca independenți și separați de măreția lui Dumnezeu este doar modul în care gândim, întărit de modul în care acționăm. Acest lucru se înțelege prin versetul din *Isaia* (59:2) : „Ci nelegiuirile voastre pun un zid de despărțire între voi și Dumnezeul vostru.”

Noi suntem incluși în cadrul divinului și, cu o atitudine corectă și un comportament adecvat, putem experimenta acest adevăr. Cu alte cuvinte, noi existăm deja în Dumnezeu și suntem una cu El. Nu putem face nimic să schimbăm lucrul acesta. Totuși, dacă vrem să experimentăm și să ne bucurăm de el, atunci depinde de noi să gândim, să vorbim, și să acționăm în consecință.

Acum, să nu mă înțelegeți greșit. Cabala nu spune că voi sunteți Dumnezeul Atotputernic. Așa cum a fost precizat deja, Cabala spune că tu și cu mine suntem suflete, aspecte și expresii ale Dumnezeului Atotputernic.

Acesta este un înțeles complet diferit al unității lui Dumnezeu.

Monoteismul sugerează că există un Dumnezeu și există un eu. Și că există un decalaj infinit care ne desparte. Dar, potrivit

Torei și Cabalei, nu există decât Dumnezeu și nimic dincolo de El, pentru că totul este în Dumnezeu. Nu există nimic în afara Divinului; totul este inclus în Divin. Și iată-ne și pe noi incluși în Divin. Oferiți-vă un moment pentru a contempla acest minunat secret. Oferiți-vă o viață pentru a-l trăi și sărbători.

Când acceptam ideea de Dumnezeu oferită de Cabala, nu mai simțim dihotomia și separarea dintre Dumnezeu și noi înșine. Nu există nici concurență și nici motiv de gelozie. Ar putea fi inima geloasă pe corp? Ar putea fi vreun alt organ tratat ca un întreg corp? Bineînțeles că nu.

Totuși, există o distincție serioasă între aceste metafore și adevărul despre relația noastră cu Dumnezeu. Corpul nu ar exista dacă i-ar lipsi inima. Ceea ce nu se poate spune și despre Dumnezeu. El poate exista și fără noi. Dumnezeu nu are nevoie de noi. El a ales în mod liber să ne creeze și să ne includă în unitatea sa misterioasă.

Acesta este supremul act de iubire. Dumnezeu în mod liber își împarte splendoarea Sa divină cu noi toți. Tot ce avem de făcut e să o primim prin cunoașterea acestui adevăr și să o trăim. Atunci vom vedea – cu ochii noștri – că toată lumea este o revelație a divinității, strălucind în diferite culori.

Dumnezeu este unul și noi suntem una cu Dumnezeu, cu toate că nu suntem la fel cu Dumnezeu. Atunci când știi că ești una cu cineva, nu te simți amenințat și nu te simți gelos. Și, bineînțeles, nu există competiție. Vă împărtășiți atât bucuria, cât și durerea celuilalt.

PANTEISM VERSUS PANENTEISM

Nu confundați aceste idei cu panteismul. Cabala este absolut non-panteistă. Panteism înseamnă că Dumnezeu este egal cu

universul. Așadar, Dumnezeu minus univers egal nimic. Cabala ne învață că „Dumnezeu - Univers = Dumnezeu”. Universul nu adaugă sau nu diminuează caracterul complet al lui Dumnezeu.

În plus, panteismul susține că natura este o expresie inevitabilă a lui Dumnezeu. Dimpotrivă, Cabala afirmă, fără echivoc, că Dumnezeu a creat natura în mod liber. Dumnezeu nu a trebuit să creeze lumea – pur și simplu a vrut s-o facă.

Această perspectivă este în general numită panenteism, ceea ce înseamnă că toate sunt incluse în Divin. Panteism vine de la *pan*, „tot”, și *theo*, „dumnezeu”. Cu alte cuvinte, totul este Divinul. Dar panenteismul vine de la *pan*, „tot,” plus *en*, „interior,” și *theo*, „dumnezeu”: totul este în interiorul Divinului.

Am putea spune că panenteismul este cumva o combinație între monoteism și panteism.

Panenteismul este de acord cu monoteismul că există un singur Dumnezeu și că noi nu suntem Dumnezeu. Totuși, nu este de acord cu ideea că noi avem o existență independentă și că suntem relativ nimic pe lângă Dumnezeu.

Panenteismul este de acord cu panteismul că există doar Dumnezeu, dar nu este de acord cu noțiunea că noi suntem Dumnezeu.

Potrivit panenteismului, există doar Dumnezeu, iar noi existăm în Dumnezeu. Și de asemenea noi nu avem o existență independentă și cu siguranță nu suntem un nimic. Nu suntem Dumnezeu, dar suntem evlavioși.

PANENTEISM

Există doar unitatea lui Dumnezeu; toate (universul, natura, oamenii etc.) sunt cuprinse în Dumnezeu.

MONOTEISM

Există un singur Dumnezeu; natura există separat de Dumnezeu și este condusă de El.

PANTEISM

Universul este Dumnezeu; natura îl întruchipează pe Dumnezeu.

POLITEISM

Există mai mulți dumnezei; dumnezei diferiți guvernează diferite forțe ale naturii.

Aici poate fi o răsturnare a abordării panenteistice. Potrivit monoteismului, avem măcar o identitate independentă, deși este relativ infinitesimal alături de unul și singurul Dumnezeu. Potrivit panenteismului, noi nu avem deloc independență. Simțul identității noastre independente este doar o iluzie bazată pe o eroare de percepție. Prin urmare, dacă suntem egoiști și ne îngrijim să facem mai degrabă doar ceea ce ne dorim noi, decât ceea ce vrea Dumnezeu, ne vom simți în cele din urmă ca un nimic absolut. Egoismul este de fapt negarea de sine. Ne smulgem singuri din rădăcină, de la rădăcină, din context și din propriul nostru conținut – Dumnezeu. Închipuie-ți o persoană care este doar o plâsmuire a imaginației. Presupune că persoana imaginată decide să nege legătura cu tine și să caute o viață independentă de tine. O nebunie, nu-i așa?

În afară de Dumnezeu, nu există ființe independente autodefinite. Toate sunt incluse în Dumnezeu. Tu și eu suntem diferiți de Dumnezeu, dar cu toate acestea în mod absolut una cu Dumnezeu. Există o distincție între uman și divin, dar nu dihotomie sau separație. Este doar o misterioasă unitate care include multiplicitatea și diferența în timp ce rămâne una. Atunci când vom alege să recunoaștem acest lucru și să facem voia lui Dumnezeu, vom descoperi că există doar unitatea lui Dumnezeu, și vom experimenta extazul iubirii supreme.

Când doi oameni se iubesc cu adevărat, ei experimentează o unitate care cuprinde individualitățile lor unice. Eu nu sunt tu, tu nu ești eu, totuși suntem una. Ecuația dragostei este „ $1 + 1 = 1$ ”. Misterul extazului iubirii are gustul panenteismului – adevărul înțeles al unității absolute a lui Dumnezeu.

Din punct de vedere monoteist, ne simțim separați și depărtați de Dumnezeu. Din punctul de vedere al panenteismului, noi suntem una cu Dumnezeu și nimic nu ne poate abate. Dacă ne simțim depărtați, atunci creăm această distanță numai în mintea noastră. Ne simțim depărtați pentru că am adoptat o mentalitate greșită și un comportament pe măsură. Numai dacă facem așa ne vom simți ca un nimic absolut. Însă dacă ne dăm seama că suntem una cu Dumnezeu și vom gândi și acționa în consecință, atunci vom trăi experiența împărtășirii gloriei, măreției și vitalității Sale. Atunci vom gusta dulceața împărtășirii atemporale, deoarece vom descoperi adevărata obârșie divină, pământul, contextul și conținutul vieții noastre. Chiar dacă nu suntem Dumnezeu, suntem atât de mult una cu El, încât încetăm să ne mai simțim prea puțin semnificativi și începem să ne bucurăm de măreția lui Dumnezeu, pe care o împărtășim.

SINELE SUPREM

Potrivit Cabalei, adevărata sarcină în viață este să-ți depășești iluziile egoiste de a fi separat, independent și autodefinit. Trebuie să-ți dai seama că a fi independent de Dumnezeu e totuna cu a nu fi nimic. A fi independent de divina realitate atotcuprinzătoare e totuna cu a nu fi absolut nimic.

Pentru cei mai mulți oameni acest lucru este foarte înspăimântător. Dar când renunțați la ego-ul vostru, veți descoperi

un mai mare sentiment al sinelui, acela de a fi una cu Dumnezeu. În această stare de extaz, trăiți experiența că nu este nimic altceva decât Dumnezeu. Și fără a avea deloc în minte fantezia cum că ați fi Dumnezeu. Atunci când Îl veți cunoaște pe Dumnezeu la acest nivel, veți fi profund conștienți, dar nu conștienți de sine.

Am un exemplu personal al unui asemenea moment de conștiință. Odată interpretam într-un concert muzica originală pe care o compusesem. Când am pășit prima oară pe scenă, am simțit că eram eu (realitate independentă blocat în această cochilie a ego-ului) și acolo era publicul. Eu a trebuit să-i mulțumesc, și ei au trebuit să mă aprobe. Atmosfera era încărcată, iar eu îmi simțeam propria valoare și mă temeam că voi exploda.

Cortina s-a deschis, acea mulțime mă privea și dintr-odată mi-am uitat cântecul. Eu nu citesc muzica, așa că ori de câte ori dau un concert o fac întotdeauna din memorie. În acel moment îmi pierdusem memoria. Eram total pietrificat – ce aveam de făcut? În acel moment, mi-am dat seama că ar trebui să-mi abandonez în întregime ego-ul, să-l las să plece și să am încredere în Dumnezeu. Cu o credință perfectă, mi-am pus degetele pe clape și miracolul s-a întâmplat. Degetele mele au mers direct spre notele corecte și, cu grație, au dansat de-a lungul claviaturii cântând un cântec. Brusc am trăit experimentul de a fi instrumentul lui Dumnezeu. Dumnezeu cânta prin mine. Tot ce a trebuit să fac a fost să-mi las ego-ul să plece.

Din păcate nu am reușit până la capăt. Dintr-odată am fost copleșit din nou de conștiința de sine. Am auzit vocea ego-ului meu: „Hei, David, te descurci bine, chiar foarte bine.“ Și exact atunci am dat-o în bară; am făcut o mare greșală și am cântat alte note. Orbit de jenă și din ce în ce mai disperat a doua oară, mi-am aruncat ego-ul de pe scenă, lăsându-l iar să plece și m-am regăsit iar în ton.

Anihilarea propriei conștiințe este o experiență eliberatoare și îmbucurătoare. Aceasta se întâmplă cu voi, atunci când trăiți panenteismul. Nu credeți că sunteți Dumnezeu, dar trăiți experiența de a fi instrumentul lui Dumnezeu. Vă simțiți plini de evlavie, dar ego-ul vostru nu se va proclama el însuși Dumnezeu. Vă veți da seama că nu există decât Dumnezeu, pentru că nu aveți o existență independentă - identitatea voastră distinctă ca fiind alta decât Dumnezeu este în mod misterios inclusă în Dumnezeu. În acel moment veți trăi experiența miracolului dragostei atemporale și nesfârșite.

MESAJUL CORPULUI

Ce anume menține ideea că eu am o existență independentă?
Corpul meu.

Corpul sugerează că adevăratul „eu“, sinele meu, trăiește în sacul de piele.

Primul bărbat și prima femeie nu au avut corpuri învelite în piele; ei aveau corpuri de lumină. În Grădina Edenului nu existau umbre. Umbrele apar atunci când ceva interferează cu razele luminii. Un obiect blochează lumina, deoarece are o existență independentă care interferează cu lumina. În Grădina Edenului nu existau umbre. Erau entități distincte, dar lumina străpungea totul fără să anuleze aceste distincții.

Abia după ce Adam și Eva au mâncat din pomul cunoștinței binelui și răului au apărut aceste umbre, iar ei au început să trăiască experiența limitării în cadrul corpurilor de piele care-i separa de restul existenței, Dumnezeu.

Înainte de păcatul lor, ei erau una cu această existență, dar alegerea de a mânca din fructul interzis le-a schimbat percepția asupra a ceea ce este cu adevărat real. După săvârșirea păcatului,

conștiința a căzut în lumea acțiunii – cel mai scăzut nivel al percepției – în care unitatea lui Dumnezeu este cel mai mult ascunsă.

Misiunea noastră acum este să urcăm scara conștiinței și să dezvăluim unitatea ascunsă a lui Dumnezeu care de fapt continuă să străpungă și să îmbrățișeze totul.

În lumea cea mai de jos, unde unitatea lui Dumnezeu este cel mai bine tănuțită, percepem această unitate într-un mod monoteist: sunt eu, este Dumnezeu și suntem separați. Dar, pe măsură ce ne deplasăm pe scara lumilor, descoperim că această diferențiere dintre noi începe să se topească. Când atingem percepția celei mai înalte dintre lumi, toate iluziile unei existențe separate dispar. În cea mai înaltă stare a conștiinței trăim experiența adevăratului înțeles al unității atotcuprinzătoare a lui Dumnezeu și descoperim că doar dragostea este reală.

Aceasta explică în continuare sensul călătoriei celor patru înțelepți care au mers în *pardes*. Locul de plecare a acestora pentru călătoria lor meditativă, metafizică a fost lumea cea mai de jos, unde unitatea lui Dumnezeu este percepută prin ochii monoteismului. Destinația lor a fost cea mai înaltă dintre lumi, unde unitatea lui Dumnezeu este văzută prin ochii panenteismului.

Ben Zoma nu a putut face față aparentei contradicții dintre a avea sau nu o existență independentă. El a înnebunit încercând să assembleze perspectiva lui Dumnezeu din lumea cea mai de jos și perspectiva lui Dumnezeu din lumea superioară.

Ben Azzai a murit pentru că se simțea atât de atras de unitate încât a refuzat să se mai întoarcă la corpul său din lumea de jos a separării.

Alisha ben Abuya a devenit un eretic deoarece el a ajuns la concluzia că toate granițele și limitele sunt pur și simplu iluzii. Nu este nimic altceva decât Dumnezeu. El a devenit un pan-teist, crezând că totul este Dumnezeu, inclusiv el. De aceea, în semn de protest față de autoamăgirea sa, oamenii au început

să-l numească Acher, care înseamnă „altcineva“. Ei au vrut să-i amintească faptul că era altcineva decât Dumnezeu. Acher nu a putut asculta și a început să facă tot felul de lucruri interzise de legea iudaică. El credea că era dincolo de toate limitele. El era acum o ființă iluminată care știa adevărul despre lumea reală – că legile și limitele sunt doar iluzii.

Acesta este pericolul panenteismului. Indivizi precum Acher pot interpreta greșit panenteismul și-l pot confunda cu panenteismul. De aceea este esențial să-i înveți pe oameni mai întâi monoteismul, chiar dacă are unele efecte secundare problematice. Trebuie să fie bine gravat în mintea și în inimile oamenilor că ei nu sunt Dumnezeu. Oamenii trebuie mai întâi să creadă că ei sunt altcineva decât Dumnezeu, chiar dacă în mod greșit vor crede că sunt separați de El și comparativ nesemnificativi. Cu toate acestea, este foarte important pentru dezvoltarea lor spirituală să creadă în acest fel, astfel încât atunci când, în cele din urmă, le va fi introdus panenteismul, nu vor mai crede că sunt Dumnezeu. Vor fi pregătiți să înțeleagă că totul este cuprins de Dumnezeu.

Monoteismul este o condiție obligatorie pentru panenteism. Monoteismul ne pregătește pentru adevărul suprem al panenteismului. Dacă panenteismul vă este prezentat prematur, înainte ca sentimentul independenței de sine să fi evoluat (chiar dacă este o iluzie), atunci ați putea crede că nu aveți niciun sine distinct în afara lui Dumnezeu – că totul este Dumnezeu – și că granițele sunt simple iluzii.

Este momentul pentru educație. Nu-i puteți învăța pe copii tot adevărul imediat. Uneori trebuie să ascundeți adevărul întreg și să dezvăluiți doar o parte din el, chiar dacă vor exista neînțelegeri și efecte secundare derivate negative. Totuși, pe termen lung va merita.

Este esențial să le insuflați copiilor principiul pedepsei și recompensei pentru a le ghida comportamentul. Cu toate acestea,

la un moment dat în dezvoltarea lor, va trebui să-i învățați să facă ceea ce trebuie, pentru că așa este corect și nu datorită promisiunii unei recompense sau din cauza fricii de pedeapsă. Atunci când copiii sunt în clasa întâi sau a doua, le creați o diagramă de fapte bune și le acordați puncte, astfel încât, dacă vor acumula destule puncte, vor obține un premiu. Dar, odată ce ajung în clasa a treia, va trebui să începeți să le introduceți o motivație mai mare pentru comportamentul lor. În caz contrar punctele vor începe să înăbușe dezvoltarea favorabilă a copiilor, de a avea o atitudine corectă față de motivul pentru care fac ceea ce fac. Tot așa și monoteismul a fost pozitiv pentru dezvoltarea umană, dar la un anumit stadiu a devenit contraproductiv. A sosit timpul pentru panenteism.

SFÂNTA CONCEPȚIE GREȘITĂ

Aceasta este povestea evoluției credințelor religioase. La început omenirea a avut nevoie să creadă că există un singur Dumnezeu, iar noi nu suntem Dumnezeu. A trebuit să credem că existența noastră independentă și separată este reală. Altfel nu am mai fi dezvoltat niciodată sentimentul de sine și nu am mai fi învățat să prețuim granițele și limitările. De asemenea am avut nevoie să învățăm că suntem relativ mici pe lângă Dumnezeu, astfel încât să ne temem de El și să ne controlăm foamea de putere. Deși frica de Dumnezeu nu este un mod ideal de a motiva o persoană, iar mulți dintre noi îi rezistăm și găsim conceptul nepotrivit, poate fi uneori o unealtă necesară. Scopul este de a ajunge la Dumnezeu prin iubire și venerație, care sunt inspirate de panenteism.

Totuși, într-o anumită etapă a dezvoltării umane, monoteismul a înăbușit progresul nostru sănătos și ne-a provocat

pierderea întregii stime de sine. În acest punct ateismul a devenit o reacție naturală; ne-a ajutat să ne recuperăm ceva din respectul de sine și să ne eliberăm de copleșitoarea frică de Dumnezeu. Dar imaginea lui Dumnezeu prezentată de monoteism era doar parțială și prin urmare greșită. Acum suntem pregătiți pentru o percepție superioară a panenteismului. Când începem să ne pierdem respectul de sine și să ne împotrivim lui Dumnezeu, atunci întregul adevăr al panenteismului, așa cum este exprimat în Cabala, trebuie să fie dezvăluit. Acum putem, în sfârșit, să ajungem la marele secret.

A fost doar o chestiune de timp.

Atât panenteismul, cât și monoteismul pot avea și efecte pozitive, și efecte negative asupra omenirii. Fiecare abordare este pozitivă când vine la timpul potrivit și negativă la timpul nepotrivit. Abordarea monoteistă este pozitivă atunci când acesta este modul de care am nevoie pentru a vedea lucrurile. Și negativă când continuă să fie perspectiva unei religii, chiar dacă eu sunt gata să înțeleg realitatea din perspectiva superioară a panenteismului.

DIALECTUL

Aceasta a fost tensiunea dintre Hasidim și Mitnagdim. În istoria evreilor a existat un conflict foarte acid între aceste două mișcări. Mișcarea hasidică a fost fondată de Baal Shem Tov în secolul al optsprezecelea în Europa de Est și continuă să fie și astăzi un curent uriaș. Gaon din Vilnius a condus Mitnagdimul.

Unii explică faptul că tensiunea a fost asupra întrebării educaționale dacă oamenii obișnuiți erau gata pentru perspectiva panenteismului. Hasidismul credea că a venit timpul să învețe masele despre secretul unității lui Dumnezeu așa cum

este exprimată în Cabala. Mitnagdimul, pe de altă parte, simțea că o astfel de revelație era prematură și periculoasă pentru mase. Ei se temeau că oamenii nu ar reuși să înțeleagă adevăratul sens și ar putea confunda panenteismul cu panteismul, crezând în mod eronat că totul este Dumnezeu. Oamenii ar nega atunci semnificația poruncilor, a căror bază este respectarea limitelor și granițelor. Prin urmare, introducerea secretelor Cabalei în acest stadiu al dezvoltării umane ar fi distructivă.

Hasidismul a argumentat contrariul. Ei au susținut că, dacă vom continua să ascundem adevărul deplin și să nu renunțăm la monoteism, oamenii își vor pierde credința. Monoteismul a devenit neinteresant. Oamenii nu pot face față deloc dihotomiei dintre om și Dumnezeu. Mesajul implicit al caracterului neînsemnat al omului este de acum contraproductiv și are drept consecință alegerea ateismului.

Chiar dacă această dezbatere a avut loc în secolul al optsprezecelea, încă am mai simțit dilema când am scris această carte. Puteți fi siguri că am atras antipatie din partea unora dintre cititori. Ei vor argumenta că mai întâi ar fi trebuit să-i învăț pe oameni să se teamă de Dumnezeu și să le arăt unde le este locul. Cu toate acestea, chiar dacă și eu cred că aceste idei ar putea fi interpretate greșit, cred că a sosit timpul - oamenii trebuie să știe că locul lor este în Dumnezeu.

Am întâlnit unii oameni care au o determinare extraordinară de a învăța misticismul, dar nu au picioarele bine înfipite în pământ și nici respectul adecvat pentru Dumnezeu. Pentru asemenea oameni, aceste idei sunt periculoase. Ei le vor folosi pentru propria preamărire și vor crede să sunt liberi să facă ce le place, ca și Acher. Totuși, am întâlnit și mai mulți oameni care sunt foarte pregătiți pentru aceste idei și care sunt în pericolul spiritual să nu le descopere prea curând.

Unul dintre marii maeștri ai hasidismului le-a scris o scrisoare ucenicilor săi, în care le-a explicat: „Noi, mișcarea Hasi-dică, nu am reușit să apreciem cât de mult datorăm oponenților noștri. Au avut dreptate. Focul învățăturilor mistice ale hasi-dismului ar fi ars toată legea iudaică. Trebuie să le fim recunoscători pentru opoziția lor. Ei ne-au furnizat forța contrabalansată esențială care să ne mențină în linie.”

În cele din urmă istoria se echilibrează singură. Stânga com-pensează dreapta și dreapta compensează stânga. Monoteiștii îi echilibrează pe panenteiști și-i protejează de a deveni panteiști. Iar panenteiștii îi echilibrează pe monoteiști, astfel încât ei să nu sfârșească prin a deveni ateii din cauza lipsei stimei de sine.

CREDINCIOȘII SECREȚI

Trebuie să recunosc acum că panenteismul experimental este ca o călătorie psihedelică. Abuzul de droguri poate fi moti-vat uneori de dorința de a experimenta unitatea lui Dumnezeu. Dar călătorul psihedelic încearcă să sară înapoi într-un fel de existență primordială nediferențiată, pentru a scăpa de provocă-rile și responsabilitățile acestei lumi. Cabala ne avertizează că nu există o astfel de existență nediferențiată. Unitatea lui Dum-nezeu cuprinde toate individualitățile, diversitatea și multipli-citatea fiind în același timp unul absolut.

Există foarte puține persoane ca Rabinul Akiva care pot intra în paradis în pace și să se întoarcă în această lume în pace. Cei mai mulți oameni nu pot trăi în ambele lumi simultan. Mulți nu se mai pot întoarce în această lume, după ce gustă extazul per-spectivelor superioare a unității. De aceea trebuie să fim monoteiști în viața noastră publică de zi cu zi, dar panenteiști de taină în

viața privată. „Timp de șase zile, să-ți faci lucrarea. Dar în ziua a șaptea să te odihnești.“ (Ieșirea, 23:12)

Acesta este unul dintre mesajele din povestea cerealelor stricate a maestrului hasidic Rebbe Nachman din Breslov:

A fost odată un rege care, împreună cu prietenul său, a observat că întregul regat a înnebunit după ce a mâncat anumite cereale. Toți cei care înnebuniseră au început să creadă că ei sunt cei normali și că regele și prietenul său sunt nebuni. (Imaginază-ți că toți cred că sunt broaște, iar tu nu; ai putea fi considerat tăcănitul lumii.) Regele și prietenul său au decis că și ei ar trebui să mănânce cereale halucinogene și să se alăture celorlalți. Totuși au hotărât să-și pună un semn pe frunte, astfel încât să-și amintească mai târziu că au înnebunit. În acest fel, deși întregul regat ar fi fost nebun, cel puțin regele și prietenul său ar fi putut ști că erau nebuni ori de câte ori s-ar fi uitat unul la celălalt.

Această poveste ne învață că avem nevoie de memento-uri, astfel încât să nu uităm că suntem legați de Dumnezeu. Noi trăim într-o lume nebună în care credem că suntem separați unii de alții și de Dumnezeu. Doar aceia dintre noi care ne putem pune un semn pe frunte ca să ne amintească faptul că am fost odată „sănătoși“, că am văzut odată lumea foarte diferită, putem să păstrăm o legătură cu ceea ce este real. Acesta este motivul pentru care există o tradiție evreiască de a lega curelușe din piele care conțin crezul unității lui Dumnezeu – „Ascultă, O, Israele, Domnul este Dumnezeuul tău, și singurul Dumnezeu“ – la mână și frunte, ca un memento că omul este legat de Dumnezeu.

Trăim într-o lume în care cei mai mulți oameni cred că sunt separați și că sunt normali. Aceia dintre noi care au destulă experiență sfârșesc prin a pretinde că alții au dreptate. Oricum, noi avem nevoie să ne creăm memento-uri pentru a ne aminti că doar pretendem.

Îmi pare rău să vă spun că nu puteți să plecați de la acest capitol și să spuneți tuturor că de acum este panenteism. Va trebui să pretindeți că sunteți monoteiști. Dar atunci când vom trece unul pe lângă altul pe stradă, vom închide ochii și vom recunoaște unitatea care îi reunește pe toți. Acesta este singurul mod în care putem trăi în această lume practică.

CALEA UNITĂȚII

Cu acest lucru în minte, să examinăm acum modul în care vede monoteismul poruncile lui Dumnezeu și cât de diferit le-ar înțelege panenteismul.

Potrivit monoteismului, Dumnezeu Atotputernicul care locuiește în locurile cerești mi-a poruncit să fac voia Lui. Mă poate pedepsi sau recompensa în baza voinței mele de a mă conforma și de a mă supune. Bineînțeles, pot decide să nu acționez în conformitate cu porunca Lui, deoarece sunt independent - eu am propria mea minte și propria mea voință. Totuși, recunosc că Dumnezeu este mai puternic decât mine. Aș fi destul de nătâng să aleg o luptă și să mă mențin pe poziție. De ce să sufăr consecințele și să port mânia Lui? Mă tem de durerea pedepsei și de pierderea recompensei potențiale. Prin urmare, deși acest lucru nu este ceea ce vreau să fac, trebuie să mă predau și să mă supun dacă vreau să supraviețuiesc. Sperând că pe termen lung sacrificiul meu de sine va fi răsplătit cu o recompensă mare. În esență monoteismul este o religie a fricii.

Acum haideți să aruncăm o privire la modul panenteistic de a-L vedea pe Dumnezeu și poruncile Lui. Din această perspectivă nu mai sunt eu împotriva lui Dumnezeu, ci eu în interiorul lui Dumnezeu. Nu este niciun conflict de interese, deoarece îmi dau seama că nu am o existență, voință sau gândire independentă -

adevărata mea voință este o expresie a voinței lui Dumnezeu, iar adevăratul meu ego este o scânteie din Dumnezeu. Prin urmare, ca să fiu sincer cu mine și să experimentez unitatea cu Dumnezeu, *vreau* să îndeplinesc poruncile. Acesta nu este un act de ascultare, ci, într-adevăr, un act profund de manifestare de sine. Am înțeles că, dacă aș avea perspectiva lui Dumnezeu, atunci acest lucru este ceea ce aș vrea cu adevărat să fac.

Este ca atunci când l-am învățat pe fiul meu să facă la oliță. La început el a crezut că sunt nebun. Puteam vedea în ochii lui ceea ce gândea: „Tată, cred că glumești. Chiar vrei să renunț la libertatea mea de exprimare și de spontaneitate și s-o pun în oala aceasta? Vreau doar să-l las să meargă oriunde și ori de câte ori se întâmplă. Sunt un copil normal, sănătos și spontan. Voi, adulții, sunteți cei rigizi, dogmatici și lipsiți de creativitate.”

Prin urmare, am creat un sistem de recompense pentru a-l încuraja să mă asculte și să renunțe la libertatea sa. De fiecare dată când ar fi folosit oala, ar fi primit o bucată de ciocolată. Cu toate acestea, odată ce a aflat secretul, și-a dat seama că nu avea nevoie de recompensă ca o compensație pentru ascultarea și sacrificiul său de sine. Acum el își dă seama că acesta este un mod mult mai civilizat de comportament și că este ceea ce vrea cu adevărat să facă. Nu mai simte că trebuie să mi se supună; în schimb, alege acest comportament ca o modalitate de a fi cu adevărat un om civilizat și sofisticat.

La fel se poate spune și despre poruncile lui Dumnezeu. La început pare ca și cum ar fi voia lui Dumnezeu împotriva voinței noastre. Există un conflict, iar noi trebuie să ne predăm. Totuși, pe măsură ce evoluăm, ne dăm seama că nu avem o voință independentă și că adevărata noastră voință este o parte din cea a lui Dumnezeu. Atunci înțelegem că recompensa poruncii este posibilitatea de a fi ceea ce fiecare dintre noi este – o exprimare a lui Dumnezeu. Cu această perspectivă în minte îndeplinim

poruncile pentru că așa vrem și nu pentru că trebuie. Cu toate acestea dacă ne gândim că există un conflict de interese și simțim că ne sacrificăm libertatea, atunci muncim sub iluzia că suntem separați și independenți de Dumnezeu. (Acestea explică în continuare Midrash, despre care am menționat mai devreme, privind disputa modului în care vom privi poruncile în viitor – nu va mai trebui să le ascultăm, pentru că va fi clar pentru noi că aceasta este calea naturală de a ne comporta.)

Astfel pentru un monoteist, ascultarea poruncilor este un act de supunere motivat de teamă. Dar pentru un panenteist este un act de autoexprimare motivat de dragoste.

Atunci când iubești pe cineva, te simți una cu acea persoană. Dacă ea sau el îți cer să faci ceva, care va fi răspunsul tău? Vei spune: „Cine ești tu să profiți de mine? Știi ce încerci să faci; încerci să mă faci sclavul tău.” Dacă iubești pe cineva cu adevărat și știi că împreună sunteți una, atunci vei spune: „Cum aș putea altfel? Doar suntem una.” Nu există competiție. Există doar unitate.

În Grădina Edenului șarpele le-a prezentat lui Adam și Evei un înțeles monoteist al lui Dumnezeu. El a spus: „Știți voi adevăratul motiv pentru care Dumnezeu v-a poruncit să nu mâncați din pomul cunoștinței binelui și răului? Pentru că El știe că dacă veți mânca, atunci veți deveni la fel de puternici ca și El. Nu vrea ca voi să evoluati prea mult. Așadar, pentru a vă înăbuși dezvoltarea, v-a interzis aceasta ca să vă poată avea la degetul Lui cosmic. Nu-și poate permite să vă lase să-I provocați atotputernicia și, eventual, să-I uzurpați tronul.”

Aceasta este cu adevărat problema cu înțelegerea monoteistă a lui Dumnezeu. Se sugerează că există un conflict între noi și Dumnezeu, că poruncile sunt menite să ne facă să renunțăm la libertate și să ne supunem lui Dumnezeu.

Când Adam și Eva au cumpărat această atitudine, ei au devenit muritori. Aceasta s-a întâmplat deoarece s-au decuplat singuri de la unitatea lui Dumnezeu și și-au tăiat legătura cu sursa și suportul vieții lor. Ei au început să trăiască experiența de a avea corpuri de piele, ceea ce le-a alimentat iluzia că sunt separați de restul existenței – Dumnezeu. După ce au mâncat din fructul interzis, ei s-au temut de moarte. Pe de altă parte, Cabala ne învață că moartea este de fapt o iluzie.

Când ne vom părăsi corpurile în moarte, ne vom întoarce de fapt la marea conștientizare a unității noastre cu Dumnezeu. Să nu înțelegeți greșit acum. Cabala nu ne încurajează să ne sinucidem. Încearcă să ne facă să vedem că sentimentul de independență și separare sugerat de prezența corpului este o iluzie. Suntem distincți și alții decât Dumnezeu, dar nu suntem separați.

Când ne vom da seama de adevăratul înțeles al unității lui Dumnezeu, atunci vom transcende moartea și ne vom descoperi nemurirea. Experimentăm faptul că suntem indisolubil legați de Dumnezeu nemuritorul. Cu cât mai mult ne identificăm în mod conștient cu Dumnezeu, cu atât mai mult ne dăm seama că întotdeauna am fost una cu Dumnezeu. Că nu a fost niciodată o separare. A fost doar în mintea noastră. A fost doar o chestiune legată de percepția, cunoștințele și comportamentul nostru.

SOARTA ALEGERII

Putem ajunge acum la o înțelegere mai profundă a modului în care liberul-arbitru se află în strânsă legătură cu determinismul. Potrivit Cabalei, noi și toate alegerile noastre existăm în cadrul contextului unității, voinței și planului lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte noi avem liberul-arbitru și totuși orice am alege

se potrivește în mod misterios cu planul lui Dumnezeu și îndeplinește voința Sa atotcuprinzătoare.

Acest lucru înseamnă că putem alege să facem altceva decât voia lui Dumnezeu și totuși nu ne putem opune voinței Lui. Orice am alege să facem servește de fapt lui Dumnezeu. Dacă alegem să facem răul sau să facem binele, alegerile noastre vor îndeplini voința lui Dumnezeu.

Acest mister este bine sugerat de artistul M.C. Escher în unele din desenele sale geniale. Într-o imagine Escher creează o moară de apă al cărei curs ajunge departe de moară și totuși revine în partea de sus a morii, continuând să o propulseze. El are un alt desen care prezintă un șir de bărbați coborând o scară și totuși, pe măsură ce urmărim calea lor în jos, ei treptat parcă urcă și, în mod misterios, sfârșesc în partea de sus a scărilor.

Într-adevăr, viața este ca un desen a lui Escher. Da, puteți face altceva decât voința lui Dumnezeu – dar de ce ați vrea să faceți aceasta? Puteți coborî scările, dar veți sfârși urcându-le fie că vreți, fie că nu.

Aceasta este ceea ce se întâmplă în povestea Purimului. Haman, căpetenia groaznică a împăratului Persiei, hotărăște să ucidă toți evreii. Totuși, fără nicio intervenție aparentă din partea lui Dumnezeu, el sfârșește săpându-și mormântul. Același model este vizibil și în povestea poporului evreu din timpul sclaviei lor în Egipt. Astrologii faraonului i-au spus că mântuitorul iudeilor se va naște în curând, dar el va fi învins de apă. Prin urmare, faraonul a decis ca toți nou-născuții iudei să fie aruncați în Nil. În mod ironic, mama lui Moise l-a ascuns într-un coș etanș și l-a lăsat să plutească printre papura de la malul Nilului. Fiica faraonului, care se scălda din întâmplare chiar în acel loc, a descoperit acest copil fermecător. L-a adus acasă la tatăl său, faraonul, și l-au crescut la palat, dându-i o educație potrivită unui lider destinat să-i elibereze pe evreii înrobiți din Egipt.

Deși faraonul a ales să se opună planului lui Dumnezeu, el de fapt a contribuit la realizarea lui. (Încă o dată putem observa cât de periculoasă poate fi o asemenea idee.)

Atunci, care este sensul alegerilor noastre? Alegerile noastre fac diferența între noi. Noi hotărâm dacă vom experimenta dragostea noastră pentru unitatea cu Dumnezeu sau dacă vom trăi experiența de a fi separați și în conflict.

Aceasta ne întoarce la versetul din *Isaia*: „Doar fărădelegile voastre vă despart de Dumnezeu.” Din perspectiva lui Dumnezeu noi nu suntem deloc separați de El, dar din perspectiva noastră, din cauza alegerilor greșite pe care le facem, trăim experiența separării de Dumnezeu.

Adesea ne temem de pedeapsa lui Dumnezeu. Dar ceea ce nu ne dăm seama e că Dumnezeu nu trebuie să ne pedepsească. Facem deja o treabă destul de bună noi înșine. Înstrăinarea de Dumnezeu pe care o creăm prin alegerile noastre devine propriul nostru iad.

Cu toate acestea, atunci când alegem să ne punem în acord voința noastră cu voința lui Dumnezeu, ne creăm propriul nostru rai – experiența extatică a unității și iubirii lui Dumnezeu.

IERTAREA ESTE DIVINĂ

În ciuda celor mai bune intenții ale noastre de a ne crea propriul rai, au existat câteva ocazii în care am făcut niște greșeli, dintre care unele ar putea avea consecințe profunde și foarte descurajante. Ne-am putea întreba dacă într-adevăr am fi putut să le facem vreodată și dacă vom fi totdeauna inhibați de fărădelegile trecutul nostru. Va continua să ne bântuie iadul trecutului nostru?

Dacă fur ceva, îl pot returna. Dar dacă omor pe cineva, nu-i mai pot da viața înapoi. Cu toate că puțini dintre noi am făcut o greșeală atât de gravă, avem cu toții în repertoriu multe greșeli comise care nu pot fi anulate.

Talmudul ne spune însă că, în viitor, vom vedea imaginea de ansamblu și vom înțelege că până și fărâdelegile noastre, care au fost cu siguranță altele decât voia lui Dumnezeu, totuși au servit într-un fel la finalizarea imaginii.

Aceasta este puterea de transformare a zilei speciale numită Yom Kippur, ziua ispășirii și iertării. Există un verset criptic în cartea *Psalmlor* (139:16) în care înțelepții spun referitor la Yom Kippur: „Zilele au fost formate și una dintre ele este a Lui.”

Fiecare zi a anului vedem lumea din perspectiva noastră, dar există o zi – ziua lui Dumnezeu – în care aruncăm o privire la modul în care se vede lumea din perspectiva Lui. Aceasta este de fapt perspectiva Lumii care va veni (momentul din istorie, după era mesianică) în care veți obține imaginea de ansamblu. Când vom privi înapoi și vom vedea întreaga imagine, ne vom da seama că fiecare act și fiecare eveniment au contribuit la planul lui Dumnezeu de a actualiza bunătatea supremă.

Yom Kippureste o uimitoare zi a transformării, când cele mai întunecate momente ale noastre sunt scoase la lumină. Deoarece lumina Lumii care va veni strălucește în lumea noastră în această zi.

Aceasta este o altă manifestare a relației misterioase dintre liberul-arbitru și determinism. Pe de o parte, avem libera alegere de a face altceva decât voia lui Dumnezeu, și totuși El deține întotdeauna controlul. Deși putem face altceva decât voia lui Dumnezeu, nu ne putem opune voinței Lui și nici nu putem să subminăm planul Său. Prin urmare, atunci când am făcut o greșeală și ne pare rău, trebuie să ne dăm seama că, indiferent

de ceea ce am făcut, totul se potrivește cu planul lui Dumnezeu și contribuie la binele suprem.

Încă odată vedem aici pericolul abordării panenteiste și înțelegem de ce este un mare secret. Oamenii ar putea interpreta acest lucru că pot merge mai departe și făcând ceva rău. Ei ar putea argumenta: „Ce mai contează, dacă indiferent ce aș face, se îndeplinește voia lui Dumnezeu?”

Trebuie să ni se reamintească faptul că, deși ceea ce facem îndeplinește voia lui Dumnezeu, alegerea de a merge împotriva lui Dumnezeu ne desparte de El. Această distanță ne provoacă sentimente de alienare și angoasă spirituală care se manifestă chiar ca o suferință fizică și boală.

Este important să ne amintim că dacă regretăm sincer greșelile noastre și luăm hotărârea să nu le mai repetăm, trecutul nostru poate fi iertat, reciclat și pus deoparte pentru viitorul bun. Putem obține ispășirea și încă o dată să ne simțim în pas cu Dumnezeu. Când se întâmplă acest lucru, experimentăm ceva mult mai uimitor decât iertarea lui Dumnezeu: de fapt ne iertăm singuri.

Așa cum am menționat mai devreme, Talmudul merge atât de departe încât spune că dacă remușcările noastre profunde vin din iubirea pentru Dumnezeu, atunci datoriile noastre spirituale sunt convertite în puncte de merit. Cu alte cuvinte, puteți încasa puncte chiar și pentru greșeli, utilizându-le ca motivație pentru a ne apropia de Dumnezeu.

V-ați luptat vreodată cu cineva iubit, pentru ca apoi să vă dați seama cât de greșit și prostesc v-ați purtat? Atunci când s-a întâmplat, nu v-ați simțit brusc mai apropiați de acea persoană decât erați înainte? Este posibil chiar să vă fi gândit: „Poate ar trebui să planificăm o ceartă o dată pe lună pentru a ne reînnoi iubirea.” Bineînțeles acest lucru nu este necesar, deoarece vor

fi destule probleme și fără să le plănuim. Este la fel de adevărat cu noi și Dumnezeu.

Există o regulă de bază în legătură cu rectificarea trecutului: recunoști că ceea ce ai făcut a fost greșit, regreți că ai făcut această alegere, hotărăști că nu o vei mai repeta și repari orice stricăciune ai provocat. Ori de câte ori nu poți repara, las-o și amintește-ți că Dumnezeu este, a fost și întotdeauna va fi la comandă. Dacă nu se poate repara, chiar dacă ai încercat tot posibilul, nu-ți face griji; și ea, cumva, se potrivește planului divin și totul este în vederea binelui.

Această idee poate fi ușor înțeleasă greșit și folosită abuziv. Noi nu trebuie să gândim în acest fel înainte de a face alegeri. Nu putem spune: „Ei bine, dacă este menit să fie, atunci nu contează ce aleg.” Ba contează. E vorba despre diferența dintre raiul și iadul pe care-l creați pentru voi și pentru ceilalți. Diferența constă în a trăi într-o lume întunecată, dureroasă, fragmentată sau într-o lume luminoasă și fericită a unității și iubirii lui Dumnezeu.

PE SCURT

Motivul secretomaniei în legătură cu viața tainică a lui Dumnezeu este că, dacă ați fi cunoscut-o înainte de a fi pregătiți să o cunoașteți, ați fi putut crede că ați fost una cu Dumnezeu și pe aceeași treaptă cu El. Aceasta a fost grava greșală a lui Acher: în extazul experimentării unității cu Dumnezeu, el a pierdut distincția dintre uman și divin.

Aceasta este o greșală comună a doi oameni îndrăgostiți. În euforia pasiunii lor, ei își pot pierde simțul identității proprii. Ei pot face atunci anumite presupuneri foarte greșite, fiecare gândind: „Suntem una, și cu siguranță ceea ce vrem este, de

asemenea, doar dorința persoanei iubite.“ Apoi vin surprizele, dezamăgirile și luptele.

Talmudul ne avertizează că iubirea dărâmă granițele.

De aceea avem nevoie de monoteism, pentru că, deși promovează sentimentul separării de Dumnezeu și evocă teama de El, ne ajută să menținem distincția necesară. Menținerea acelor distincții intacte ne permite intrarea și ieșirea din paradisul panteismului (în care experimentăm unitatea atotcuprinzătoare a lui Dumnezeu), fără a cădea în capcana distructivă a panteismului (unde toate granițele dintre noi și Dumnezeu sunt desființate).

8

A CUNOAȘTE ȘI A FI CUNOSCUȚ

Odată ce ne-am lămurit în privința misteriosului adevăr despre viața secretă a lui Dumnezeu, cum putem folosi aceste puternice cunoștințe pentru a ne călăuzi spre o întâlnire directă cu Dumnezeu?

Când îl căutăm pe Dumnezeu, ne confruntăm cu două obstacole inerente. Primul este limbajul pe care îl folosim atunci când descriem ceea ce știm, și al doilea este chiar procesul cunoașterii.

În general, noi descriem lucrurile în limitele timpului, de spațiului și ale comparării cu alte obiecte. De exemplu, ai putea descrie această carte în limitele timpului și spațiului, cum ar fi acum și aici. Ai putea-o descrie în raport cu alte obiecte, mai mică decât corpul tău, dar mai mare decât mâna ta. Dacă descrii o persoană, atunci poți spune că George a trăit optzeci de ani și a murit acum doi ani. A locuit într-un oraș aflat la șaisprezece kilometri de aici. A fost mai inteligent decât media, dar mai puțin sentimental. L-am descris pe George în limite temporale și spațiale, precum și comparativ cu alte persoane.

Dar acestea nu pot fi aplicate când vrem să-L descriem și să-L cunoaștem pe Dumnezeu. El este Creatorul timpului, al

spațiului și al tuturor ființelor. Prin urmare, el transcende aceste categorii. Așa cum am explicat în capitolul 5, deși se obișnuiește să se spună că Dumnezeu e „veșnic” și „infini”, aceste limitări sunt incorecte. Pentru majoritatea oamenilor, „etern” înseamnă ceva care merge la nesfârșit, în timp. Timpul nu-L poate limita sau defini pe Dumnezeu. „Infini” înseamnă ceva care nu are capăt și merge la nesfârșit în spațiu. Dar Dumnezeu este sursa spațiului. Spațiul nu-L poate limita sau defini pe Dumnezeu.

Deoarece limbajul descriptiv este în mod inerent relativ, el nu poate să fie exact atunci când îi este aplicat lui Dumnezeu. Dacă aș descrie o masă ca fiind mai mare sau mai mică, ar fi în funcție de alte mese. Dacă am descri-o ca o „masă din mahon”, mintea ascultătorului în mod automat va apela la imaginea despre lemn învățată, punând în contrast mahonul cu pinul sau stejarul și așa mai departe. Dumnezeu, însă, este sursa și creatorul a tot ceea ce există și, prin urmare, nu poate fi comparat cu *nimic*. Chiar și principiul de bază al Torei și al Cabalei că Dumnezeu este unul este urmat de rezerva că acest lucru nu înseamnă „unul” în comparație cu „doi”. Prin urmare, toată terminologia, atunci când este aplicată referitor la Dumnezeu, este de fapt o formă de idolatrie lingvistică și conceptuală.

Din moment ce oamenii sunt obișnuiți să gândească în limite spațiale și temporale și prin comparații, în mod automat îl concep pe Dumnezeu ca fiind singura ființă Atotputernică și fără existență materială, etern în timp și infinit în spațiu. Această imagine nu este numai greșită, ci și de-a dreptul distructivă. Este un mod de gândire care contribuie la separarea și la conflictul dintre omenire și Dumnezeu. El contribuie la concepția greșită că, dacă Dumnezeu este infinit și eu sunt finit, atunci suntem opuși și incompatibili; dacă Dumnezeu este etern și eu sunt temporar, atunci suntem opuși și incompatibili; dacă Dumnezeu este unul, iar noi suntem mai mulți, atunci suntem opuși

și incompatibili. Acesta este motivul pentru care (după cum am explicat mai devreme), ar fi mai corect să spunem că Dumnezeu este nelimitat, nesfârșit și non-dual. Nelimitarea poate cuprinde spațiul și poate fi și în interior, și în exterior, simultan. Nesfârșirea poate include timpul și poate fi și în interior și în exterior, simultan. Non-dualitatea nu este cum ar fi numărul „unu” opusul lui „doi”, „trei” etc. Non-dualitatea este unitatea înainte de numărul „unu”. Este unitatea care poate include multiplul și care poate completa multiplul, rămânând în același timp una. Non-dualitatea este unul care poate include multiplul, prin care multiplul se află în unul și unul în multiplu. Dumnezeu este cu totul unic și nu poate fi comparat cu alte ființe, așa cum a cântat poporul lui Israel după ce a traversat Marea Roșie:

*„Cine este ca Tine între dumnezei, Doamne?
Cine este ca Tine minunat în sfințenie,
Bogat în fapte de laudă,
Și făcător de minuni?” (Ieșirea, 15:11)*

În acel moment, erau blocați de către limitările descrierilor relative ale limbii. Terminologia normativă pe care o folosim pentru a descrie ceva nu mai funcționează atunci când vine vorba de cunoașterea lui Dumnezeu. Cu toate acestea, vorbim încă despre Dumnezeu ca despre o ființă atotputernică veșnică și infinită. Acest lucru este un pic nebunesc, dar ce putem face? Suntem blocați; nu avem nici un alt limbaj disponibil.

Într-adevăr, Tora este plină cu tot felul de descrieri enigmatice, cum ar fi „mâna lui Dumnezeu,” „spatele lui Dumnezeu,” „fața lui Dumnezeu,” și „ochiul lui Dumnezeu.” Acești termeni ar constitui idolatrie dacă tradiția evreiască nu ar avertiza la fiecare pas că aceste metafore sunt menite să fie poetice și nu literale și că le folosim tocmai pentru că nu avem

nici un alt limbaj pentru descrierea lui Dumnezeu. Tora își propune să comunice idei abstracte, incredibil de profunde, și trebuie să o facă în limbajul comun al oamenilor. Totuși, trebuie să căutăm ca întotdeauna să traducem metafora în experiența adevărată pentru care a fost transmisă.

Atâta timp cât ne amintim că acești termeni sunt metafore poetice, ele ne vor fi utile pentru îndrumarea și concentrarea minții. Dar dacă uităm și luăm literal aceste cuvinte, ca descriind o ființă „acolo”, eternă, infinită, atotputernică, atunci căutarea noastră spirituală este sortită eșecului.

CĂUTÂND ÎN TOATE LOCURILE GREȘITE

Există două motive principale din cauza cărora oamenii nu reușesc, de cele mai multe ori, să-L găsească pe Dumnezeu. Primul este că ei sunt în căutarea unui Dumnezeu nepotrivit – un concept lingvistic, un idol. Ei doresc să-L perceapă pe Dumnezeu cu mintea lor ce clasifică și ordonează în limitele de temporale, spațiale și existențiale. Acest lucru este ca și cum ai încerca să prinzi apa cu o plasă.

Ca rabin, mă aflu în dureroasa poziție de a fi nevoit să vorbesc despre Dumnezeu, despre care nu se poate vorbi. Ar trebui să ne simțim incomod atunci când vorbim despre Dumnezeu, cu toate că este, cu siguranță, mai bine decât să vorbim despre cele mai recente achiziții ale noastre sau bârfe despre alte persoane. Citind Biblia, ar trebui să vă simțiți incomod cu imagistica mâinii lui Dumnezeu, a ochilor lui Dumnezeu, mâinii lui Dumnezeu și așa mai departe. Dacă vă simțiți confortabil cu asemenea imagistică, atunci ați pierdut ideea, deoarece în Biblie se vorbește despre poezia sfântă când se face referire la Dumnezeu. În mod ironic, multă lume face o abordare greșită. Ei cred că Biblia este

literală atunci când se referă la Dumnezeu, și metaforică atunci când relatează poveștile oamenilor. Dimpotrivă, Biblia este literală în istorisirile sale despre omenire (deși există, de asemenea, niveluri mai profunde ale înțelesului din fiecare poveste) și poetică ori de câte ori este menționat Dumnezeu.

Dacă veți citi poemul lui Carl Sandburg care spune: „Ceața vine cu lăbuțe de pisoi“, nu veți crede că ceața are lăbuțe. Mai degrabă, simțiți experiența poetului în cuvinte. Prin această metaforă poetul vrea să vă călăuzească în experiența sa, care este dincolo de cuvinte. În mod similar, atunci când tradiția evreiască se referă la Dumnezeu ca la un tată, iubit sau rege, vrea să ne atragă într-o experiență a acestei relații. Toate trimiterile la Dumnezeu din tradiția evreiască sunt mai degrabă poetice, decât literale.

Celălalt obstacol în cunoașterea lui Dumnezeu este limitarea inerentă din chiar procesul cunoașterii. Atunci când încerc să cunosc ceva, eu sunt subiectul, iar lucrul pe care caut să-l cunosc este obiectul. În plus, trebuie să existe un anumit grad de distanță și de separare între subiect și obiect. Ochiul tău poate vedea aproape totul, dar nu se poate vedea pe el însuși. Cunoașterea implică două entități separate: cunoscătorul și cunoscutul.

Totuși, nu-L puteți cunoaște pe Dumnezeu în felul acesta prescriptiv, pentru că Dumnezeu este sursa tuturor cunoașterilor. Capacitatea voastră de a gândi vine de la Dumnezeu, care este sursa tuturor gândurilor. Cum puteți să gândiți despre sursa tuturor gândurilor? Cum poate spera mintea voastră să înțeleagă sursa și temelia tuturor minților?

Dar dacă vreți să-L cunoașteți pe Dumnezeu, atunci trebuie să căutați sursa tuturor cunoașterilor. Trebuie să căutați sursa tuturor căutărilor.

Acesta este motivul pentru care nu putem ajunge de fapt să-L cunoaștem pe Dumnezeu printr-o anchetă filosofică. Filosoful încearcă să facă din Dumnezeu un obiect al minții sale. Crede că

el este subiectul și că el îl poate înțelege pe Dumnezeu ca obiect al cercetării sale. Chiar dacă filosoful vine cu o teză strălucită despre Dumnezeu, el a câștigat o idee, dar L-a pierdut pe Dumnezeu. Dumnezeu nu este o idee. Dumnezeu este sursa tuturor ideilor.

În general, voi sunteți subiectul cunoscător și orice altceva este obiectul de cunoscut. Dar cu Dumnezeu relația este exact invers. Dumnezeu este subiectul, iar voi sunteți obiectul. Dumnezeu este cunoscătorul, și voi sunteți obiectul de cunoscut.

Într-adevăr, Dumnezeu este ca un gânditor, și întregul univers este gândul Lui. Potrivit Cabalei, creația este o acțiune a gândului divin. Noi am luat flință pentru că Dumnezeu s-a gândit la noi, ca să spunem așa. Noi existăm doar atâta timp cât Dumnezeu continuă să se gândească la noi. Dacă la un moment Dumnezeu ne-a uitat, poc! N-am mai avea nicio existență.

Aceasta este o idee esențială. Dacă aș crea o masă, aș putea să mă despart de ea, iar masa va continua să existe. Dar dacă aș crea o masă în mintea mea, ea va exista doar atâta timp cât voi continua să mă gândesc la ea. În momentul în care încetez să mă gândesc la masă, ea dispare. Iată mesajul Torei în afirmația că Dumnezeu creează universul din nou în acest moment. Fără procesul constant de gândire divină, universul, care este o formă-gând divină, nu ar putea exista în momentul următor.

Marele maestru hasidic din secolul al XVIII-lea și autor al cărții *Tanya* („Am învățat“), Rabinul Shneur Zalman din Liadi, ne învață:

Cel Sfânt cunoaște toate ființele create, și cunoașterea Lui despre ele nu adaugă nici pluralitate, nici noutate pentru El. Pentru că El cunoaște totul, cunoscându-Se pe El însuși... Cel Sfânt îmbrățișează de fapt fiecare creatură cu gândul Său și cunoaște toate ființele create. Deoarece cunoașterea Sa este într-adevăr forța lor de viață și ceea ce aduce la viață.

Tu și cu mine suntem făcuți din gândire - din conștiință. Cabala ne învață că, cu cât suntem mai conștienți, cu atât suntem mai realiști, mai vii, și mai conectați cu sursa conștiinței. Cu cât suntem mai puțin conștienți, cu atât mai puțin suntem vii.

Aceasta este, de asemenea, ceea ce înțelege Tradiția Orală atunci când spune că omul sfânt trăiește chiar și după ce moare, iar omul rău este mort chiar în timpul vieții. Oamenii răi au pierdut însăși substanța vieții, care este conștiința unității - conștiința lui Dumnezeu. Cu cât participăm la conștiința divină, cu atât participăm la esența vieții. Îl cunoaștem pe Dumnezeu în măsura în care ne cunoaștem pe noi înșine - nu ca pe un obiect pe care-l observăm și studiem, ci prin participarea și implicarea directă.

Mai devreme am discutat despre ideea unui personaj existent în mintea autorului. Acum stați puțin și creați în minte o femeie. Nu vă gândiți la cineva cunoscut. Mai degrabă creați un personaj cu totul nou. Unde există această femeie? În mintea voastră. Prin urmare, voi sunteți subiectul cunoașterii și ea este obiectul de cunoscut. Acum imaginați-vă că această femeie din minte încearcă să-și cunoască creatorul - voi. Cum ar putea să facă acest lucru? Cum ar putea ea, care este obiectul minții voastre, să vă facă obiectul minții ei? Cum ar fi posibil ca ea să vă înțeleagă?

Este aceeași problemă pe care o avem noi în căutarea lui Dumnezeu. În raport cu tot ceea ce căutăm să înțelegem, noi suntem cunoscătorul, iar restul este de cunoscut. Dar când ne întoarcem gândurile spre Dumnezeu, el este cunoscătorul, iar noi, obiectul de cunoscut. El este subiectul, iar noi suntem obiectul.

Fiecare dintre noi este ca o picătură din ocean încercând să înțeleagă oceanul.

Imaginați-vă o sferă care vă înconjoară. Dacă această sferă L-ar reprezenta pe Dumnezeu, v-ați descrie ca fiind cuprinși de această realitate cuprinzătoare care este Dumnezeu. Ce ați vedea

din perspectiva voastră? Pe voi și pe Dumnezeu. Din perspectiva lui Dumnezeu, ce vede El? Doar pe Dumnezeu.

Din perspectiva femeii pe care ai creat-o în minte, există ea și cu tine. Din perspectiva ta ești doar tu.

Când se întâmplă ceva dureros cu tine, te-ai putea trezi acuzându-L pe Dumnezeu: „Cum ai putut să-mi faci una ca asta?” Dar din perspectiva lui Dumnezeu există doar El. Nu există nici făptuitor și nici victimă. Doar Dumnezeu. Din această perspectivă, acuzația apare la fel de ridicolă, ca și cum degetul tău lovit ți-ar striga: „Ce-mi faci?”

În *Cartea lui Isaia*, Dumnezeu exclamă: „Gândurile mele nu sunt gândurile voastre.” Aceasta înseamnă că perspectiva lui Dumnezeu este total diferită de perspectiva noastră omenească. La fel cum o ființă teoretică ce trăiește într-o realitate bidimensională nu poate concepe posibilitatea perspectivei unei ființe tridimensionale, cum suntem noi, tot astfel nici noi nu putem concepe posibilitatea perspectivei lui Dumnezeu.

În esență, acesta este răspunsul Domnului pentru Iov, care trece printr-o serie de evenimente tragice: moartea tuturor copiilor săi, boli și pierderi materiale. El încearcă să înțeleagă de ce Dumnezeu a procedat astfel, dat fiind faptul că este un om bun care a făcut numai bine. Prietenii și soția sa îi oferă perspective diferite, Iov le respinge pe toate ca fiind lipsite de credibilitate. În cele din urmă Dumnezeu îi vorbește lui Iov: „Unde erai când am întemeiat pământul? Spune, dacă ai pricepere. Cine i-a hotărât măsurile, știi?” Dumnezeu îi spune lui Iov că el pur și simplu nu are perspectiva cosmică de a înțelege ce se întâmplă în această lume. Iov este lăsat fără răspuns la suferința umană, nu pentru că Dumnezeu refuză să-i spună, ci pentru că nu există nicio modalitate ca o ființă umană să poată înțelege realitatea din perspectiva lui Dumnezeu, care este adevărul suprem.

Un înțelept spunea că atunci când vom ajunge în lumea viitoare, vom privi înapoi la întreaga istorie a omenirii și vom vedea totul ca fiind perfect. Chiar și cele mai rele perioade ale istoriei vor arăta minunat. Aceasta înseamnă că, în acea lume viitoare, fără limite de timp și spațiu, vom vedea totul din perspectiva lui Dumnezeu. Dar acum, așa cum suntem instalați în lumea timpului și a spațiului, această percepție este pur și simplu inaccesibilă pentru noi. Ființele umane care încearcă să pătrundă planul divin sunt asemenea unui om care încearcă să ruleze Windows 2000 pe un computer 286. Noi pur și simplu nu avem hardware-ul necesar pentru a-L înțelege pe Dumnezeu, care este suprema realitate atotcuprinzătoare.

Acum putem aprecia complicațiile din încercarea de a-L înțelege și cunoaște pe Dumnezeu. Regulile normativelor cunoscute nu se aplică aici. Dumnezeu este sursa timpului, a spațiului și a ființelor. Poate fi sursa delimitată de către emanațiile sale? Dumnezeu este gânditorul, iar noi suntem gândurile. Poate fi gânditorul înțeles de către gânduri? Se pot vedea ochii singuri? Se pot auzi urechile pe ele însele? Așa cum nu-ți poți vedea propriii ochi, deoarece ochii sunt sursa vederii tale, nu-L poți cunoaște pe Dumnezeu, deoarece Dumnezeu este sursa cunoașterii tale. Oamenii cred că nu-L pot vedea pe Dumnezeu deoarece El este prea departe. Chiar contrariul: este imposibil să-L vadă pe Dumnezeu deoarece El este prea aproape. Tânjim după sursa noastră, dar forma gândului nu-l poate concepe pe gânditor.

Această recunoaștere este foarte umilitoare. Totuși este posibil ca noi să-L cunoaștem pe Dumnezeu. Este nevoie de o umilință extraordinară pentru a-L cunoaște pe Dumnezeu, pentru că trebuie să lăsăm căutarea să aibă un concept mai bine formulat, ușor de înțeles, la dispoziția minții noastre. Trebuie să ne oprim din încercarea de a-L înțelege pe Dumnezeu în

limitele timpului, spațiului și al ființei. Și trebuie să încetăm a încerca să-L cunoaștem pe Dumnezeu ca pe un obiect al minții noastre.

A CUNOAȘTE ȘI A FI CUNOSCUȚ

Astfel, din perspectiva noastră umană, Dumnezeu nu poate fi cunoscut. Atât procesul obișnuit, cât și terminologia cunoașterii sunt complet inadecvate atunci când sunt aplicate divinului. Până când o persoană nu este gata să recunoască acest lucru, el sau ea nu poate înțelege ceea ce Tora și Cabala au în vedere atunci când se referă la Dumnezeu.

Avem nevoie de o schimbare a paradigmei: nu-l pot cunoaște pe Dumnezeu ca pe un obiect al gândirii, dar îl pot *experimenta* pe Dumnezeu ca *subiect* al tuturor gândurilor. Aceasta este cheia pentru primul din cele patru moduri alternative de cunoaștere a lui Dumnezeu pe care am de gând să le prezint.

Cum aş putea să-l cunosc pe cunoscător? Lăsându-l pe cunoscător să mă cunoască. Cu alte cuvinte, nu-l pot cunoaște pe Dumnezeu, dar pot trăi experiența de a fi cunoscut de Dumnezeu.

Talmudul spune că cineva ar trebui să fie întotdeauna conștient de faptul că „există un ochi care vede și o ureche care aude”. Bineînțeles, nu într-un sens material. Aceasta înseamnă că sentimentul de a fi cunoscut de Dumnezeu este o întâlnire cu Dumnezeu. Mulți căutători spirituali urmăresc obiectivul de a-L cunoaște pe Dumnezeu. Într-adevăr, suprema experiență religioasă este experiența de a fi cunoscut de către Dumnezeu. Cu cât mai mult îți dai seama și trăiești în consecință, cu atât mai substanțială este existența ta.

Îl cunoști pe Dumnezeu experimental atunci când trăiești experiența de a fi cunoscut de Dumnezeu. Să spunem că ești

Într-un ora ș pustiu, niciun suflet la vedere, ai ocazia de a fura orice dorești fără să te prindă cineva. Cum vei proceda? Dacă nu ai face-o, atunci înseamnă că știi că există un suflet la vedere. Că sufletul ești tu și Dumnezeu este la vedere. Un suflet sănătos intuiește ceea ce trebuie făcut și că este cunoscut de Dumnezeu.

Oricând faci ceva (sau nu faci ceva) pentru că ești conștient de faptul că te urmărește „cineva“, trăiești experiența de a fi cunoscut de către Dumnezeu, care în esență este o modalitate directă de a-L cunoaște pe Dumnezeu.

Cum ți-ai trăi viața dacă ai fi în permanență conștient că tot faci este important și cunoscut lui Dumnezeu. Potrivit Cabalei, cu cât mai mult îți dai seama că ceea ce faci contează pentru Dumnezeu, cu atât mai multă substanță are fapta ta.

Scopul nostru nu este să-L cunoaștem pe Dumnezeul necunoscut, ci să ne simțim pătrunși de cunoașterea lui Dumnezeu.

Dacă pare un concept foarte greu de înțeles este din cauză că nu este un concept, ci o experiență. Și nu poate fi înțeleasă; ea trebuie trăită. Această abordare ne duce chiar la marginea și capătul percepției, care este experiența de a fi pătruns. Când mă uit după Dumnezeu, nu-mi întorc atenția către imensitatea spațiului cosmic. Mai degrabă mă întorc către imensitatea spațiului interior. Îmi întorc atenția spre sursa tuturor atențiilor, a tuturor gândurilor, a tuturor cunoștințelor și a tuturor conștiințelor. Caut sursa minții mele, Mentea tuturor minților, Sufletul tuturor sufletelor, Sinele tuturor.

Biblia începe, în *Cartea Facerii*, cu următoarele cuvinte „La început, Dumnezeu a făcut cerurile și pământul. ..“ Când te gândești la aceasta, este o adevărată presupunere. Biblia nu începe cu dovezi foarte strălucite privind existența lui Dumnezeu, nici cu introduceri filosofice despre natura lui Dumnezeu. Aceasta se datorează faptului că Tora adoptă ideea că Dumnezeu este de la sine înțeles. Nu doar evident, ci de la *sine* înțeles. Modul în

care-L pot cunoaște pe Dumnezeu este același cu a mă cunoaște pe mine – din interior. Așa cum eu sunt de la sine înțeles pentru mine, tot la fel Dumnezeu (care este Sinele tuturor) este de la sine înțeles pentru mine ca sursă a ființei mele.

Problema este că majoritatea oamenilor au pornit pe o cale greșită în căutarea lui Dumnezeu. Ei caută un obiect – un idol. Ei vor să vadă un Dumnezeu despre care a vorbit toată lumea, ființa eternă, infinită, care plutește în spațiul cosmic.

Am citit odată că primul cosmonaut care a mers în spațiu a fost întrebat de către stația de la sol: „Ce vezi?” El a răspuns: „Nu-L văd pe Dumnezeu.” O ființă eternă și infinită care lucrează în spațiul cosmic nu este de la sine înțeleasă. Dar Dumnezeu care este Sinele tuturor este de la sine înțeles.

Este de la sine înțeles, această conștiință nu începe și nu se termină cu mine. Aș putea avea posibilitatea de a decide la ce vreau să mă gândesc, dar nu am de ales cu privire la faptul că mă gândesc la tot. Prin urmare, dacă nu eu sunt stăpânul conștiinței, atunci cine este? Oricine ar fi, eu îi dau numele de Dumnezeu.

JOCUL FAIMEI

Pentru a-L cunoaște pe Dumnezeu, trebuie să trăiesc experiența de a fi cunoscut de către Dumnezeu. De fapt, doar pentru că exist, trebuie să fiu cunoscut. Acesta este motivul pentru care oamenii au o nevoie înnăscută de a fi recunoscuți. Faptul de a fi recunoscuți reprezintă fundamentul existenței noastre. Fiica mea, în timp ce se legăna într-un loc de joacă, a strigat către mine: „Tată, uite!” Și nu pentru că dorea atât de mult lauda mea, ci pentru că la un anumit nivel ea a simțit că dacă e cineva martor la realizarea ei, acest lucru o face mai reală. Acesta este și motivul pentru care copiii fug de acasă: pentru că îi va căuta cineva. Dacă

ai fugit vreodată când ai fost copil, poate că-ți vei aminti teama teribilă pe care ai simțit-o că nimeni nu-ți va observa lipsa; că nimeni nu va veni să te caute. Simplul fapt de a fi căutat consolidează identitatea în curs de dezvoltare a copilului mic.

Odată, pe când mă plimbam prin Ierusalim, am observat un grup numeros de oameni adunați în jurul unui soi de spectacol. Eu, de asemenea, am încercat să arunc o privire la ce se holba toată lumea. Spre surpriza mea, erau doar doi punkiști care stăteau într-un colț. Unul avea părul verde, iar sprâncenele și nările erau străpunse de ace de siguranță. Celălalt avea părul ca o creastă de cocoș și tot corpul tatuat. Pentru Ierusalim erau într-adevăr neobișnuiți. M-am întrebat de ce oamenii își fac singuri una ca asta. Dar apoi mi-am dat seama că ei pur și simplu doreau atenție. Aveau nevoie să simtă că existența lor a fost recunoscută. Și într-adevăr, cu toții o dorim, deoarece însăși temelia existenței noastre este recunoașterea de către Dumnezeu. Problema este că recunoașterea umană niciodată nu ne poate da satisfacția supremă pe care ne-o dorim cu adevărat.

Este chiar atât de important să fiu cunoscut de tine? Și tu și eu, amândoi suntem temporari. Astăzi suntem, mâine nu. În plus, recunoașterea umană nu poate fi niciodată suficientă. Kirk Douglas a povestit o întâmplare despre un rol timpuriu pe care l-a jucat pe Broadway. Comentariile au fost remarcabile. Un critic i-a lăudat interpretarea lui Kirk și a spus că a fost „nici mai mult, nici mai puțin decât superb”. Dar reacția lui Kirk nu a fost una fericită. În acea noapte, lungit în pat, el nu putea dormi. „Ce au vrut să spună cu «nici mai mult nici mai puțin»? Dacă ei cred că sunt superb, de ce nu au spus-o de-a dreptul!”

Recunoașterea omenească nu va fi niciodată suficientă deoarece existența depinde de recunoașterea lui Dumnezeu.

Prima întrebare pe care mi-a adresat-o Larry King într-un interviu din emisiunea sa a fost „Dumnezeu ne urmărește?”

Am crezut că o să-mi scape o glumă. Ceva de genul, „Larry, milioane de oameni urmăresc zilnic *Larry King Live*. Cum ar putea Dumnezeu să-ți rateze emisiunea?” Am ales să nu risc umorul. Așa că pur și simplu am spus: „Da, Dumnezeu ne urmărește tot timpul. Este fundamentul existenței noastre.”

Înainte de emisiune am fost foarte emoționat. Milioane de oameni de pe întregul glob erau pe cale să mă urmărească la televizor. Fiorul, însă, a durat doar o scurtă perioadă de timp după spectacol. Deși astfel de oportunități sunt amuzante, ele nu-ți transformă calitatea existenței. Fie că te urmăresc milioane, fie că nu, tu vei continua să exiști. Ceea ce contează cu adevărat este să știi că Dumnezeu te urmărește. Dacă oamenii închid televizorul în timpul emisiunii lui Larry King, Larry va continua să existe. Dar dacă Dumnezeu va înceta să-l mai urmărească pe Larry King, atunci nu va mai exista *Larry King Live*.

După cum ne învață Cabala, cu cât mai mult credem că Dumnezeu ne urmărește și exprimăm această credință în acțiunile noastre și în interacțiunile unora cu ceilalți, cu atât mai mult vom trăi, de fapt, experiența acestui adevăr. Vom simți îndrumarea iubitoare și atenția lui Dumnezeu în viața noastră de zi cu zi.

Adevărata împlinire în viață nu vine de la a cuceri recunoașterea lumii și de la obținerea faimei. Există o mulțime de oameni celebri care sunt nefericiți. Adevărata împlinire vine cunoscând faptul că Dumnezeu vă știe și îi pasă. Când vă veți da seama că acest lucru este fundamentul vieții, atunci prioritățile în viața voastră vor fi diferite. Veți fi mai puțin îngrijorați de ceea ce cred alții despre voi și preocupați mai mult de a fi pur și simplu mai buni și de a face lucrurile corect. Veți fi motivați să faceți fapte care sunt demne de atenția lui Dumnezeu. I-ați spune o vorbă bună șoferului de taxi astăzi. V-ați suna un prieten doar ca să vedeți ce face. Ați face cu plăcere o donație pentru o cauză bună sau pentru o persoană fără adăpost. Aceste fapte

nu sunt pentru paginile ziarelor. Ele nu vă vor propulsa pe prima pagină a *New York Times*. Și nu veți rămâne în memoria publicului pentru totdeauna. Chiar și beneficiarul bunăvoinței voastre s-ar putea să vă uite. Dar ele sunt în centrul atenției în rai, iar Dumnezeu nu vă va uita niciodată. Poate că faptele mărunte nu sunt în centrul atenției, dar sunt remarcabile. Pentru că Dumnezeu, să spunem așa, va remarca și vă va înscrie în Cartea vieții. Acesta este secretul adevăratei fericiri. Țineți minte că sunteți în mintea lui Dumnezeu. Și amintiți-vă că existați pentru că Dumnezeu se gândește și are grijă de voi. Cu alte cuvinte, existați datorită minții lui Dumnezeu.

Prin urmare, adevărata cale de cunoaștere a lui Dumnezeu este de a trăi experiența de a fi cunoscut de Dumnezeu. Și dacă vreți să trăiți experiența de a fi cunoscut de Dumnezeu, atunci acționați ca și cum ați fi cunoscuți de către El. Faceți ceea ce Dumnezeu vă cere.

Potrivit Torei, căutarea spirituală nu este despre încercarea de a găsi o imagine a lui Dumnezeu, ci mai degrabă despre căutarea imaginii voastre dumnezeiești. Când primul capitol din *Facerea* declară că Dumnezeu a creat omul după chipul său, ne spune despre ceea ce este vorba în viață: nu să găsim chipul lui Dumnezeu, ci să fim chipul lui Dumnezeu, o reflexie și o expresie a lui Dumnezeu.

O persoană care este cu adevărat o reflexie și o expresie a lui Dumnezeu îl cunoaște pe Dumnezeu. O persoană care filosofează despre Dumnezeu nu cunoaște nimic, pentru că Dumnezeu nu este un obiect. Dumnezeu poate fi cunoscut numai ca subiect al tuturor expresiilor – la fel cum un gânditor este exprimat și reflectat prin gândirea sa, sau un muzician prin cântecul lui.

Scopul nostru ca ființe umane nu e de a vedea o viziune a lui Dumnezeu, ce nu poate fi imaginat, ci de a deveni viziunea lui Dumnezeu, de a fi, de fapt, modul în care El ne imaginează.

Îl cunoaștem pe Dumnezeu ca subiect nu numai prin a fi cunoscut de Dumnezeu, dar, de asemenea, și prin a fi folosit de El.

Am întâlnit odată un scenarist cu foarte mare succes la Hollywood. El mi-a spus că în fiecare zi, înainte de a se apuca de scris, spune o rugăciune: „Doamne, Te rog, folosește-mă.“ Mi-a explicat că niciodată nu simte că ar scrie el scenariul. El trăiește experiența că Dumnezeu scrie prin el. „Aceste filme sunt ale lui Dumnezeu, nu ale mele“, a spus el. I-am zis: „Cele bune sunt ale lui Dumnezeu, dar cele proaste sunt ale tale.“

O prietenă, scriitoare, a împărtășit o experiență similară. Ea a spus că cele mai frumoase pasaje din cartea sa i-au fost cumva „dictate“. Ea a auzit cuvintele în mintea ei și pur și simplu le-a scris, făcând efortul să tasteze la fel de repede ca și cuvintele care veneau.

De multe ori, când am ținut prelegeri în public, am auzit, de fapt, o voce în mine care mi-a spus ce să zic. Problema este că, uneori, mi-a spus să merg într-oaltă direcție decât ce aveam pregătit în notițele mele. Am învățat să am încredere în această voce și să mă predau, chiar dacă nu știu încotro mă va duce. Întotdeauna prelegerea iese mai bine decât am planificat-o. De asemenea, îmi place mult mai mult, deoarece trăiesc experiența având pe Dumnezeu ca difuzor și eu ca vorbitor.

O atenționare: dacă începeți să credeți că, ori de câte ori primiți un impuls, este Dumnezeu care acționează sau vorbește prin voi, veți avea mari necazuri. Acesta este motivul pentru care Tora ne oferă îndrumări și principii directoare cu privire la modul în care putem fi cu adevărat în slujba lui Dumnezeu. Și atunci când urmăm astfel de directive, ne conectăm la sursa tuturor ființelor.

Acest lucru este exprimat în sensul profund al numelui esențial al lui Dumnezeu – YHVH, Tetragrammatonul, care (așa cum am menționat mai devreme) vine de la ebraicul „a fi“. Unul din principiile esențiale ale Torei este că toate numele asociate cu Dumnezeu sugerează ceva în legătură cu acțiunile lui Dumnezeu (dar nu esența sa). YHVH sugerează că acțiunea esențială a lui Dumnezeu este aceea de a fi. Prin urmare, probabil, cea mai bună traducere din acest nume ar fi „fi“-ist. Dacă vorbești, atunci ești vorbitor. Așacă dacăești, atunci ești „fi“-ist.

Acest nume ne descoperă un adevăr uimitor despre noi înșine. Noi suntem „ființe“. De fapt noi suntem verbe.

Ce înseamnă „a fi“?

Să spunem că Joe este inteligent, dar nu „ființează“ inteligentă. Aceasta ar însemna că el nu își exprimă și nu-și manifestă inteligența. Astfel, de asemenea, întregul univers este un verb – un proces dinamic de exprimare. Atunci, cine este substantivul? Cine este subiectul? YHVH – unica și singura sursă a tuturor ființelor, Fi-istul.

Când am înțeles că ar fi cea mai bună traducere a Tetragrammatonului, m-am uitat într-un dicționar să văd dacă a existat vreodată un astfel de cuvânt. Și într-adevăr am găsit în *Oxford Universal Dictionary* această definiție: „Fi-ist: Acela care este, Auto-existentul, marele Eu Sunt.“

Da, Dumnezeu este Fi-istul, sursa și subiectul tuturor ființelor. Dar noi suntem ființe. Suntem verbe.

Dumnezeu este Vorbitorul, iar noi vorbim. Dumnezeu este Cunoșcătorul, iar noi nu suntem doar obiectul de cunoscut, ci și cunoașterea.

Toți artiștii autentici au trăit experiența lui Dumnezeu ca subiect, indiferent dacă l-au identificat sau nu ca atare. Sentimentul de a fi un canal pentru o forță creatoare care curge într-un singur sens este o experiență a lui Dumnezeu ca subiect.

Bob Dylan a fost întrebat odată: „Cum îți scrii muzica?” El a răspuns: „Eu doar mă așez să scriu, și știu că totul o să fie bine.”

Câteodată scriu cântece. Odată stăteam la pianul meu și am început să cânt un cântec frumos, pe care nu-l mai auzisem niciodată. De fapt m-am simțit posedat; degetele mele s-au mișcat, fără să le spun eu pe unde să meargă. Soția mea a intrat în cameră și a întrebat: „Ce cântec este acesta?” I-am răspuns: „Habar n-am. Eu doar încerc să stau deoparte.” În asemenea acte de creație, artiștii experimentează faptul că pictura, poezia sau dansul vin prin intermediul lor, nu de la ei. Adevărata sursă este oarecum „mai presus.” Aceasta este o experiență intuitivă a lui Dumnezeu ca subiect. În asemenea momente de iluminare îl cunoaștem pe Dumnezeu.

Aceasta este adevărata semnificație din spatele tuturor poruncilor. Ajungem să-L cunoaștem pe Dumnezeu servindu-L prin transpunerea în realitate a voinței Sale și prin a fi după chipul Său. Poruncile sunt ca niște cabluri care ne conectează cu sursa tuturor conștiințelor.

Atunci când poporul evreu a primit Tora pe Muntele Sinai, prima revelație pe care au auzit-o a fost chiar motivul convingător pentru care ei ar fi dorit să îndeplinească voia lui Dumnezeu, cu bucurie. Prima poruncă este să știi că „Eu sunt Domnul, Dumnezeul tău, care te-am scos din Egipt.”

Totuși, nu este neapărat singurul mod de a traduce textul original din ebraică. Mai poate fi tradus și astfel „Eu»-l este Domnul Dumnezeul tău, care te-a scos din Egipt.” Cu alte cuvinte, poporul evreu a trăit experiența Supremului „Eu”, unicul și singurul subiect, Dumnezeu. Atunci când ne conectăm la Eu-l suprem, îndeplinind poruncile, accesăm puterea supremă de libertate și creativitate. Eliberarea din sclavie se dobândește slujindu-i lui Dumnezeu. A-L sluji pe Dumnezeu înseamnă de fapt autoslujire, deoarece Dumnezeu este sursa tuturor.

CALEA REFLEXIEI

A treia modalitate de cunoaștere a lui Dumnezeu este prin reflexia Sa în univers. Ochii voștri nu se pot vedea singuri, dar pot vedea reflexia lor într-o oglindă, ceea ce vă poate da o idee despre cum arată. Eu nu-L pot defini pe Dumnezeu în limite temporale, spațiale sau materiale, dar îl pot experimenta pe Dumnezeu după cum se reflectă în ei.

De exemplu, uitându-ne la un tablou de Rembrandt, nu ne vom imagina că-l vedem pe însuși Rembrandt, dar putem deduce câte ceva despre atributele caracterului său doar privind-i opera. Are ceva de maestru în capodopera lui. Astfel, în pictura lui Rembrandt este evident un anumit rafinament, un umor fin și o blândețe de caracter, care ne spun ceva despre persoana care a mânuit pensula, deși esența artistului rămâne ascunsă.

În mod similar, noi putem vedea reflexia lui Dumnezeu în lucrările Sale. *Cartea lui Iov* (19:26) spune: „Prin carnea mea îl voi vedea pe Dumnezeu“, ceea ce înseamnă că reflectând la complexitatea uluitoare a propriului corp, putem învăța multe despre atributele lui Dumnezeu.

De exemplu, un mare semn al dragostei lui Dumnezeu față de noi este saliva noastră. Saliva nu numai că are proprietăți antibacteriene, dar ne înmoaie mâncarea, astfel încât să putem înghiți fără efort sau durere. Cele șase glande salivare perfect poziționate în gură nu trebuiau să fie acolo. Ființele umane ar putea mânca, digera și obține substanțe nutritive din hrana lor și fără glandele lor salivare. Saliva face diferența între a fi plăcut sau nu actul de a mânca. Faptul că Dumnezeu a creat ființele umane cu glandele salivare în gură este un act de iubire. Mâncatul este o plăcere pentru că Dumnezeu a vrut să ne-o ofere.

Dacă soțul îți oferă un cadou strict utilitar, cum ar fi un robot de bucătărie, ai putea pune la îndoială faptul dacă el te iubește

pe tine sau funcția de bucătar gastronomic; dar dacă-ți oferă un colier frumos, care servește doar pentru a te face fericită, poți deduce iubirea lui pentru tine.

Varietatea încântătoare de culori, forme și mirosuri dintr-o grădină atestă în mod similar iubirea Celui care a creat o astfel de frumusețe pentru plăcerea noastră. Deși oamenii de știință spun că florile sunt, pur și simplu, concepute de natură pentru a atrage polenizatorii, în mod sigur cine vede un delicat trandafir roșu sau miroase parfumul de iasomie consideră că acestea sunt daruri de la Dumnezeu pentru omenire. Când miros o gardenie, trăiesc experiența dăruirii cu mărinimie a dragostei lui Dumnezeu pentru mine.

Este important să subliniez că nimic din creație nu mă poate face capabil să descriu esența Creatorului. Atributele sale pot fi reflectate în creația sa; esența sa rămâne complet ascunsă. Cu toate acestea, dacă reflectez asupra minunilor universului și asupra existenței mele, îl pot cunoaște experimental pe Dumnezeu.

CALEA PROFETULUI

A patra metodă de cunoaștere a lui Dumnezeu este prin revelațiile profetice. Utilizând unele metode, cum ar fi meditația și muzica, profeții vechiului Israel au fost capabili să introducă stări de conștiință modificate, în care au trăit o revelație directă de la Dumnezeu. Cu alte cuvinte, Cunoscătorul a comunicat cu cel de cunoscut. Câteodată ei au recepționat un mesaj pentru întreaga lume.

Atunci când asemenea mesaje au avut o semnificație veșnică, ele au fost scrise și ulterior incluse în Biblia ebraică. Doar cincisprezece revelații profetice au fost incluse, împreună cu alte nume de profeți menționați în diferite cărți biblice.

Talmudul ne spune că au fost tot atât de mulți profeți în vechiul Israel, câți israeliți au ieșit din Egipt în timpul exodului - aproximativ trei milioane.

Talmudul de asemenea ne spune că după ce Templul a fost distrus, perioada profețiilor s-a sfârșit. Astăzi suntem capabili să experimentăm inspirația divină, dar nu și profeția.

Inspirația divină este doar un mesaj general de orientare, în contrast cu profeția, care era un mesaj anumit cu o direcție clară.

Revelația profetică este exact opusul a ceea ce facem atunci când căutăm o experiență a lui Dumnezeu - care caracterizează atât de mult căutarea spirituală din timpul nostru. Atunci când căutăm chipul lui Dumnezeu, El este obiectul. În revelație, Dumnezeu este subiectul; ceea ce înseamnă că Dumnezeu îi poate spune unui profet ceva ce el nu vrea să audă.

Un prim exemplu în acest sens este *Cartea lui Iona*. Dumnezeu i-a spus lui Iona să meargă la Ninive, și el s-a îndreptat cât a putut de repede, în direcția opusă, pentru că avea obiecții majore să le predice păcătoșilor din acel oraș. (De aceea a ajuns în burta celui pește uriaș.)

Spre deosebire de profeți, căutătorii de astăzi ai lui Dumnezeu se percep ca subiect, iar căutarea lor nu-i va conduce dincolo de propria lor voință sau preferință.

Revelația oferă cunoaștere. Este cunoașterea care ne călăuzește în lumea noastră potrivit perspectivei lui Dumnezeu. Revelația începe acolo unde se termină experiența umană. Experiența mă poate duce doar la limitele exterioare ale propriei mele perspective. Revelația este informația dăruită din cea mai înaltă perspectivă.

Tora pretinde că Dumnezeu S-a revelat pe Sine întregului popor al lui Israel pe Muntele Sinai. Poruncile sau instrucțiunile călăuzitoare ale Torei nu pot completa niciodată înțelesul perspectivei umane, pentru că însăși definiția revelației este cunoașterea

dăruită din perspectiva divină. Ca să dau o simplă metaforă, revelația este ca o stație radio pentru trafic. Vă deplasați în jos pe drumul 83 și vă întrebați care este cea mai rapidă cale către destinație. Oare e vreun blocaj de trafic mai în față? Ar trebui să renunțați la rută la următoarea ieșire și să urmați o rută alternativă? Sau să vă încercați șansa cu semafoarele de pe artera principală? De fapt nu există cu adevărat nicio cale să afli; nu este posibil să puteți vedea următorii trei kilometri de drum. Dar elicopterul ce supraveghează traficul vede totul de deasupra. Din perspectiva sa, toate autostrăzile și rețelele de trafic sunt perfect vizibile. Așa că potriviți și acordați pe stația radio a traficului și ascultați mesajul clar: „Traficul este blocat pe drumul 83 între Kilmer și Havington. Dacă vă îndreptați spre nord, ieșiți pe drumul 144.” Nici chiar și cele mai luxoase și mai moderne automobile nu vor putea cunoaște ceea ce știe un elicopter, cu excepția cazului în care elicopterul comunică. Acea este revelația.

Deși revelația este o informare a oamenilor dintr-o perspectivă mai înaltă, conținutul revelației este încă exprimat în terminologia umană. Astfel, atunci când poporul lui Israel L-a perceput pe Dumnezeu în mod direct la desplicarea Mării Roșii, l-a văzut ca pe un războinic. La revelația de pe Sinai, L-a perceput pe Dumnezeu ca pe un bătrân înțelept. Profetul Ezechiel a avut o viziune a lui Dumnezeu și a văzut carul ceresc și tronul. Despre ce este vorba aici? Acești oameni au făcut greșeala de a-L vedea pe Dumnezeu ca pe un obiect?

Deloc. Revelația profetică vine sub formă de mesaje transcendentale, care sunt traduse de mintea umană în imagini. Ați ascultat vreodată o simfonie stând culcat pe canapea, cu ochii închiși? Uneori, în timp ce ascultați muzică, vedeți imagini cu ochii minții. O anumită secvență veselă de flaut sau vioară poate evoca imaginea unui fluture. Sunetul turbulent poate invoca imaginea unei furtuni. Deși mintea traduce sunetul în

imagine, știți că nici fluturile și nici furtuna nu sunt o imagine reală a sunetului pe care-l auziți. Tot astfel, în revelație, experiența profetică este tradusă într-o imagine, dar aceasta nu este o imagine a lui Dumnezeu mai mult decât este un fluture o imagine a acestor sunete muzicale.

PE SCURT

În concluzie, trebuie să înțelegem că atunci când îl căutăm pe Dumnezeu, suntem în căutarea sursei timpului, spațiului și a întregii creații. Și suntem în căutarea sursei de omnisciență. Prin urmare, limba noastră normativ descriptivă și metodele de cunoaștere nu se aplică pentru a-L cunoaște pe Acela care este sursa a tot ce există.

Pentru a-L cunoaște pe Dumnezeu trebuie să adoptăm metode complet noi de cunoaștere. Îl putem cunoaște pe Dumnezeu trăind experiența de a fi cunoscuți de către Dumnezeu. Îl putem cunoaște slujindu-i și experimentându-L ca pe subiectul suprem – sursa tuturor ființelor. Îl putem cunoaște reflectând asupra minunilor acestui univers și aruncând o privire la capodopera Maestrului. Și-L mai putem cunoaște prin experiențele profetice în care Dumnezeu comunică cu noi în mod direct – Cunoscătorul comunică celui de cunoscut.

9

A SERVI, A CREȘTE, A IUBI, A CUNOAȘTE

Acum, să le punem pe toate laolaltă, să facem o scurtă trecere în revistă și să privim imaginea de ansamblu.

Poate deveni perfect Dumnezeu perfect? Da și nu.

Dumnezeu, Cel Absolut Perfect, atunci când este descris din perspectiva noastră umană limitată, are posibilitatea de a manifesta două tipuri de perfecțiune: faptul de a fi perfect, care e statică și neschimbabilă, și faptul de a deveni perfect, care este dinamică și permanent schimbabilă.

Când, să spunem așa, Dumnezeu alege în mod liber să actualizeze posibilitatea de a deveni perfect, atunci trebuie să fie o imperfecțiune ca fundament pentru procesul dinamic de dezvoltare și înaintare din ce în ce mai mult spre perfecțiune. Dumnezeu a creat omul imperfect în această lume imperfectă și l-a animat cu o scânteie din el însuși – sufletul. Cu alte cuvinte, Dumnezeu își trăiește viața secretă pe pământ prin tine și prin mine, deoarece suntem scânteii ale Sufletului Său.

Dumnezeu poate să eșueze, să sufere, să fie trist, să facă greșeli, să lupte cu răul și să depună eforturi pentru a deveni perfect,

să aleagă binele, să depășească provocările, să se dezvolte și să sărbătorească victoria? Da. Prin tine și prin mine.

Dumnezeu participă la provocările vieții de pe pământ prin tine și prin mine. Dumnezeu împărtășește durerile și zbuciumul nostru, suferințele și coborâșurile, vremurile bune și cele rele, deoarece suntem scânteii ale Lui. Noi nu suntem Dumnezeu, ci un aspect al Lui. Și întotdeauna trebuie să ne amintim că, deși Dumnezeu se manifestă în noi, El este, de asemenea, mai presus de noi. Totuși, cu cât mai mult îl invităm pe Dumnezeu în viețile noastre prin rugăciune și prin îndeplinirea poruncilor Sale, cu atât mai mult trăim experiența lui Dumnezeu trăindu-și viața secretă prin noi.

Poruncile sunt instrucțiuni de la Dumnezeu, și mai mult decât atât, ele sunt de fapt o misiune a Lui. Ele sunt o declarație de misiune care urmează să fie efectuată, în numele lui Dumnezeu, de către noi, oamenii de pe pământ. Atunci când acceptați misiunea poruncilor, deveniți agenții lui Dumnezeu pe pământ, așa cum îngerii sunt agenții lui Dumnezeu, dar în ceruri.

Ne calificăm pentru misiune, deoarece suntem în măsură să facem atât de multe greșeli și să luptăm cu răul. Suntem inundați cu probleme și provocări din interior și din afară. Suntem perfecți pentru această funcție pentru că suntem atât de imperfecți!

Misiunea noastră este să dezvoltăm o perfecțiune dinamică în devenire, să ne depășim slăbiciunile, să alegem binele și să ne dezvoltăm de dragul lui Dumnezeu.

Atunci când ne acceptăm misiunea divină, nu facem un serviciu doar lui Dumnezeu, ci și nouă înșine. Când îndeplinim poruncile lui Dumnezeu, ne rezolvăm criza existențială de insecuritate și experimentăm semnificația adevăratului nostru sine. Altfel ne simțim ca un nimic – inutili și de înlocuit.

Diferența dintre Dumnezeu și noi oamenii este că existența Lui este absolută și necesară, pe când a noastră este o simplă

posibilitate. Într-un anumit fel, am putea spune că Dumnezeu trebuia să fie, dar El nu trebuia să ne creeze pe tine și pe mine. Suntem manifestări ale voinței libere a lui Dumnezeu. Și Dumnezeu în orice moment ar putea alege să nu mai exprime perfecțiunea dinamică.

Această idee stă la baza mării noastre dileme umane, a crizei existențiale, a insistenței asupra semnificației noastre, și încă a luptei cu disponibilitatea noastră. Suntem în mod paradoxal manifestări non-necesare ale necesarului. De aceea este ceva în noi care se simte de înlocuit, și totuși mai există ceva la acel sentiment că suntem perfecți și necesari. Aici se află rădăcina dilemei noastre.

Libertatea ne provoacă atât plăcere, cât și durere. Ea exprimă ceea ce suntem – manifestări ale voinței libere a lui Dumnezeu. Dar, de asemenea, ne amintește cine suntem – o simplă posibilitate.

Poruncile ne rezolvă conflictul dintre dorința de libertate și dorința de a simți că cine suntem și ceea ce facem noi este necesar. Când alegem în mod liber să facem ceea ce trebuie să facem și ne dedicăm slujirii Celui care trebuie să fie slujit, atunci dezvoltăm și experimentăm adevărul despre noi înșine, pe care l-am intuit de la început – scânteii ale perfectului Dumnezeu. Ne simțim apoi pătrunși de un sentiment profund de securitate și pace.

Care este adevărata noastră misiune în viață? Cât de liberi suntem ca să determinăm întâmplările și împlinirile din viața noastră pentru a atinge perfecțiunea? Și în ce măsură Dumnezeu dirijează cu adevărat lumea?

Alegerea liberă este baza unei vieți călăuzite de porunci. Esența poruncilor constă în faptul că poți să alegi dacă să le urmezi sau nu, și poți să te bucuri de recompensă sau să suferi consecințele. Fără liberă alegere nu ar putea exista nici porunci, nici responsabilitate pentru acțiunile noastre, nici luptă, nici misiune și nici semnificație pentru viață. Dacă totul ar fi fost

determinat, dacă totul ar fi fost trasat deja de Dumnezeu, atunci noi am fi pur și simplu niște marionete, iar consecințele de care ne bucurăm sau suferim în funcție de acțiunile noastre ar fi arbitrare.

Cu toate acestea, există multe surse tradiționale evreiești, care indică o cantitate șocantă de determinism în lume, ceea ce ar părea să sugereze că nu suntem liberi deloc.

Prin urmare, trebuie să ne întrebăm: Este povestea vieții un monolog în care Dumnezeu este ca un autor care vorbește pe mai multe voci diferite pentru sine prin personajele sale, ale căror vieți sunt în totalitate determinate? Sau povestea vieții este un dialog, în care interacționăm cu Dumnezeu și contribuim la poveste prin alegerile noastre libere?

Răspunsul este da și da.

Alegerea liberă și determinismul există simultan – povestea vieții este mai presus de „sau/sau”.

Acesta este misterul istoriei. Ambele părți ale paradoxului sunt adevărate. Viața este un monolog, predeterminat și scris de Dumnezeu. Dar în mod misterios este în același timp și un dialog scris de Dumnezeu și de noi prin alegerile libere pe care le facem. Este mai presus de „sau/sau”.

Alegerea noastră supremă, totuși, este alegerea în sine, și conștientizarea se realizează. În fiecare scenă a vieții este vorba despre alegerile pe care le facem, conștientizarea pe care o dobândim, sensul pe care-l dăm fiecărei situații, lecțiile pe care le învățăm, atitudinile pe care le adoptăm, precum și calitățile de sfințenie, bunătate, corectitudine, onestitate, compasiune, integritate și iertare pe care le întruchipăm. Cu alte cuvinte, sarcina noastră reală este să ne schimbăm lumea interioară și să devenim o reflectare vie a imaginii lui Dumnezeu. Scopul nostru ca ființe umane este să devenim, ca să spunem așa, o oglindă pentru Dumnezeu. Poruncile ne permit să transpunem în act

chipul divin, și astfel să reflectăm atributele lui Dumnezeu. Atunci când reușim acest lucru, este ca și cum am conecta circuitul autoreflexiei lui Dumnezeu cu cunoașterea unității sale. În acest proces, unitatea devine conștientă.

Deși Dumnezeu este unul, El/Ea știe că este singurul? Trăiește El/Ea experiența unității? Poate Dumnezeu alege să devină unul? Bineînțeles, răspunsul este da și nu. Noi existăm deoarece răspunsul este, de asemenea, da, și ne-a fost dată misiunea să recunoaștem unitatea lui Dumnezeu și s-o dezvăluim. Misiunea noastră este să ne dăm seama că suntem în esență una cu ceilalți și una cu Dumnezeu.

Aceasta înseamnă cu adevărat să-I slujim lui Dumnezeu - a fi agentul lui Dumnezeu și a lucra în numele său pentru facilitarea acestui proces divin, prin care cineva devine conștient, prin libera alegere. De aceea semnificația alegerilor noastre nu se măsoară atât prin modul în care influențăm ce se întâmplă în jurul nostru, ci ce se întâmplă în interior. Accentul alegerilor noastre se pune pe cum să ne schimbăm, cum să devenim reflexii vii ale lui Dumnezeu și cum să atingem o mai mare conștientizare a unității Lui.

Care este adevărata semnificație a unității lui Dumnezeu? Unitatea lui Dumnezeu nu are o explicație de dicționar. Nu este ca numărul „unu“. Unitatea lui Dumnezeu nu înseamnă „unu“ opus lui „doi“ sau „trei“. Unitatea lui Dumnezeu este de fapt non-dualitatea. Nu este ca un opus multiplului. Este o unitate care include atât unu, cât și multiplul, unde Unul este în multiplu și multiplul este în Unul.

Cea mai apropiată experiență care ne poate oferi gustul unității lui Dumnezeu este dragostea. În dragoste, doi poate deveni unu și totuși să rămână doi.

Într-adevăr, Dumnezeu este întotdeauna unul și noi suntem una cu El și una cu alții. Problema este că acel adevăr este ascuns

de lumile percepției. Noi trăim în lumea cea mai de jos a percepției. De aceea tot ce vedem sunt doar fragmente și multitudine. Această lume încurajează atitudinile de egoism, ură, înșelăciune, concurență și de război.

Provocarea și munca noastră sunt să urcăm pe scara conștiinței și să atingem *conștientizarea* unității lui Dumnezeu precum și să trăim experiența iubirii.

De ce Își ascunde Dumnezeu unitatea? Pentru ca ea să devină conștientă, trebuie în primul rând să fie ascunsă. Prin urmare, ascunderea unității este pentru scopul de a fi dezvăluită. Dumnezeu ascunde El Însuși unitatea Sa de noi pentru ca s-o găsim, să devenim conștienți de ea și să trăim experiența dragostei. Cu toate acestea, din moment ce tu și eu suntem scânteii din Dumnezeu, atunci este ca și cum El și-ar ascunde un aspect de sine Însuși. Prin urmare, călătoria noastră în căutarea Unului este în numele Unului și de dragul Unului. Treaba noastră este să-l slujim lui Dumnezeu în procesul său de autoreflexie, să-l cunoaștem unitatea și să trăim experiența extazului iubirii.

Când îndeplinim poruncile, noi unim, să spunem așa, manifestarea divină din interiorul nostru cu manifestarea divină transcendentă. Suntem ca un comutator care poate întrerupe atât circuitul autoreflexiei lui Dumnezeu ce dezvăluie unitatea misterioasă a Lui (care este atât transcendentă, cât și immanentă), cât și să-l conecteze. Atunci lumina dragostei strălucește.

Aceasta este călătoria vieților noastre. Este călătoria în care ne-a trimis Dumnezeu. Este misiunea noastră divină – să-L descoperim pe Cel ascuns și să trăim experiența dragostei.

La vremea răscumpărării, când conștiința noastră va evolua spre cea mai înaltă perspectivă, cea mai înaltă lume, atunci vom percepe unitatea lui Dumnezeu, așa cum este ea cu adevărat. „Domnul va fi singurul Domn, și Numele Lui va fi singurul Nume.” În vremea aceea, vom izbucni în râs, dându-ne seama că

toată ascunderea și tot întunericul ne-au făcut, de fapt, să vedem lumina și să dezvăluim unitatea lui Dumnezeu. Și atunci vom cunoaște că numai dragostea este reală.

Dar bineînțeles că dragostea nu este un destin. Poți iubi mereu mai mult, tot mai mult. De aceea, dragostea este o călătorie fără sfârșit.

Această poveste de dragoste nu se termină niciodată.

PE SCURT

Suntem mijloacele de manifestare a lui Dumnezeu și participăm la procesul de a deveni perfecți. Noi, ființele umane imperfecte, suntem în această lume imperfectă să îndeplinim o misiune divină. Tora și poruncile definesc această misiune. Fără această misiune divină suntem nesiguri și ne simțim ca și cum nu am fi nimic. Vom găsi pacea interioară și siguranța atunci când vom alege să facem ceea ce trebuie să facem pentru Cel care trebuie să fie, pentru că în acest fel ne exprimăm și experimentăm adevăratul nostru sine – sufletul, o scânteie de Absolut. Poruncile ne dau posibilitatea să devenim o reflexie vie a lui Dumnezeu, ca să spunem așa, o oglindă pentru Dumnezeu. Scopul nostru suprem și singura realizare adevărată este de a-I sluji Lui în procesul său de autoreflexie și de cunoaștere a unității sale. Atunci vom atinge experiența plină de bucurie a dragostei.

Suntem agenți secreți în viața secretă a lui Dumnezeu. El își trăiește viața secretă pe pământ prin tine și prin mine – dacă îl lăsăm să intre.

Misiunea noastră este să slujim, să ne dezvoltăm, să iubim și să cunoaștem.

Acesta este supremul nostru scop, puterea, pasiunea și plăcerea.

Cuprins

<i>Mulțumiri</i>	5
<i>Introducere</i>	7
1. Trăind viața secretă a lui Dumnezeu	11
2. Misiunea noastră divină	41
3. Tu în mod absolut	62
4. Alegerea ta finală	83
5. Dumnezeuiasca poveste de dragoste	107
6. De-a v-ați ascunselea	131
7. De ce așa mare secret?	154
8. A cunoaște și a fi cunoscut	185
9. A servi, a crește, a iubi, a cunoaște	208

Aaron David

Viața secretă a lui Dumnezeu

„Dumnezeu își trăiește viața secretă prin intermediul nostru. Oprește-te o clipă pentru a contempla, a simți și a gusta acest delicios adevăr. Dedică-ți întreaga viață pentru a-l trăi și a-l sărbători.”

Aaron David

Care este adevărata noastră misiune pe pământ? Cât de liberi suntem ca să determinăm întâmplările și împlinirile din viața noastră pentru a atinge perfecțiunea? Și în ce măsură Dumnezeu dirijează cu adevărat lumea?

Este povestea omului un monolog în care Dumnezeu Autorul vorbește pe mai multe voci diferite prin personajele sale ale căror vieți sunt în totalitate determinate? Sau este un dialog în care interacționăm cu Dumnezeu și contribuim la poveste prin alegerile noastre libere?

Iată câteva din întrebările la care Aaron David ne promite un răspuns.

ISBN 978-606-579-664-5

